

Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni
ingerlatsinissamut pilersaarut

ILULISSAT ICEFJORD

Qaasuitsup Kommunia aamma
Namminersornerullutik Oqartussat



1	SIULEQUT.....	2
3	NUNARSUARMIUT KINGORNUTTAGASSAANNUT AKISUSSAAFFIIT	6
	<i>Ilulissat Kangerluanni aqutsisooqatigiit³</i>	8
	<i>Qaasuitsup Kommunia</i>	9
	<i>Namminersornerullutik Oqartussani Avatangiisinut Pinngortitamullu</i>	
	<i>Aqutsisoqarfik</i>	10
	<i>Kulturikkut Kingornussanut Aqutsisoqarfik</i>	10
4	NUNAP ILUANI INATSIIT	12
5	ILULISSAT KANGERLUAT - NALILLIT	13
	<i>Nalillit anguniakkallu suussusersiniarneqarneri</i>	14
6	SUMIIFFIMMI NALILINNUT ULORIANAATAASINNAASUT	18
	<i>Ulorianartorsiorfiit annerit suussusersiniarneri suliniutissallu pisariaqartut</i>	19
7	INGERLATSINERMI SULINIUTIT	21
	INUUSSUTISSARSIUTIGALUGU AALISARNEQ PINIARNERLU	22
	<i>Nunarsuarmiut Kingornutttagassaanni inuussutissarsiuatigalugu piniarnerup</i>	
	<i>aalisarnerullu ilisarnaatai</i>	22
	<i>Periarfissat ulorianartorsiorfiusinnaasullu</i>	23
	<i>Inuussutissarsiuatigalugu aalisarnermik piniarnermillu ingerlatsineq</i>	25
	ANGALLATIT MOTOORILLIT ATORLUGIT ASSARTUISARNEQ	27
	<i>Qulimiguullit atorlugit timmisartuussisarneq</i>	27
	<i>Sumiiffimmi timmisartuussisarnerup ilisarnaatai</i>	27
	<i>Periarfissat ulorianartorsiorfiusinnaasullu</i>	29
	<i>Timmisartuussisarnermik ingerlatsineq</i>	29
	IMAATIGUT ANGALLANNEQ	32
	<i>Nunarsuarmiut Kingornutttagassaanni avataanilu imaatigut angalasarnerup</i>	
	<i>ilisarnaatai</i>	32
	<i>Periarfissat ulorianartorsiorfiusinnaasullu</i>	33
	<i>Imaatigut angallannermik ingerlatsineq</i>	34
	ASSARTUUTIT MOTOORILLIT ALLAT	36
	<i>Assartuutit motoorillit allat ulorianartorsiorfiusinerat</i>	36
	<i>Assartuutit motoorillit allat ulorianartorsiorfiusinerat</i>	37
	SUKISAARSAATAASUMIK SULIAQARNEQ	38
	<i>Nunarsuarmiut Kingornutttagassaanni sukisaarsaatigalugu suliat ilisarnaataat</i>	38
	<i>Periarfissat ulorianartorsiorfiusinnaasullu</i>	40
	<i>Sukisaarsaatigalugu suliaqarnerit ingerlanneqarnerat</i>	41
	<i>Periarfissat ulorianartorsiorfiusinnaasullu</i>	44
	<i>Ilisimatusarnermik ingerlatsineq</i>	45
	PAASISSUTISSISARNERMI SULINIUTIT	47
8	ANINGAASAQARNIKKUT ISUMALLUUTIT ATUUTSITSILERNERLU	50
	ANINGAASAQARNEQ	50
	ATUUTSITSILERNISSAMUT PILERSAARUT	52
	<i>Pilersaarusiorneq</i>	53
	<i>Atortut</i>	54
	<i>Paasissutissisarneq, paasissutissanik ingerlatitseqqittarneq ilinniartitsinerlu</i> ...	55
	<i>Nakkutillineq, maleruagassanik atuutsitsineq kaammattuinerlu</i>	56
9	NAKKUTILLIINEQ	57
	<i>Siunissami nakkutillinissamut tunngavissat</i>	58
	<i>Pisinnaasanik nakkutillineq</i>	58
	ORNIGUTTARTUT AMERLASSUSIINIK NAKKUTILLIINEQ	59
	<i>Nungullarnernik eqqakkanillu nakkutillineq</i>	60
	<i>Uumasunut sunniutinik nakkutillineq</i>	63

	<i>Atuisut misigisartagaannik nakkutilliineq</i>	65
	<i>Nunamik nakkutilliineq</i>	66
10	ILANNGUSSAT	68
	ILANNGUSSAQ 1: ILULISSAT KANGERLUANNUT TAKORLUUKKAT	68
	ILANNGUSSAQ 2: EQQISSISIMATITSINERMUT NALUNAARUT	70
	<i>Eqqissisimatitsinissamut nalunaarummut ilanngussaq 2.1</i>	74
	<i>Eqqissisimatitsinissamut nalunaarummut ilanngussaq 2.2</i>	75
	<i>Eqqissisimatitsinissamut nalunaarummut ilanngussaq 2.3</i>	76
	ILANNGUSSAQ 3: SOQUTIGISALLIT AKORNANNI ATAQATIGIINNEQ	77
	<i>Akisussaaffiit agguagaanerat</i>	77
	<i>Soqutigisallit</i>	78
	ILANNGUSSAQ 4: AALLUTASSAQARFIIT	82
	<i>Killeqarfik illoqarfirmut qanittumiittoq (Ilulissat)</i>	82
	<i>Sermermiut Qooruat</i>	83
	<i>Sermermiuni itsarnitsanut killeqarfik (Eqqissisimatitsinissamut nalunaarummi killeqarfik A)</i>	84
	<i>Kangerluup killeqarfia – Eqqissisimatitsinissamut nalunaarummi immami killeqarfik B</i>	84
	<i>Ilulissat unerarfiannut killeqarfik - Kangerluup killeqarfia – Eqqissisimatitsinissamut nalunaarummi immami killeqarfik C</i>	85
	ILANNGUSSAQ 5 SERMERMIUT QOORUANNI AQQUT IKAARTARFIUSAQ NUNAP NUNGULLARNISSAANUT ILLERSUUTAAVOQ.	86
	ILANNGUSSAQ 6 ILULISSAT KANGERLUANNI SULIAQARNISSAMUT IMMIKKUT AKUERINEQARNISSAMUT QINNUTEQAATEQARNERMI MALERUAGASSAT	88
	ILANNGUSSAQ 7 SATELLITIMIT ASSILISAQ.....	92

1 SIULEQUT

2004-mi Ilulissat Kangerluat¹ sumiiffiup nunarsuarmut pingaaruteqarnera pissutigalugu UNESCO-p Nunarsuarmit Kingornuttagassaasa allattorsimaffiannut ilannguppaa. Uagut Kalaallit Nunaanni Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni nalillit pigisagut tulluusimaarutigisorujussuagut, aammalu nalillit taakku qanoq iliorluta siunissami eqqumaffiguarinnaanerlugit ilisimaarilluarparput.

Sumiiffiup Nunarsuarmit Kingornuttagassaattut atulernerani akunnattoorfusut ilaat tassaavoq, takornariat sumiiffik asseqanngitsoq misigisaqarfiginarlugu Ilulissanut pisartut amerliartuinnarnerat. Ineriartorneq siulliufiginiarsarinngikkutsigu takornariat amerlinerisigut sumiiffimmi nalillit ajorseriarnissaat ajornartorsiorfiulersinnaavoq.

Sumiiffiup Nunarsuarmit Kingornuttagassaattut toqqarneqarnerata kingorna Namminersornerullutik Oqartussat Ilulissat kommuniat suleqatigalugu sumiiffimmi nalillit pigiinnarneqarnissaannut suliniutinik arlalinnik aallartitsisimapput, kisiannili aamma siunissami suliniutinik arlalinnik atuinissaq pisariaqartussaavoq.

Ingerlatsinermut pilersaarut manna nalillit immikkut ittut, sumiiffiup Nunarsuarmit Kingornuttagassaattut toqqarneqarneranut tunngavigneqarsimasut pigiinnarnissaannut siuarsarnissaannullu iluaqutigneqartussaavoq. Tassalu pilersaarut ukiuni tulluuttuni suliniutinik arlalinnik ingerlanneqartussanik imaqarpoq.

Ingerlatsinermut pilersaarut aqutsinissamut sakkussaavoq pingaarneq, sumiiffimmi nalillit pigiinnarneqarnissaat, aammalu sumiiffimmi illersuinerup atuinerullu akornanni naapertuuttumik oqimaaqatigiissitsinissaq qulakkeerniarlugit ingerlatsivinnit atorneqartussaag.

Nunarsuarmit Kingornuttagassaata ingerlanneqarnera ingerlaavartumik ineriartortinneqassaaq. Sumiiffiup atorneqarnerani allannguutit aammalu siusinnerusukkat suliniutaasimasunit misilittakkat ukiumoortumik naliliiffigineqartassapput, pisariaqartillugulu ingerlatsinermut pilersaarummut ilanngunneqartassallutik, kisiannili ingerlatsinermut pilersaarut manna aqutigalugu Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni ingerlatsinerup pitsanngortinneqarnissaannut pingaarutilimmik alloriartoqarpoq.

Ingerlatsinermut pilersaarut Namminersornerullutik Oqartussani Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfiup aamma Qaasuitsup Kommuniata akornanni suleqatigiinnikkut suliarineqarpoq.

Ingerlatsinermut pilersaarummi tunngavigneqartut sulialinnit attuumassuteqartunit oqaluuserineqarsimapput, taamatullu Ilulissani innuttaasut ilaatigut innuttaasut ataatsimiitinneqarnerisigut isummaminnik saqqummiussinissamut periarfissinneqarsimapput.



Bjarne Petersen

Afdelingschef

Grønlands Hjemmestyre



Henrik Rafn

Kommunal Direktør

¹ Ateq Ilulissat Kangerluat uani ingerlatsinissami pilersaarummi atorneqarpoq. Nunat Aqqinik Aalajangiisartunit ateq Kangiata Sullua akuerisaavoq, kisianni inunnit ilisimaneqannginnera tunngavigalugu, Ilulisallu Kangerluata Nammi Oqartussat Nalunaarutaanni nr. 10-mi atorneqarnera pissutigalugu Kangiata Sullua atorneqanngilaq. Ateq Kangia aamma atorneqartartut ilagigaluarpaat.

INGERLATSINERMUT PILERSAARUMMI SIUNERTAQ

Innersuussinermi najoqqutarisat, 2004-mi Ilulissat Kangerluata Nunarsuarmiut Kingornuttagassaasa allattorsimaffiannut ilanngunneqarneranik kinguneqartut, sumiiffimmi ingerlatsinissamut pilersaarummik siullermik imaqarput. Tassani taamanikkut sumiiffimmi ingerlatsinermi misilittakkat ikingaatsiartut tunngavigineqarput.

Taamaattumik ilanngussinermut atatillugu tamatumalu kingorna UNESCO (aalajangiinerit 28 COM 14B.8, 31. COM 7B.28) ingerlatsinermut tunngatillugu arlalinnik inassuteqarpoq, taakkulu ingerlatsinermut pilersaarummi matumani ilaatinniarneqarput pingaartinneqarlutillu.

Ingerlatsinermut pilersaarummi anguniagaq pingaarneq tassaavoq, nalillit nunarsuarmut pingaarutillit, Ilulissat Kangerluata Nunarsuarmiut Kingornuttagassaasa allattorsimaffiannut ilanngunneqarneranut tunngaviusut illersorneqarnissaat; sikup aputillu pissusaanik ilisimatusarneq aamma sumiiffiup asseqanngitsumik alianaassuseqarnera, tamatumalu peqatigisaanik sumiiffiup nungusaataanngitsumik atorineqarnissaata qulakkeerneqarnissaa.



Ass.: Bjarne Petersen

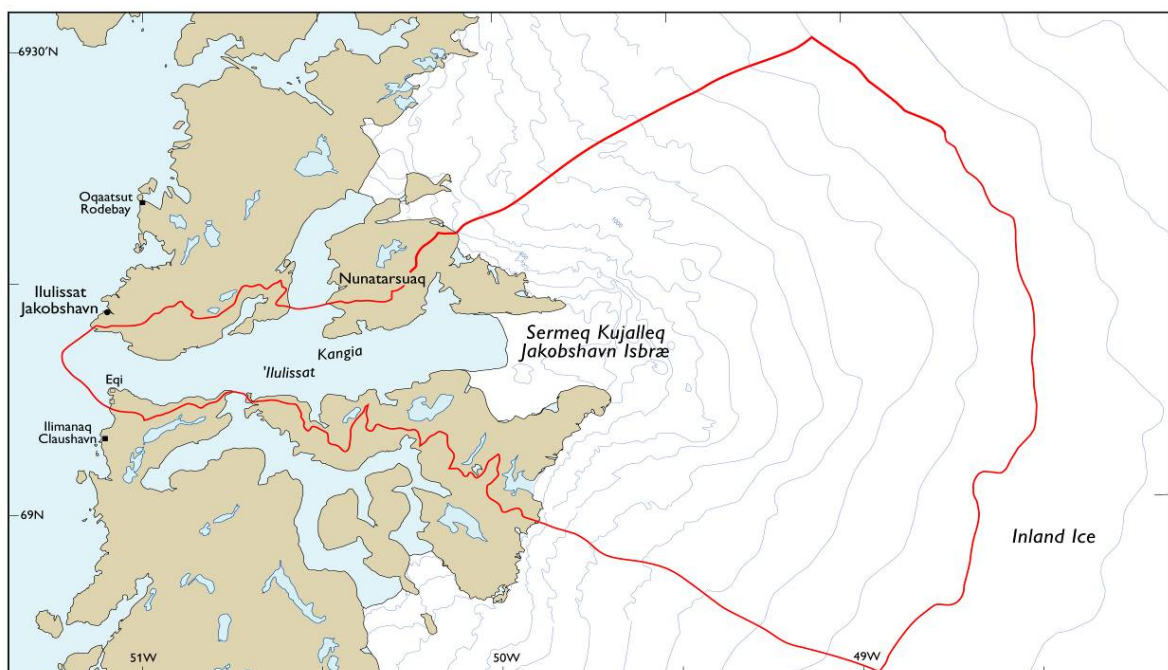
Tassalu ingerlatsinermut pilersaarut suliat ingerlanneqarnerini aqutsinissamut sakkusaapput, anguniakkanik pingaarnernik angusaqarnissamik qulakkeerisussat.

Aamma ingerlatsinermut pilersaarummi ilaatigut siunertarineqarpoq,

- Atuisut tamarmik sumiiffimmik tassanilu nalilinnut asseqanngitsunut paasinninnissaannik qulakkeerinissaq, kiisalu najukkami innuttaasut

Nunarsuarmit Kingornuttagassaannik tulluusimaarutiginninnerisa, soqutiginninnerisa ataqqinninnerisalu annertusineqarnissaa.

- Atuisut tamarmik pissuunnguutigisaminnik paasisaqarfigisaminnillu misigisaqarnissamut periarfissinneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaa.
- Takornariaqarnermut, piniarnerup aalisarnerullu nungusaataanngitsumik tunngaveqarluni ineriartortinneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaa.
- Sumiiffimmi atuinerup naapertuuttumik killeqarfilersorneqarnissaata qulakkeerneqarnissaa.
- Sumiiffimmut atatillugu atuinerit soqutigisallu assigiinngitsut akornanni naapertuuttumik nungusaataanngitsumik oqimaaqatigiissitsinermik pilersitsinissaq.
- Nunarsuarmit Kingornuttagassaata ilisimaneqarneranik annertusaanissaq.
- Sumiiffimmi ilisimatusarnerup tapersersorneqarnissaa, tamatumalu peqatigisaanik najukkami inuiaqatigiinnut ingerlateqqinneqartussanik, aammalu ilisimatusartunut soqutigisaqartunullu allanut iluaqutaasumik nalunaarsuinissaq.



Ilulissat 2.1. Ilulissat Kangerluat Nunarsuarmit Kingornuttagassaata 4024 km²-inik annertussuseqarpoq.

Ingerlatsinermut pilersaarummi matumani Nunarsuarmit Kingornuttagassaata sukumiinerusumik nassuiarneqanngilaq. Kisianni Nunarsuarmit Kingornuttagassaattut ilanngussinermut atatillugu innersuussinermut najoqqutassat matumani innersuussutigineqarput².

Nunarsuarmit Kingornuttagassaattut toqqaanermut atatillugu illoqarfiup killeqarfianiit nunanut eqqissisimatitamut killeqarfimmut killeqarfimmik immikkoortumik aalajangersaanissaq oqaluuserineqarpoq. Tamatumani killeqarfiup immikkoortup sanaartorfigineqannginnissaa siunertarineqarpoq. Taamaattumik Namminersornerullutik Oqartussanit kommuni peqquneqarpoq, 2009 naatinngu killeqarfik immikkoortoq kommunimi pilersaarummut ilassutitut aalajangersassagaa.

Ingerlatsinermut pilersaarut taanna suliniutinut, ukiut tulluuttut ingerlanerini atulersinneqartussanut tunngasuuvuq. Tamatuma saniatigut siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu takorluukkanik isumaliuteqarnissaq

² "Nomination of the Ilulissat Icefjord for inclusion in the World Heritage List". by Mikkelsen, N. and Ingerslev, T. 2003. GEUS.

pisariaqarpoq. Takorluukkat pillugit eqqarsaatersuutit ilanngussaq 1-im
takuneqarsinnaapput.



Ilulissat Kangerluat. Ass.: Carsten Egevang, Arc-pic.com

3 NUNARSUARMIUT

KINGORNUTTAGASSAANNUT

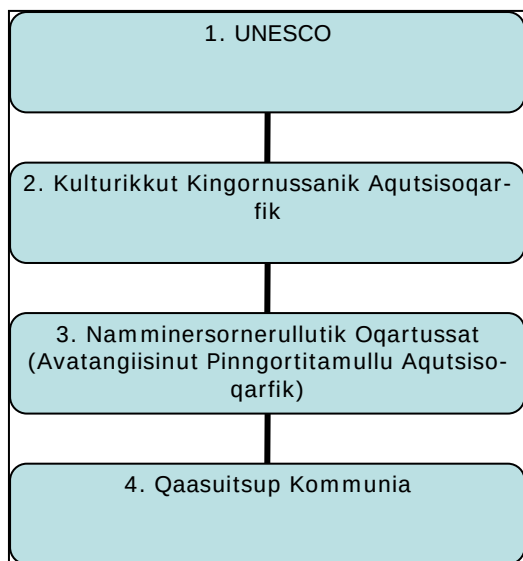
AKISUSSAAFFIIT

Ilulissat Kangerluanni ingerlatsineq suleqataasut arlallit akornanni suleqatigiinnikkut isumagineqassaaq. Danmarkimi Kulturikkut Kingornussanut Aqutsisoqarfiup Naalagaaffeqatigiinneq sinnerlugu UNESCO-mut tunngatillugu Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni akisussaaftik pingaarneq tigummisaraa, aammalu UNESCO-mut attaveqartarneq isumagisaralugu.

Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni ingerlatsinermi nunap iluani akisussaaftimmik Namminersornerullutik Oqartussani Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfik isumaginittuuvoq. Sumiiffimmik ingerlatsinerpiaq Qaasuitsup Kommunia qanittumik suleqatigalugu oqaloqatigalugulu ingerlanneqarpoq. Tassani Ilulissat Kangerluat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni aalajangersakkat tunngavigineqarput. Nunarsuarmiut Kingornuttagassaata nakkutigineqarneranut akisussaaftik Qaasuitsup Kommuniani inissisimavoq.



Assiliisoq: Carsten Egevang, Arc-pic.com.



Ilusiliaq 3.1-imi akisussaaffiit agguarneqarnerat takutinneqarpoq.

1. Parisimi UNESCO-p allattoqarfia
2. Kulturikkut Kingornussanik Aqutsisoqarfik – Nunarsuarsuarmi kingornussaqaarfimmi UNESCO-mut tunngatillugu pingaarnertut akisussaasuusoq, aammalu UNESCO-p allattoqarfianut attaveqartuusoq.
3. Namminersornerullutik Oqartussat – Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 10, 15. juni 2007-imeersoq naapertorlugu Nunarsuarmi kingornussaqaarfimmut tunngatillugu nunap iluani akisussaasuusoq.
4. Qaasuitsup kommunia – sumiiffimmi eqqissisimatitami nakkutilliisussaataasoq.



Ilulissat illoqarfiuvoq nutaaliaq, innuttaasut amerlanersaasa isikkivigissumi najugaqarfigisaat. Ass.: Asbjørn Rosager

Ilulissat Kangerluanni aqutsisooqatigiit³

Ilulissat Kangerluata Nunarsuarmit Kingornuttagassaattut 2004-mi toqqarneqarneraniilli, Nunarsuarmit Kingornuttagassaannik ingerlatsineq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat aamma Ilulissat Kommuniata (1. januar 2009 aallarnerfigalugu Qaasuitsup Kommunian) akornanni suleqatigiinneq, taamatullu Nunarsuarmit Kingornussaqaarfimmut tunngatillugu Namminersornerullutik Oqartussat aamma Kulturikkut Kingornussanut Aqutsisoqarfiup akornanni suleqatigiinneq nalinginnaanngorsarneqarsimapput. Kisiannili 2008-mi upernaakkulli Danmarkimi Kulturikkut Kingornussanut Aqutsisoqarfiup, Qaasuitsup Kommuniata aamma Kalaallit Nunaanni Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfiup akornanni suleqatigiinneq aqutsisooqatigiinnik pilersitsinikkut nalinginnaanerusumik ingerlanneqalersimavoq.

Aqutsisooqatigiinnik pilersitsinermi ilaatigut Nunarsuarmit Kingornuttagassaata aqunneqarnerata qanoq iliorluni pitsanngorsarneqarsinnaanerata oqallisigineqarnissaa siunertarineqarpoq. Tamanna tunngavigalugu sumiiffiup siunissami Nunarsuarmit Kingornuttagassaattut pigiinnarneqarnissaanut aalajangigassat pisariaqartut isummerfigineqartarnissaat, aammalu sumiiffimmi nalillit ingerlanneqarnerisa pitsanngorsarneqarnissaa qulakkeerneqarsinnaavoq.

Aqutsisooqatigiinni ilaasortaapput:

Namminersornerullutik Oqartussani Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfimmit ⁴aallartitaq ataaseq (siulittaasoq)

Qaasuitsup Kommuniani Site Managersit marluk

Kulturikkut Kingornussanut Aqutsisoqarfimmit aallartitaq ataaseq

Aqutsisooqatigiinni allattoqarfeqarneq Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfimmit isumagineqarpoq. Ilaasortat ukiumut minnerpaamik ataasiarlutik ataatsimeeqatigiittarput. Kiisalu Aqutsisooqatigiinni ilaasortat akornanni attaveqatigiinneq ingerlaavartoq oqarasuaatitigut e-mailikkullu ingerlanneqarput.

Suliassat

Aqutsisooqatigiinni ilaatigut oqallisigineqartussaapput:

Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni imaatigut, nunakkut silaannakkullu sulianut maleruagassat pingaarnerit

Sumiiffiup Nunarsuarmit Kingornuttagassaattut atorneqarnera ataqqillugu sumiiffimmi eqqissisimatitami sukisaarsaatigalugu, takornariartitsinermi ilisimatusarnermilu suliat qanoq ingerlanneqarsinnaanerit

Piffissani aalajangersimasuni UNESCO-mut nalunaarusiortarnermut killissarititaasut pingaarnerit

Ingerlatsinermut pilersaarutip naliliiffigineqartarnera immaqalu nutarterneqarnissaa

Nakkutilliinermut pilersaarutip naliliiffigineqartarnera immaqalu nutarterneqarnissaa

Nunarsuarmit Kingornuttagassaasa iluani suliniutit assigiinngitsut, sumiiffiup nalinganut pitsanngorsaataasinnaasut

Suliniutissatut siunnersuutigineqartut qanoq iliorluni aningaasalersorneqarsinnaanerit.

Oqarsinnaatitaaffiit

Aqutsisooqatigiit Ilulissat Kangerluanni Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni aqutsineq pingaarnaq aammalu UNESCO-mut attaveqarneq oqaluuserissavaat. Kiisalu aalajangiinerit akisussaaffiit agguarneqarnerat pioreersoq, matuma siuliani allaaserineqartoq tunngavigalugu pisassapput.

Qaasuitsup Kommunia

Ilulissat Kangerluat pillugu allaffik - Site Managers

2008-mi ukiakkut Qaasuitsup Kommuniata Ilulissat Kangerluannut Site Manageritut atorfiit marluk pilersippai. Siunissami sumiiffiup nungusaataanngitsumik atorneqarnissaa aamma kommunerujussuarmi nutaami pingaartinneqartoq tassuuna takuneqarsinnaavoq. Site managerinik, sumiiffimmi oqartussaasunik marlunnik atorfinitsitsinikkut eqaatsumik aaqqiisinnaanissaq qulakkeerneqarpoq. Site managerit marluusut suliaasaat Avatangiisinut Pinngortitamullu aqutsisoqarfik qanittumik suleqatigalugu oqaloqatigalugulu ingerlanneqassapput.

Suliassat

Site Managerit marluusut ulluinnarni suliaasaat Ilulissat Kangerluannut tunngasuupput, soorlu:

Ilulissat Kangerluat pillugu paasissutissiisarneq paasissutissanillu ingerlatitseqqittarneq (nalunaaquttat, naqitaaqqat, allagartarsuit, videot, TV-kkut aallakaatitassat, nittartakkap, atuartitsinermi atortut, takornariartitsisartut isumasioqatigiinnerisa suliarineqarnerisut akisussaasutut inissisimaneq)

Ingerlatsinermut pilersaarut (Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfiup tungaannut, ulluinnarni ingerlatsinermut tunngatillugu ukiumoortumik naliliissutissanik aaqqiissutissaasinnaasunillu siunnersuutinik suliaqarnermut, atulersitsinermut peqataaneq)

Aningaasaliissutissanik pissarsiniarneq (suliniutinut assigiinngitsunut aningaasanik pissarsiniarneq, missingersuusiorneq, naatsorsuusiorneq nalunaarusiornerlu)

Aningaasaqarneq missingersuutillu

Sulianik aqutsineq

Sumiiffiup nakkutigineqarnera (Nunamik nakkutilliisumut siunnersuineq)

Innuttaasut Ilulissat Kangerluat pillugu attaveqartarnerat (suliassat assigiinngitsut pillugit innuttaasunut paasissutissiisarneq, sumiiffiup atorneqarnerani aaqqiagiinnginnernik pinaveersaartitsineq iluarsisarnarlu, ukiumoortumik "Ilulissat Kangerluata ulluanik" nalliussisoqartarnissaa, atuarfiit ilaatinneqarnissaat)

Nakkutillineq (nakkutilliinermi nalunaarusiornermut atortussanik katersineq, naliliineq iluarsinernerlu)

Tusagassiorfinnut attaveqarneq (Kommunip Nunarsuarmit Kingornuttagassaatt pillugu tusagassiorfinnut attaveqartarnera, tusagassiorfinnut nalunaarutit)

Ilulissat Kangerluannut tunngatillugu pisortatigoortumik tikeraartoqartarneq (ilisarititsinerit, ataatsimiititsinerit takornariartitsinerillu)

Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni akuersissutitut aammalu immikkut ittumik akuersissutitut atatillugu tusarniaanermi Namminersornerullutik Oqartussanut akissuteqartarneq

Aqutsisooqatigiinnut ilaasortaneq

Oqarsinnaatitaaffiit

Site Managersit marluusut qullersaqarfimmi suliassanik isumaginnittuussapput, kommunaldirektøri toqqaannartumik qullersarissallugu. Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni ingerlatsineq akisussaaffinnik agguaaneq aalajangersarneqarsimasoq naapertorlugu Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfik suleqatigalugu isumagineqassaaq.

Nunamik nakkutilliisog

Qaasuitsup Kommunia 2009-miit nunamik nakkutilliisumik ataatsimik marlunnilluunniit atorfinitsitsissaaq.

Suliassat

Sumiiffimmi pinngortitamik kulturikkullu nalilinnik nakkutilliineq

Sumiiffimmi ineriartornerit ingerlanerini nakkutilliineq

Atuisunik / orniguttunik ilitersuisarneq paasissutissiisarnerlu

Ukiuunerani suliassanik allaffissornermut tunnganerusunik assigiinngitsunik ikiuunneq

Inatsisinik unioqqutitsisunik misissuisarneq, nalunaaruteqartarneq taakkunungalugu iliuuseqartarneq.

Oqarsinnaatitaaffiit

Nunami nakkutilliisog avammut ammasumik pissuseqassaaq, ataqqinartumik pissuseqassalluni, aammalu kalaallisut, danskisut tuluttullu oqaatsit atorlugit sulisinnaassalluni.

Kommunimi sulisut allat

Taassuma saniatigut kommunimi sulisut allat assigiinngiaartunik annertussuseqartumik Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni sulisassapput. Assersuutigalugu illoqarfimmut pilersaarusiortartoq killeqarfimmi immikkoortumi kommunimi pilersaarummut ilassumik suliaqartassaaq, sanaartornermi ingeniøri pisinnaat aqutaanik ikaartarfiusamik pilersaarusiortassaaq, ingerlatsinermi sulisut pisinnaat aqutaat ikaartarfiusat il.il. suliarisassavaat. Suliniutit suliassallu tamarmik site managersit marluusut aqqutigalugit ataqatigiissaarneqartassapput.

Namminersornerullutik Oqartussani Avatangiisinut

Pinngortitamullu Aqutsisoqarfik

Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfiup ilaatigut suliassat uku isumagisarissavai:

Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni ingerlatsinermi akisussaaffik, tassunga ingerlatsinermut pilersaarummik suliaqarneq ilanngullugu

Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni suliaqarnissaq pillugu qinnuteqaatinik suliaqarneq (soorlu timmisartuussinernik)

Ilaasortatut aqutsisooqatigiit ukiumoortumik ataatsimiinnerannut peqataasarneq, kiisalu Aqutsisooqatigiinnut allatseqarfimmi suliassanik isumagisaqarneq

Kulturikkut Kingornussanut Aqutsisoqarfik

Matuma siuliani taaneqartutut Kulturikkut Kingornussanut Aqutsisoqarfik UNESCO-mut tunngatillugu Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni pingaarnertut

akisussaasuuvuq, aammalu UNESCO-mut attaveqarneq isumagisaralugu. Kulturikkut Kingornussanut Aqutsisoqarfiup pisortaata tullia Aqutsisooqatigiit ataatsimiinnerannut peqataasarpog.



2008-mi inuit 4.600-t Ilulissat illoqarfianni najugaqarput. Ass.: Asbjørn Rosager

4 NUNAP ILUANI INATSIKIT

Sumiiffiup ilaatigut Nunarsuarmiut Kingornuttagassaattut toqqarneqarnissaa anguniarlugu Ilulissat Kangerluata, Kangiata, eqqissisimatinneqarnissaa pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 7, 25. marts 2003-meersoq Naalakkersuisut akuersissutigaat.

2007-imi nalunaarut matuma siuliani taaneqartog iluarsaanneqarpoq, tassalu maanna "Ilulissat Kangerluata, Kangiata, eqqissisimatinneqarnissaa pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 15. juni 2007-meersoq" nunami eqqissisimatitsiviusumi/Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni atuuppoq.



Nalunaarut atuuttoq ilanngussaq 2-tut ilaliunneqarpoq.

Sumiiffimmi maleruagassat atuuttut ingerlatsinermut pilersaarutip kapitaliini allani attuumassuteqarnerannik isummertarneq tunngavigalugu annertunerusumik nassuiarneqarput, ilaatigut nunami, imaatigut silaannakkullu angallannermut tunngatillugu.

2007-imi nalunaarutip nutarterneqarnerani, 2003-mi sumiiffimmut nalunaarutip siulliup atulerneranili misilittakkat tunngavigalugit sumiiffiup illersorneqarnerata (sumiiffimmi nalillit ulorianartorsiulernissaat pakkersimaarniarlugu) nukittorsarneqarnissaa siunertarineqarpoq. Nutarterinermi aamma UNESCO-p takornariat amerliartornerisa naapertuuttumik maleruagassiuunneqarnissaa qulakkeerniarlugu sumiiffiup killeqarfinnut aggorneqarnissaanik atuutsitsilernissamillu inassuteqaataasa naammassineqarnissaat siunertarineqarpoq (ilanngussaq 4-mi nunap assingi sumiiffiup aggorneqarneranut takussutissat takukkit). Eqqissisimatitsinissamut nalunaarummi killeqarfiit assigiinngitsut pingasut, tassalu killeqarfiit A, B aamma C pineqarput, tassanilu sumiiffimmi angallannerit assigiinngitsunik maleruagassiuunneqarput. Sumiiffiit immikkoortut pingasut taakku ilanngussaq 4-mi annertunerusumik nassuiarneqarput.

Nalunaarummi 2007-imeersumi ilaatigut makku sukannernerusumik maleruagassiuunneqarput:

* Sermermiuni (killeqarfik A) sumiiffiit kulturip oqaluttuarisaanernut soqutiginaatilinni pisinnaarluni angallanneq, tassalu apriliip ulluisa aallaqqaataanniit oktobarip ulluisa aallaqqaataannut pisinnaat aqqutaani nalunaarsugaasuni taamaallaat angallattoqarsinnaavoq (§ 6, stk. 8).

* Angallatit annerusut atorlugit (angallatit 1.000 Gross Registered Tonnes-it sinnerlugit angissusillit) – taakkununga umiarsuit sinersorlutik takornariatitsisartut ilaallutik - angallanneq sumiiffinni eqqissisimatitani inerteqqutaalpoq (§ 8).

* Imaaniit nunamut ikaartarneq, taamaalilluni ilaatigut Sermermiunut imaaniit nunamut ikaarnissaq inerteqqutaalpoq, tassani sumiiffimmi tassani innaarsuit qajannartut illersorneqarnissaat pingaarnertutinneqarluni (§ 10).

2007-imi eqqissisimatitsinissamut nalunaarutip iluarsaanneqarnerata kingorna, Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfiup naliliinera malillugu nalunaarummi maanna atuuttumi aalajangersakkat, sumiiffimmi nalillit piffissamut naleqquttumik illersornissaannut tunngavigineqarsinnaasutut pisariaqartinneqartut pigineqarput.

5 ILULISSAT KANGERLUAT - NALILLIT

UNESCO-p nalilittut tunngavissatut eqqortumik nassuiarneqartunit ataaseq amerlanerusulluunniit sumiiffimmi naamassineqarsimappata, nalillit nunarsuarmi immikkut isumaqartutut UNESCO-mi Nunarsuarmi Kingornussanut Ataatsimiititaliamit naliliiffigineqartarput. Ilulissat Kangerluanni tunngavissat vii aamma viii naamassineqarput, taakkulu imatut nipeqarput:

vii: Nalilittut toqqarneqartut pinngortitami pisunik asseqanngitsunik imaluunniit pinngortitami sumiiffinnik alianaalluinnartunik, sumiiffinnilluunniit kusanassutsikkut pingaaruteqartunik imaqaassapput.

viii: Nalilittut toqqarneqartut Nunarsuup oqaluttuarisaanerani piffissanut assigiinngitsunut pingaarutilinnut immikkut assersuutissaassapput, tassunga inuunermut, nunat ilusaasa ineriartornerinut atatillugu nunap pissusaata allanngoriartorneranut pingaarutilinnut imaluunniit nunap ilusaani avatangiisaaniluunniit immikkoorutinut pingaarutilinnut uppernarsaatit ilaatinneqarlutik.

Tassalu Ilulissat Kangerluanni sumiiffiup makku aqutigalugit nunarsuarmut immikkut pingaaruteqarnini pissutigalugu Nunarsuarmiut Kingornuttagassaasa allattorsimaffiannut ilanngunneqarpoq:

Criterion (viii): The Ilulissat Icefjord is an outstanding example of a stage in the Earth's history: the last ice age of the Quaternary Period. The ice-stream is one of the fastest (now 40m per day) and most active in the world. Its annual calving of over 35 cu. km of ice accounts for 10% of the production of all Greenland calf ice, more than any other glacier outside Antarctica. The glacier has been the object of scientific attention for 250 years and, along with its relative ease of accessibility, has significantly added to the understanding of ice-cap glaciology, climate change and related geomorphic processes.

Criterion (vii): The combination of a huge ice sheet and a fast moving glacial ice-stream calving into a fjord covered by icebergs is a phenomenon only seen in Greenland and Antarctica. Ilulissat offers both scientists and visitors easy access for close view of the calving glacier front as it cascades down from the ice sheet and into the ice-choked fjord. The wild and highly scenic combination of rock, ice and sea, along with the dramatic sounds produced by the moving ice, combine to present a memorable natural spectacle.

Nalillit taakku Ilulissat Kangerluata Nunarsuarmiut Kingornuttagassaannut ilanngunneqarneranut qitiulluinnartumik inissisimapput, taamaattumillu nalillit taakku illersorneqarnissaat piginnarneqarnissaallu ingerlatsinermut pilersaarummi immikkut isiginiarneqarput.

Matuma kinguliani takussutissiami nalillit pingaarutillit suussusersineqarneri allattorneqarput. Takussutissiami nalillit siunertanut arlalinnut attuumatinneqarput. Nalillit pingaaruteqarnerit anguniakkallu attuumassuteqartut Nunarsuarmiut Kingornuttagassaata qanoq ingerlanneqarnissaanut tunngaviliisuupput.

Nalillit anguniakkallu suussusersiniarneqarneri

Nalillit agguarneqarnerat	Ilulissat Kangerluannut atatillugu nalillit pingaarnerit	Nalillit taakku Nunarsuarmiut Kingornuttaga ssaasa allattorsimaffiannut ilanngussinermut pingaaruteqarpat?	Anguniakkat	Nalillit anguniagassallu aalajangersarnissaanut paasisutissiiviit atorineqartut
Nunami nalillit	Sermip aputillu pissusaat Sumiiffiup alianaassusia asseqanngitsoq	Aap	Nunap alianaassusiata sumiiffimilu sermip aputillu pissusaata ilisimatusarfigineqarnerisa illersorneqarnissaat Atuisut sumiiffiup asseqangitsumik naleqassusianik ilisimasaqalernissaasa qulakkeerneqarnissaa	Innersuussinermi najoqqutarisat aamma UNESCO-p ilanngussinermut tunngavigisai Ilulissat Kangerluata, Kangiata, eqqissisimatinneqarnissaa pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 15. juni 2007-meersoq 9. december 2008-mi innuttaasut ataatsimiitinneqarnerat
Uumassusillit assigiinngissut eqarnerisa nalingat	Sumiiffimmi uumasut naasullu	Naamik	Piniarnerup aalisarnerullu uumassusilinnut nungusaataanngitsumik ingerlanneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaa Eqqissisimatitsineq sumiiffimmi pinngortitap nungullarnissaanut illersuinermi iluaqutaassaaq	Innersuussinermi najoqqutarisat Sinerissami qanittumi qaleralinniarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 22, 31. maj 2001-imeersoq Ilulissat Kangerluata, Kangiata, eqqissisimatinneqarnissaa pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 15. juni 2007-meersoq
Kulturikkut nalillit	Asimioqarfiit kulturip oqaluttuarisaaneranut pingaarutillit Sukisaarsaatigalugu atuineq Piniarneq aalisarnerlu nalinginnaasooq	Naamik	Sumiiffimmi kulturikkut oqaluttuarisaanermut nalillit illersorneqarnissaat Kulturikkut oqaluttuarisaanermut nalillit pillugit paasisutissiisarnerup pitsanngorsarneqarnissaa Piniarnerup aalisarnerullu nalinginnaasup qulakkeerneqarnissaa	Innersuussinermi najoqqutarisat Ilulissat Kangerluata, Kangiata, eqqissisimatinneqarnissaa pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 15. juni 2007-meersoq 9. december 2008-mi innuttaasut ataatsimiitinneqarnerat

Nalillit agguarneqarnerat	Ilulissat Kangerluannut atatillugu nalillit pingaarnertit	Nalillit taakku Nunarsuarmiut Kingornuttaga ssaasa allattorsimaffiannut ilanngussinermut pingaaruteqarpat?	Anguniakkat	Nalillit anguniagassallu aalajangersarnissaanut paasissutissiiviit atorneqartut
Aningaasaqarnikkut nalillit	Piniarneq aalisarnerlu Kalaallit Nunaanni takornarianit ornigarneqarnerpaq	Naamik	Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni nungusaataannngitsumik ineriartortitsisinnaanermut atatillugu aningaasaqarnikkut iluaqutissanik pilersitsinissaq Uumassusilinnut nungusaataannngitsumik sumiiffimmi piniarnerup aalisarnerullu ingerlaannarnissaannik qulakkeerinissaq Sumiiffimmi pisariaqarfiini takornariaqarnerup ingerlanneqarnerani maleruagassiuussineq Nunarsuarmiut Kingornuttagassaata Kalaallit Nunaanni avataanilu ilisimaneqarneranik annertusaaneq	Sinerissami qanittumi qaleralinniarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 22, 31. maj 2001-imeersoq Ilulissat Kommunia (2002): 2003-2013-imi Ilulissat kommuniani takornariaqarnermut politikki Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik Ilulissat Kangerluata, Kangiata, eqqissisimatinneqarnissaa pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 15. juni 2007-meersoq 9. december 2008-mi innuttaasut ataatsimiitinneqarnerat
Ilisimatusarnikkut ilinniartitaanik kullu nalillit	Silap pissusaanik ilisimatusarnermi soqutigineqarluartoq, tassunga ilaatigut Sermip Kujalliup ilorparnera ilaalluni Kalaallit Nunaata sermit iigartartut misissorneqarnerpaartaat Asimioqarfiit kulturip oqaluttuarisaaneranut pingaarutillit	Naamik	Atuisut misigisassanik pissarsiffiusunik paasisaqarfiusunillu misigisaqartinneqarnissannut periarfissiinissaq Sumiiffimmi nunap iluani taamatullu nunarsuarmi ilisimatusarnikkut periarfissat qulakkeerneqarnissaat Sumiiffimmi ilisimatusarnermi nalunaarsuisarnerup qulakkeerneqarnissaa pitsanngortinneqarnissalu Ilisimatusarnermi angusat pillugit najukkami innuttaasunut soqutigisaqartunullu allanut paasissutissiisarnerup pitsanngortinneqarnissaa	Ilisimatusartut, politikerit tusagassiortullu ilisimatusarnermi allaatigisaqarnermik filmiliornermik, tusagassiorfitsigut saqqummiussinermik il.il. kinguneqartumik tikeraartartut amerlasuut Innersuussinermi najoqqutarisat

Inooqatigiinnik kut nalillit allat	Tulluusimaarneq	Naamik	Atuisut tamarmik sumiiffimmik tassanilu pisuussutinik paasinninnissaannik qulakkeerinissaq, kiisalu inuttaasut Nunarsuarmi kingornuttagassaannik tulluusimaarutiginninne risa annertusarneqarnera	Ateq Ilulissat "ilulissanik" aallaaveqarpoq. Aamma kommuniusimasup ilisarnaataa ilulissamik assiliartaqarpoq. Tamanna najugaqavissut Ilulissat Kangerluannik tulluusimaarutiginnin nerannut takussutissaavoq 9. december 2008-mi innuttaasut ataatsimiitinneqarner at
---------------------------------------	-----------------	--------	---	---



*Ilulissat Kangerluanni sikup aputillu immikkooruteqarnerat aammalu sumiiffiup alianaalluinnarnera pissutigalugu UNESCO-p Nunarsuarmiut Kingornuttagassaasa allattorsimaffiannut ilanngunneqarpoq.
Ass.: Naja Habermann*



Ass.: Carsten Egevang, Arc-pic.com

6 SUMIIFFIMMI NALILINNUT ULORIANAATAASINNAASUT

Ulorianartorsiorneq matumunnga atatillugu ajornartorsiutitut, Nunarsuarmiut Kingornuttagassaannut sunniuteqareersutut imaluunniit sunniuteqartussatut naatsorsuutigineqartutut paasineqassaaq. Matuma kinguliani takussutissiami Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni nalilinnut annertunerpaamik ulorianartorsiortitsisinnaasutut nassaarineqartut takutinneqarput. Tamatuma saniatigut ulorianartorsiortitsisut ingerlatsinermit pisariaqartinneqartumik suliniuteqarnissamut attuumasutut oqaatigineqarput. Takussutissiornermit ulorianartorsiortitsisut, maannarpiaq (2009-mi januaarimi) annerpaatut isumaqarfigineqartut takussutissiornissaat siunertarineqarpoq.

Ulorianartorsiortitsisut annerit suussusersiniarneqarneri arlaleriarluni ukunani nassaarinianeqarsimapput:

Nunat avannarliit Nunarsuarmiut Kingornuttagassaat pillugit Ilulissani ataatsimiinnerannut atatillugu (2008-mi aggustimi).

Aqutsisooqatigiit ataatsimiinnerini (2006-imi novembarimi Ilulissani ingerlanneqartumi).

Innuttaasut ataatsimiinneranni (ilaatigut 2008-mi decembarimi ingerlanneqartumi).

Soqutigisallit assigiinngitsut apersorneqarnerini (taakkununga aalisartut qimussertartullu ilaallutik)

Namminersornerullutik Oqartussat aamma Qaasuitsup Kommuniata sumiiffimmi nakkutilliinerisigut.

Kiisalu Site Managers-it marluusut paasisaat, aammalu Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni atuisunut assigiinngitsunut attaveqartarnerat ingerlaavartoq aqutugalugit.



Takornariat Sermermiut Qooruatigut pisuttuartut. 2008-mi nunap nungullannginnissaa anguniarlugu pisinnaat aqquserniunneqarput. Ass.: Naja Habermann

Ulorianartorsiorfiit annerit suussusersiniarneri suliniutissallu

pisariaqartut

Peqqutit ulorianartorsiorfiillu:	Nalillit suut illersorneqarnissamut pisariaqartitsippat?	Ingerlatsinikkut suliniutissat suut pisariaqartinneqarpat?
Peqqutit: Nunarsuarmiut Kingornuttagassaannik atuisut amerliartortut. Ulorianartorsiorfiit: Nunap kulturikkullu oqaluttuarisaanermi sinnikut nungullarnissamut ulorianartorsiorsinnaanerit. Pingaartumik sumiiffiup illoqarfimmut qanittuani tattorliuunnerulersinnaaneq. Qulimiguulinnit timmisartuussinernit nipiliornerup annertunerulersinnaanera. Atuisut assigiinngitsut akornanni soqutigisatigut aaqqiaginnigissutit amerlisinnaanerit.	Sumiiffiup alianaassusia asseqanngitsoq Sumiiffimmi uumasut naasullu Asimioqarfikut kulturip oqaluttuarisaaneranut pingaarutillit Sukisaarsaartarfittut atorneqarnera Kalaallit Nunaanni takornariafiit ornigarneqarnerfaat	Nuna nungullarnissaanut illersorniarlugu sumiiffinni ornigarneqarnerusuni ikaartarfiusanik aqquserniornissaq. Nunarsuarmiut Kingornuttagassaata atornissaanut paasissutissiiviusumik qaammarsaaneq, kiisalu Nunami Nakkutilliisumik, maleruagassanik ilitersuisussamik atuutsitsisussamillu atorfinitsitsineq. Qulimiguulimmik timmisartuussisarnerup maleruagassiuunneqarnissaata qulakkeerneqarnissaa, taamaalluni takusinnaasat nipillu uumasunut inunnulu sapinngisamik ajoqusiinnginnerpaanissaat. Sumiiffiup ingerlanneqarnerani atuisut tamarmik iluaquserneqarnissaat, pingaartumik piniarnerup aalisarnerullu attatiinnarneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaa.
Peqqutit: Najugaqartut maleruagassanik nutaanik akuersiumannginnerat. Ulorianartorsiorfiit: Atuisut ilaasa soorlu qamuterallannik angallannermit il.il. maleruagassanik ataqqinninnginnerat.	Tulluusimaarneq Sumiiffiup alianaassusia asseqanngitsoq Sumiiffimmi uumasut naasullu Aningaasaqarnikkut nalillit	Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanniinneq qanoq isumaqarnerisooq, aamma sumiiffiup atorneqarneranut maleruagassat pillugu paasissutissat amerlanerusut. Nunami Nakkutilliisumik, maleruagassanik ilitersuisussamik atuutsitsisussamillu atorfinitsitsineq. Innuttaasut ilaatinneqarnerisa salliutinneqarnissaa.
Peqqutit: Sumiiffimmi inuussutissarsiutigalugu aalisartut amerlasuut. Ulorianartorsiorfiit: Aalisarnerup piniarnerullu nungusaataannigsumik ingerlanneqarsinnaajunnarnera.	Sumiiffimmi uumasut Piniarnermut aalisarnermullu atatillugu aningaasaqarnikkut nalillit	Pisassiissutaareersut malinneqarnerisa qulakkeerneqarnissaa. Sumiiffimmi aalisarnerup misissuiffiqineqarnerata aallunneqarnerulernissaa.
Peqqutit: Sumiiffimmi ilisimatusarnikkut soqutigisat amerlinerat, ilaatigut silap pissusaata allangorneranut atatillugu. Ulorianartorsiorfiit: Ilisimatusarfittut atorneqarnerusuni nunap nungullarnerusinnaanera. Tattorliuuttoqalersinnaanera.	Ilisimatusarnikkut ilinniartitaanikkullu nalillit Nunami nalillit	Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni ilisimasassarsiorlut sulinerisa pitsaanerusunik maleruagassiuunneqarnissaat, soorlu saliinnermut, tupertornermut il.il. Isuani mittarfiup atorneqarnissaanut kaammattuinnissaq, tassani nuna nungullarnissamut ulorianartorsiorfiunngimmat. Ilisimatusarnerit pillugit najukkami innuttaasunut paasissutissiisarnerup pitsanngorsarneqarnissaa.

Peqqutit: Silap pissusaata allanngornera. Ulorianartorsiorfiit: Sermeq Kujalliup ilorpaqqissinnaanera, ilaatigut ilulissat minnerulernerinik kinguneqartumik. Aalisarnerup ajornerulersinnaanera immaqalu aalisakkat allat aalisarneqalersinnaanerat. Aputikinnerulersinnaanera – qimussertarnerup annikillisinnaanera il.il. Nunap qeriuvaannartup annikillisinnaanera – itsarnisaqarfiit aserorneqarsinnaanerat.	Nunami nalillit Uumassusillit assigiinngissuteqarnerisa nalingat Kulturikkut nalillit Aningaasaqarnikkut nalillit Ilisimatusarnikkut ilinniartitaanikkullu nalillit	Silap pissusaata allanngornerata kingunerisaanik nakkutilliinissaq. Ilisimatusarnermi paasisat aamma allatut iliorluni "inuinnaat" paasisinnaasaannik ingerlateqqinneqartarnissaasa qulakkeerneqarnissaa. Silap pissusaata allanngorneranut pissutaasut kingunerisaallu pillugit najukkami nunarsuarmilu paasineqarnerunissaannut ikiuunneq. Qamutit illernisa aputeqarnerat sapinngisamik pitsaanerpaamik qulakkeerniarlugu pistemaskiina atorineqartarnissaa.
---	--	---

Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni ingerlatsinermi siunertaq pingarneq tassaavoq, sumiiffimmi nalilinnut ulorianartorsiorfiusunik pinngitsuuinissaq killilersuinissarlunniit. Tamanna suliniutit assigiinngitsut aammalu sumiiffiup nakkutiguarneratigut pinaveersaartitsinikkut pissaaq. Matuma siuliani takussutissiami paasisassat pisariaqartinneqartut takutinneqarput, kisiannili ulorianartorsiorfiusut, ulorianartorsiorfiusunut peqqutaasut ulorianartorsiorfiusinnaasullu kingunerisassaasa akornanni ataqtigiiit paasiuminaannerummata tamanna erseqqissassallugu pingaaruteqarpoq. Kiisalu ulorianartorsiorfiusinnaasut matuma siuliani taaneqartut imminnut annertunerusumik annikinnerusumillunniit atassuteqarput. Taamaattumik ulorianartorsiorfiusinnaasut assigiinngitsut, kiisalu suliniutissat assigiinngitsut, ulorianartorsiorfiusinnaasut isumagineqarnissaannut pisariaqartut ingerlatsinermut immikkoortumi annertunerusumik nassuiarneqarput. Tamatuma peqatigisaanik takussutissiami aamma ulorianartorsiorfiusinnaasunit amerlasuut nalilimmut ataasiinnarmut tunngasuunatik nalilinnut arlalinnut tunngasuusinnaanerak takutinneqarpoq, taamaattumillu ulorianartorsiorfiusinnaasut arlallit isumagineqarnissaannut suliniutissat arlalissuit pisariaqartinneqartussaapput. Ulorianartorsiorfiusinnaasut assigiinngitsut isumaginiarneqarnerinut sumiiffik pillugu paasissutissiilluarnissaq, aammalu sumiiffimmi ineriartornermut siulluinnissaq pingaarutilinnut ilaapput.



Nuna nungullarsimasoq. Ass.: Carsten Egevang, arc-pic.com

7 INGERLATSINERMI SULINIUTIT

Nunarsuariut Kingornuttagassaanni suliniutinik arlalinnik ingerlatsisoqarpoq. Suliniutit taakku atuinerup annertusineranut, taamaattumillu sumiiffimmi nalillit ulorianartorsiortinneqarnerinut tunngasinnaapput. Taamaattumik suliat taakku ingerlatsinermi suliniuteqarnikkut killilersorneqarnissaat pisariaqarpoq.

Nunarsuariut Kingornuttagassaanni inuit makkuninnga suliaqarput:

- Inuussutissarsiutigalugu piniarneq aalisarnerlu
- Angallatit motorillit atorlugit assartuineq
- Imaatigut angallanneq
- Assartuutit motorillit allat
- Sukisaarsaatigalugu suliaqarnerit
- Ilisimatusarnerit

Immikkoortuni ataasiakkaani, sulianut assigiinngitsunut tunngasuni makku nassuaatigineqarput:

1. Suliat suussusaat
2. Sulianut atatillugu periarfissat
3. Sulianut atatillugu ulorianartorsiorfiusinnaasut

Immikkoortut taakku tunngavigalugit ilusiliussat uku malillugit ingerlatseqatigiiffimmi suliniutissat nassuaatigineqarput:

4. Anguniakkat
5. Nunarsuariut Kingornuttagassaanni suliaqarnermut maleruagassat
6. Suliniutit atuutsinneqalereersut
7. Siunissami suliniutissat

Iluliarujussuit akornanni aalisariut.

Kapitali immikkoortumik "Paasissutissiineq"-mut tunngasumik naggaserneqarpoq. Tassani ilaatigut Nunarsuariut Kingornuttagassaata ilisimaneqarnerata annertusarneqarnissaa aammalu pitsaaneruseqarnissaa, taamaalillunilu suliat assigiinngitsut ingerlanneqarnerinut paasisimanninnerup annertusineqarnissaa siunertarineqarpoq.



Inuussutissarsiutigalugu aalisarneq piniarnerlu

Innersuussinermut najoqqutassani takuneqarsinnaasutut qangaaniilli piniarneq aalisarnerlu inuit Ilulissat Kangerluanni inuusinnaanerannut pingaaruteqarsimapput. Inuussutissarsiutigalugu aalisarneq ullumikkut kommunimi inuussutissarsiutit pingaarnersaraat. Tamanna tunngavigalugu sumiiffimmi eqqissisimatitami inuussutissarsiutigalugu piniarneq aalisarnerlu inerteqqutaanngillat.

Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni inuussutissarsiutigalugu piniarnerup aalisarnerullu ilisarnaatai

Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni inuussutissarsiutigalugu piniarneq aalisarnerlu pingaartumik inunnit ataasiakkaanit ingerlanneqartarpoq. Nalinginnaasumik umiatsiat minnerit imaluunniit ukiukkut qimusseq atorlugu piniartoqartarpoq aalisartoqartarlunilu. Tamatuma saniatigut aalisariutit annerit ikittut, aalisarnermut atorneqartut pigineqarput. Inuussutissarsiutigalugu piniartut aalisartullu tamarmik akuersissummik atorsinnaasumik peqarnissaat, aamma nunap iluani piniarnermut



aalisarnermullu inatsisit malinneqarnissaat piumasarineqarpoq.

Ningittakkersorluni aalisarneq

Sumiiffimmi aalisarnerup annersaa ningittakkat atorlugit ingerlanneqarpoq. Qalerallit pisarineqartartuni amerlanersaapput, kisiannili aalisakkanik allanik aamma pisaqartoqartarpoq. Aalisarnermi umiatsiat, aalisariutit ukiukkullu

qimussit assartuinnermut atorneqartarput. Kangerlummi sikut ajornartinnigikkaangassuk aalisarfinni pisat umiatsiamik aaneqartarput. Aalisartut pisaminnik ilaatigut puisinik timmissanillu tapertaqartitsisarnerat nalinginnaasuvoq.



Puisinniarneq

Inuussutissarsiutigalugu piniartut amerlanngitsut puisinniarneq inuussutigaa, imaluunniit allanit isertitatik puisinniarnermik tapertaqartittarlugit. Pisat tunineqartarput, imaluunniit piniartup angerlarsimaffiani toqqaannartumik atorneqartarlutik. Tamatuma saniatigut sunngiffimmi puisinniarneq nalinginnaasorujussuvoq. Puisinniarneq umiatsiat minnerit

atorlugit ingerlanneqartarpoq, taakkunanngaanniillu puisit aallaaneqartarput. Puisinniarneq tamarmiusoq ataatsimut isigalugu nungusaataannigitsumik ingerlanneqartutut nalilerneqarpoq, puisit amerlassusaat ataatsimut isigalugit amerliartormata.

Illuaqqat piniariarfiit

Sumiiffimmi eqqissisimatitsiviusumi kommunip illuaraatai piniariarfiit arlaqarput, taakkulu piniarnermut aalisarnermullu atatillugu unnuisarfittut, aammalu ikummatissanik atortunillu peqqumaasivittut atorneqarput. Illuaqqat piniariarfiit silarlutsillugu imaluunniit ajutoortoqartillugu sumiiffimmi angalasunut tamanut isumannaallisaanikkut pingaaruteqarput. Sumiiffimmi inuussutissarsiutigalugu piniarnermut aalisarnermullu atatillugu sulinermi pissutsit pitsanngorsaaviginiarlugit, atortunik ataasiakkaanik, soorlu illuaqqanik piniariarfinnik pigisaqaannarnissaq pitsannguinnissarlunniit periarfissaqartinneqarpoq.

Periarfissat ulorianartorsiorfiusinnaasullu

Periarfissat

Takornariaqarnermik inuussutissarsiorneq ineriartoraluartoq, ukiorpassuarni tulluuttuni inuussutissarsiutigalugu piniarneq aalisarnerlu kommunimi isertitaqarfittut pingaarnertut inissisimaannarnissaat naatsorsuutigineqarsinnaavoq. Tamatuma peqatigisaanik piniarneq aalisarnerlu kalaallit kulturiannut kinaassusaannillu pingaarutilittut inissisimapput. Inuussutissarsiutigalugu piniarneq aalisarnerlu uumassusilinnut nungusaataanngitsumik ingerlanneqaannarsinnaappat, tamanna nunani issittuni inuiaqatigiit qanoq iliorlutik pinngortitamik inuussuteqarnerannut inooqataanerannullu assersuutissaavoq pitsaasoq. Kiisalu aalisarneq piniarnerlu takornariaqarnermik tapertaqartinneqarpat, isertitaqarnissamut periarfissanik nutaanik ammaassisoqartussaavoq.

Ulorianartorsiorfiusinnaasut

Piniarneq aalisarnerlu sumiiffimmi nungusaataanngitsumik ingerlanneqarsinnaanngippat, tamanna inuussutissarsiornermut aammalu uumassusillit assigiinngissuteqarnerannut annertuumik ulorianartorsiorfiusinnaavoq. Ukiuni kingulliunerusuni qalerallit aalisarneqarpallaartut malugineqartalersimavoq. Qalerallit milliartortut aalisartut malugisalersimavaat, taamaattumillu pisassanik amerlanerusunik, aalisarnerup ataannarnissaanut qulakkeerisussanik ujartuisalersimapput. Qeqertarsuup Tunuani aalisakkat 2001-ip kingorna 10 cm-imik minnerulersimapput.



*Qalerallit 1 m tikillugu
takissuseqalersinnaapput,
aammalu 20 kg-nik
oqimaassuseqalersinnaallutik.
Aalisarneq ilulissani*

Aalisarnerup nungusaataannginnerusumik ingerlanneqarnissaa qulakkeerniarlugu, matuma kinguliani kipparissup iluani takuneqarsinnaasutut, Pinngortitaleriffimmit inassuteqaatit tunngavigalugit sukannernerusumik pisassiisalernermik atuutsitsisoqalersimavoq.

Qeqertarsuup Tunuani 2008-mi qalerallittassat 12,500 tonsiusimapput, biologillu siunnersuinerat tunngavigalugu 2009-mi pisassat 8,800 tonsinut ikilineqarput.



Timmissat erniorfiat. Ass.: Carsten Egevang, Arc-pic.com

Inuussutissarsiutigalugu aalisarnermik piniarnermillu ingerlatsineq



Anguniakkat

Inuussutissarsiutigalugu aalisarnerq piniarnerlu Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni ingerlaannarsinnaassaaq.

Sumiiffimmi eqqissisimatitami inuussutissarsiutigalugu aalisarnerq piniarnerlu uumassusilinnik nungusaataanngitsumik tunngaveqarluni ingerlanneqarsinnaasariaqarpoq.

Inuussutissarsiutigalugu aalisarnerq piniarnerlu isumannaallisaanikkut illersorneqarsinnaasumik ingerlanneqarsinnaassaaq.



Maleruagassat

Sumiiffimmi eqqissisimatitsiviusumi inuussutissarsiutigalugu aalisarnerq piniarnerlu inerteqqutaanngilaq. Piniarnermut aalisarnermullu inatsisit atuuttut malinneqassapput (taakkununga Ilulissat Kangerluata, Kangiata, eqqissisimatinneqarnera pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat ilaavoq).

Inuussutissarsiutigalugu piniarnermut aalisarnermullu atatillugu sumiiffimmi eqqissisimatitsiviusumi imaatigut angalanissaq inerteqqutaanngilaq.

Sumiiffimmi eqqissisimatitsiviusumi inuussutissarsiutigalugu piniarnermut aalisarnermullu atatillugu nunamut ikaarnissaq inerteqqutaanngilaq, tassanili Sermermiut eqqaat (eqqissisimatitsinissamut nalunaarummi killeqarfik A) pineqanngilaq.

Sumiiffimmi eqqissisimatitsiviusumi tamarmi qimussernissaq inerteqqutaanngilaq.

Sumiiffimmi eqqissisimatitsiviusumi angallatit assakaasullit motoorillit, taakkunungalugu qamuteralaat ilanngullugit atorlugit angalanissaq inerteqqutaavoq, tamannalu aamma inuussutissarsiutigalugu aalisarnermut piniarnermullu atuuppoq. (Kisianni Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 10, 15. juni 2007-imeersoq naapertorlugu sumiiffimmi eqqissisimatitami angallannermi aqqummik, assartuutit motoorillit angallaffigisinnaasaannik aalajangersaanissamut periarfissaqarpoq. Tamannali pillugu nalunaarut sulisuliarineqanngilaq).

Namminersornerullutik Oqartussat illuaqqanik sananissamut, kiisalu pioreersunik iluarsaassinissamut akuersissuteqarsinnaapput. Akuersissuteqarnermut atatillugu piumasaqaatinik aalajangersaasoqarsinnaavoq, tassunga inissiffissamut, portussusissamut ilusissamullu piumasaqaatit ilaallutik.



Maleruagassanut nutaanut siunnersuutit

Maannarpiaq maleruagassanik amerlanerusunik pisariaqartitsisoqanngitsaq nalilerneqarpoq.



Suliniutit aallartinneqareersut

Qamutit illernginik pitsanngorsaaneq, ujaqqanik ulorianartunik qaartiterilluni piiaaneq.

Kommunip ukiumut minnerpaamik ataasiarluni illuaqqanik piniariartarfinnik atuisut eqqagassanik naammaginnartumik isumaginninersut misissuiffigisassavaa.



Siunissami suliniutissat

Inuussutissarsiutigalugu qimussernermut (aalisarnermut takornariartitsinermullu) atatillugu silap allanngornera pissutigalugu aputip pissusaata ajornerulernera pissutigalugu illerngit aqqutigiuminernerulersinniarlugit isumannaallisaanerlu pitsaanerulersinniarlugu suliniutit assigiinngitsut aqqutigalugit qimussit illerngisa qulakkeerneqarnissaat.

Illuaqqat piniariartarfiit pissutsit tunngavigalugit siunissami atasinnaasunngorlugit sananeqartariaqarput iluarsaanneqartariaqarlutillu, tassani kissarnermik annaasaqartarnerup annikillinissaa, kiassaait pitsanngorsarneqarnissaat, eqqagassalerineq perusuersartarfeqarnerlu eqqarsaatigineqarlutik.

Illuaqqat taamaallaat inuussutissarsiutigalugu piniarnermut aalisarnermullu atoqqusaanerinek illuaqqani piniariartarfinni tamani allagartalersuisoqarnissaa, tassani ajornartoornerit pineqanngillat.

Illuaqqat niuernernek tunngaveqarluni takornariaqarnermi atoqqusaassanngillat.



Ass.: Carsten Egevang, Arc-pic.com.

Angallatit motorillit atorlugit assartuisarneq

Assartuutit motorillit atuineq annertuumik nipiliorfiuvoq, silaannarmik mingutsitsiviulluni aammalu ilaanneeriarluni naasunik nunallu qaanik nungullartitsiviusinnaalluni. Taamaattumik angallatit motorillit atorlugit nunami eqqissimatitsiviusumi assartuinissaq inerteqqutaavoq, tassani ilaatigut isorartuumut assartugassat pisariaqartitsiviusut kisimik pineqaratik.

Qulimiguullit atorlugit timmisartuussisarneq

Ilulissat Kangerluata Nunarsuarmiut Kingornuttagassaasa allattorsimaffiannut ilanngunneqarneranut, sumiiffiup Ilulissat illoqarfianut attuumasortaata tikikkuminarnera pingaarutilittut tunngavigineqarpoq. Sumiiffimmi nunap ilusaa attaveqaatinillu amigaateqarneq pissutaallutik, sumiiffiup sinnerani angalasinnaanermut qaammatini aputeqanngiffiusuni pisinnaarluni imaluunniit ukiukkut qimussimik sisoraatinillu angusinnaasat killiliisuusarput.

Ukiok kaajallallugu kangerluup iluliaqangaatsiartarnera pissutaalluni, kangerluup



iluanut imaatigut pullaviginissaanut qanoq ilorpartigisinnaaneq killilersorneqartarpoq. Tamanna tunngavigalugu nunap eqqissimatitsiviusup annersaani, taakkunungalu ilanngullugu sermip saavanut sersersuarmullu angalanissamut qulimiguulimmik timmisartuussinerit saniatigut allanik qinigassaqaanngilaq.

Isuani qulimiguulinnut mittarfik nutaaq.

Ass.: Carsten Egevang, Arc-pic.com.

Qulimiguulimmik timmisartuussisarneq Kalaallit Nunaanni, aammalu Ilulissat eqqaallu ataatsimut isigalugit assartueriaasiummat nalinginnaasoq erseqqissassallugu pingaaruteqarpoq. Tassalu qulimiguulimmik timmisartuussisarneq Nunarsuarmiut Kingornuttagassannuinaq attuumassuteqaanngilaq, kisiannili aamma nunaqarfinnut sisamaasunut, ukiuuneranilu illoqarfinnut saniliusunut pingasunut attuumassuteqarluni. Tamatuma saniatigut ukiorpassuarni qulimiguulik nassiussanik nussuinermut nalunaarasuartaateqarfinnillu misissuinermut assigisaannullu atorneqartarput. Tassalu sumiiffimmi eqqissimatitsiviusumi timmisartuussinermut aamma qulimiguullit, siunertanut matuma siuliani taaneqartunut atorneqartarput. Qulimiguullit assigiinngitsut pingasut, siunissami sumiiffimmi eqqissimatitsiviusumi timmisartuussinermut akuersissutigineqartussatut naatsorsuutigineqartut tassaapput Sikorsky 61, Bell 212 aamma AS 350.

Sumiiffimmi timmisartuussisarnerup ilisarnaatai

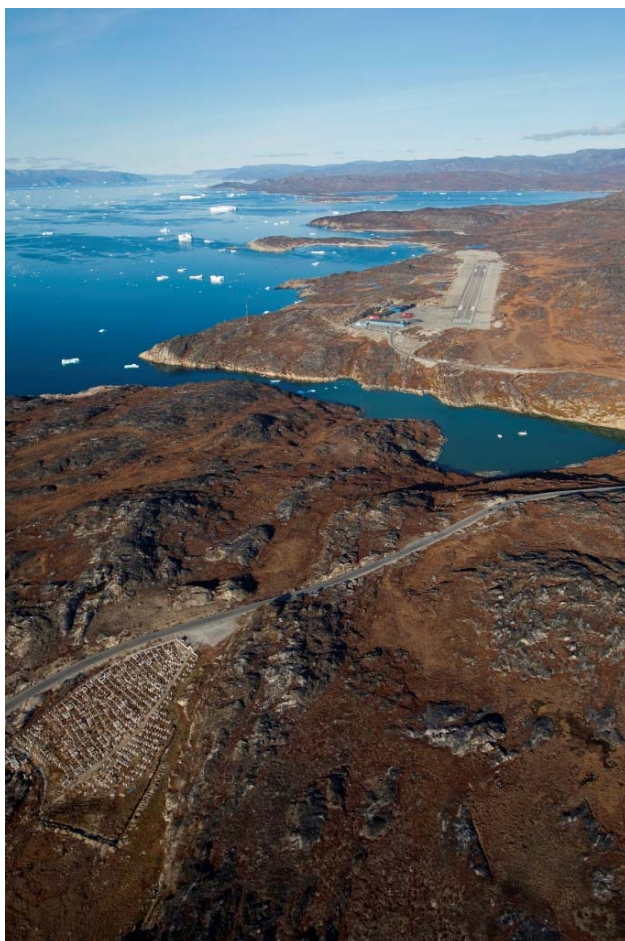
Ilulissat Kangerluanni qulimiguulinnik timmisartuussisarnerit immikkoortunut pingasunut agguarneqarsinnaapput:

Takornarianik timmisartuussisarneq: Niuernermik tunngaveqarluni takornarianik timmisartuussisarnerit miffissallu Avatangiisinut Pinngortitamullu

Aqutsisoqarfimmit akuerineqartussaapput. Nalinginnaasumik ukiumut ataatsimut akuersissutininik tunniussisoqartarpoq. Ukiut ingerlanerini sumiiffiit assigiinngitsut miffiginissaannut akuersissutininik tunniussisoqartarpoq.

Maannarpiaq suliffeqarfik ataasiinnaq, tassalu Air Greenland, sumiiffimmi takornarianik timmisartuussisarpoq, kisiannili siusinnerusukkut ingerlatseqatigiiffinnik unammillertunik peqartarsimavoq. Sumiiffimmut takornariartartut amerliartornerat pissutigalugu ukiuni kingullerni timmisartuussisarnerit amerliartorsimapput. Tassalu 2008-mi minnerit 319-iusimapput – tassalu nunami eqqissisimatitsiviusumi takornarianik timmisartuussisarneq 7%-imik qaffassimalluni – taakkulu ornigassanut marlunnut, Kangianut aamma Ivnar-imut agguarneqarput (najoqqutarisaq: Air Greenland). Timmisartuussinerit Ilulissat mittarfianniit aallartittarput, nalinginnaasumillu nalunaquttap akunnerinik marlunnik sivilissuseqartarlutik, taakkunanilu timmisartornerit nalunaquttap akunnerata ataatsip missaanik sivilissuseqartarpoq. Timmisartuussinerit amerlanersaat aasaanerani pisarput (juunimiit aggustimut).

Timmisartuussinerit akuersissuteqarfigineqartariaqartut: Ilisimatusarnerit, filmiliornerit, VIP-t tikeraartut assigisaallu, Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni timmisartuussisarnermut akuersissuteqarfiusut nalinginnaasut saniatigut allamut timmisartuunneqarnissamik minnissamillu kissaateqartut. Sumiiffimmut eqqissisimatitsiviusumut timmisartuussinerit taamaattut, Namminersornerullutik Oqartussani Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfimmit akuerineqartariaqarput. Ilisimatusarnermut atatillugu timmisartuussisarnerni maannamut Isua ornikkusunneruneqartarpoq, kisiannili aamma Sermersuarmit mittarnerit nalinginnaasuupput. VIP-t ukiuni kingullerni tikeraartartut ukiuni



kingullerni pingaartumik politikeriesarput, silap pissusaata allanngornerata sunniutaanik Sermeq Kujalliup ilorparneranik takuniaasut.

Timmisartuussisarnerit allat:

Nunarsuarmit
Kingornuttagassaannut
timmisartuussinerit matuma siuliani taaneqartut saniatigut aamma siunissami siunertanut allanut qulimiguulimmik
timmisartuussisarnerit ingerlanneqartalissapput. Siullermik Ilulissaniit Ilimanamut Qasigiannguanullu timmisartuussisarnerni Nunarsuarmit Kingornuttagassaata kippasissortaa aqqusaarneqartarpoq. Illoqarfiit marluk taakku ukiuunerani sapaatit akunnerannut arlaleriarlutik timmisartuussivigineqartarput. Taakku saniatigut aamma siunissami sumiiffimmut timmisartuussisoqartalissaaq, soorlu assartugassanik assartuiffiusunik imaluunniit nalunaarasuartaateqarfinnik misissuiffiusunik.

Ilulissani mittarfimmut aqqusineq mittarfillu. Ass.: Carsten Egevang, Arc-pic.com

Timmisartuussinerni taamaattuni Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni timmisartuussisarnermut maleruagassanik saneqqutsinissamut qinnuteqarnissaq piumasarineqanngilaq.

Periarfissat ulorianartorsiortitsisinnaasullu

Periarfissat

Qulimiguulinnik timmisartuussisarnert sukisaarsaarnissamik siunertaqarfiusuni atorneqangaatsialersimapput – nunarsuaq pingaartumillu Kalaallit Nunaat isigalugu; heli-skiing, angalanerit takorniarfiusut, qulimiguulinnit atorlugit aalisariarnerit il.il. Qulimiguullit sumulluunniit missinnaanerit, kiisalu pukkitsumi arriitsumik timmisinnaanerit tamatumunnga pissutaapput. Tamanna tunngavigalugu qulimiguullit atorlugit Ilulissat Kangerluanni sumiiffimmut eqqissisimatitsiviusumut takorniarfittisarnert siunissami amerlingaatsiarnissaat, tamatumalu kingunerisaanik isertitaqarnissamut periarfissat annertusinissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Ulorianartorsiorfiusinnaasut

Tamatuma peqatigisaanik qulimiguulimik timmisartuussisarnert nipitungaatsiarput, taamatullu pinngortitami, Ilulissat Kangerluatut ittumi qulimiguullit isikkumut naleqqiullugu allanertaallutik. Tamanna tunngavigalugu inunnut uumasunullu akornutissat, sumiiffimmi qulimiguulinnik timmisartuussinermut attuumassuteqarsinnaasut akiorniarlugit maleruagassiornissaq pisariaqarpoq.

Timmisartuussisarnernik ingerlatsineq



Anguniakkat

Nunarsuarmit Kingornuttagassaat timmisartuussivissatut aalajangersarneqartuni niuernermik tunngaveqarluni qulimiguulinnik timmisartuussinernut ammaaneqartariaqarpoq, tassani sumiiffimmi nalillit annertuumik sunnerneqannginnissaat, sumiiffimmillu atuisut allat, kiisalu sumiiffinni illoqarfinnut qanittuni innuttaasut angallannermit akornusersorneqannginnissaat piumasarineqarluni.

Ukiuortoortumik qulimiguullit angallannerannik, kiisalu tikeraat innuttaasullu akissutaannik naliliinerup kingorna sumiiffimmi eqqissisimatitami niuernermik tunngaveqarluni timmisartuussinissamut akuersissutit iluarsineqartassapput.



Timmisartuussinissamut maleruagassat

Sumiiffimmi eqqissisimatitami 1000 meterinit pukkinnerusumi timmisartuussinissaq inerteqqutaavoq. Maleruagassarli taanna akuersissuteqarfiusumik angallavinni timmisartuussinermut, annaassiniarnernut ujarlernernullu kiisalu mikkiartornermut atuutinnigilaq.

Sumiiffimmi eqqissisimatitsiviusumi minnissaq inerteqqutaavoq. Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfik Qaasuitsup Kommunianni kommunalbestyrelsimut tusarniaareerluni sumiiffinnut taaneqartunut marlunnut missinnaanissamut ukiumi ataatsimi amerlanerusuniluunniit atuuttussanik akuersissuteqarsinnaavoq.



Suliniutit aallartinneqareersut

2009-mi januaarimiit qulimiguulimmik takornartitsilluni timmisartuussisarnermi siunissami orninneqartartussat angallassinernut marlunnut assigiinngitsunut, takornarianut neqeroorutigineqartartussanut avinneqarput – Isua aamma Ivnar (matuma kinguliani 7.1-imi aamma 7.2-mi taaneqartut takukkit)

Isuani mittarfik 2009-mi siullermeerluni takornarianut mittarfittut ammaanneqassaaq. Taassuma "Kangia"-ni mittarfik taarsissavaa (matuma kinguliani nunat assingi 7.1 aamma 7.2 takukkit, taakkunanilu mittarfiit sumiiffissaat takuneqarsinnaapput). Sermip sinnaa eqqarsaatigalugu Isuanut inissiinissaq naleqqunneruvoq, sumiiffillu tamanna Kangianit allanngujannginneruvoq.

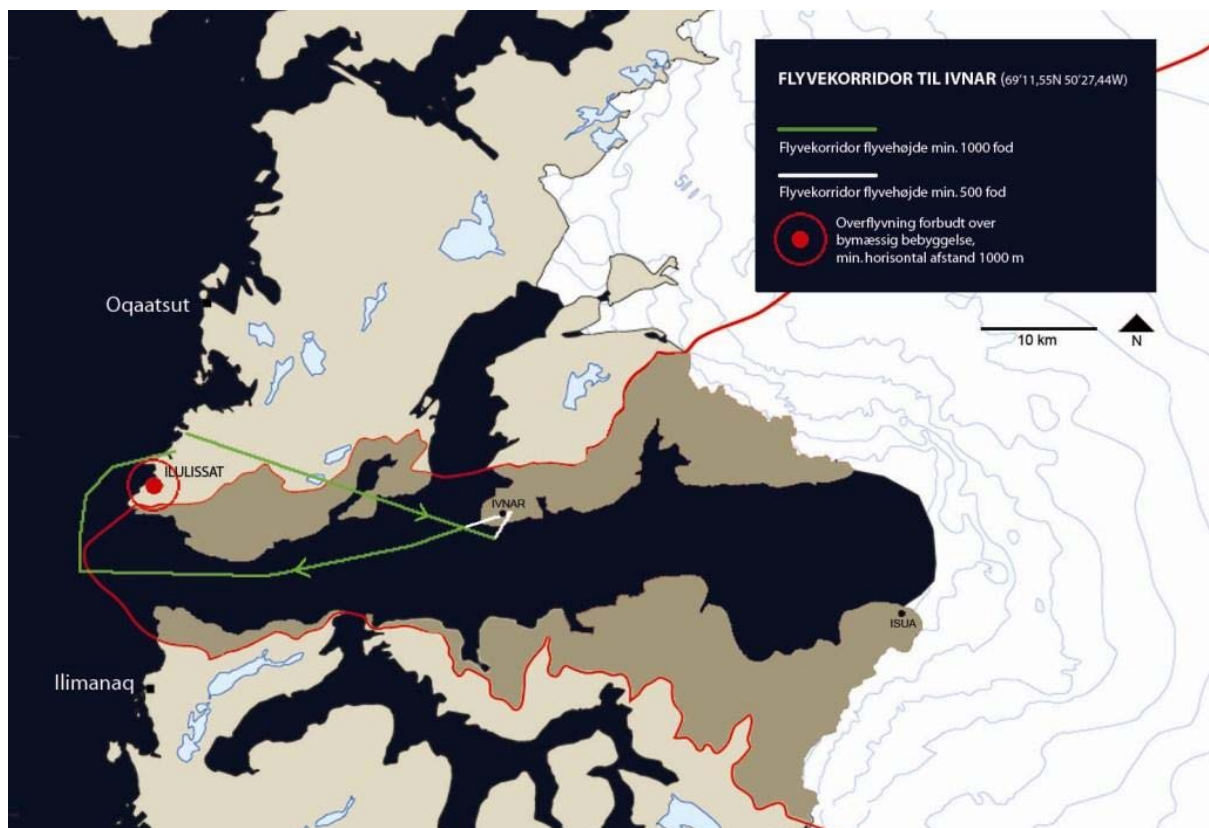
Namminersornerullutik Oqartussat timmisartuussinermi aqqutissamik, Air Greenlandimit malinneqartussamik 1. januar 2009-miit atuutilersussamik aalajangersaasimapput (nunap assingi 7.1 aamma 7.2 takukkit). Taassuma imai ilaatigut tassaapput:

Ilulissat qanittuanni 1000 fodinik portussusilimmi aammalu illoqarfimmiit 1000 meterinik ungasissusilimmi timmisartornissaq piumasarineqarpoq. Taamaaliornikkut nipiliornerup illoqarfimmi innuttaasunut annikinnerussaaq.

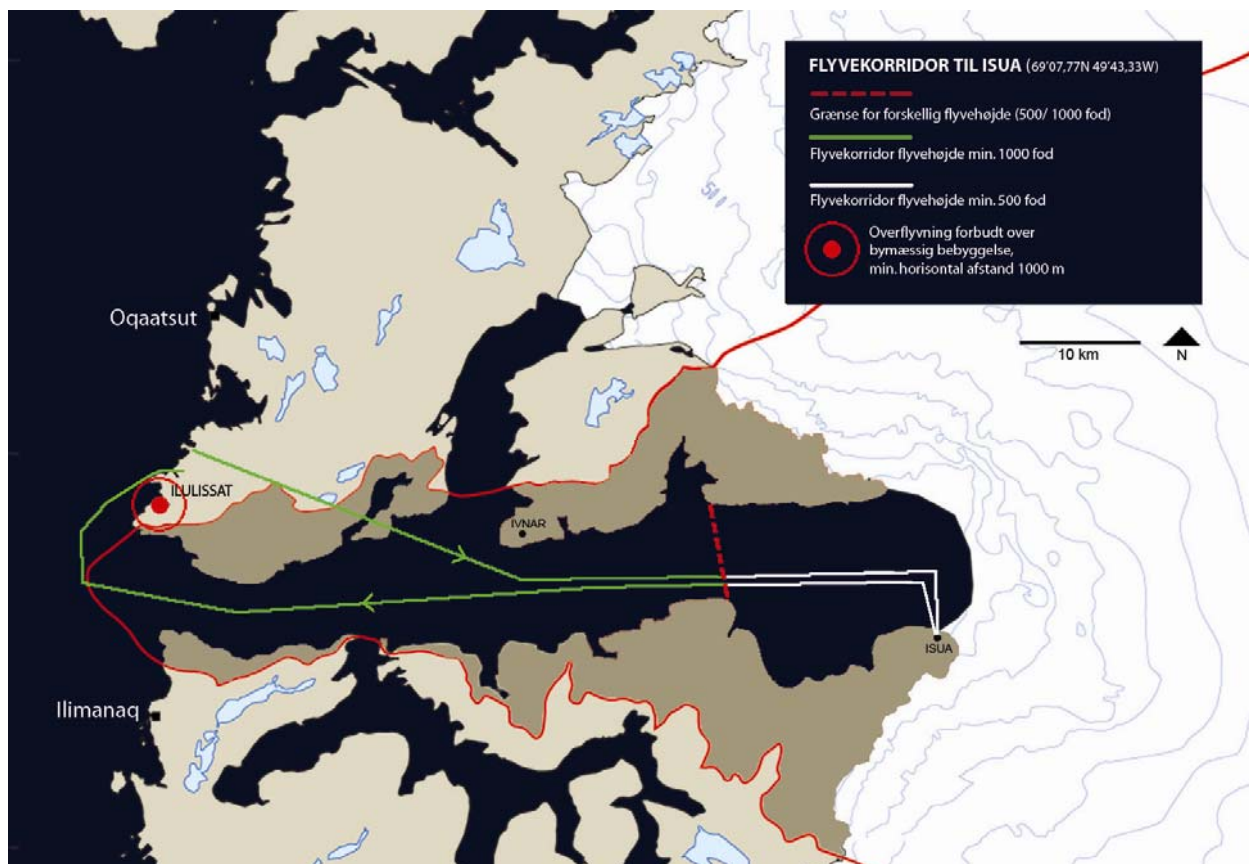
Sumiiffiup sinnerani 1000 fodinik portussusilimmi timmisartornissaq piumasarineqarpoq, sumiiffinnili ataasiakkaani 500 fodiuvog (tassani eqqissimatitsinermut nalunaarummi § 7.1-ip unioqqutinneqarsinnaanera akuerineqarpoq).

Sinerissanit illugiinnit ungasinnerpaakkut timmisartortoqartassaaq.

Minnermi sumiiffimmut eqqaasoqannginnissaa takornariartitsisup akisussaaffigaa. Timmisartuussinermi takornariartitsisumik ilaasoqanngippat, sumiiffimmut eqqaasoqannginnissaa qulimiguulimmik aquttup akisussaaffigissavaa.



Nunap assinga 7.1: Aqqut naanneq (Ivnar).



Nunap assinga 7.2: Aqqut takineq (Isua)

Kommunip mittarfiit ukiumut minnerpaamik ataasiarlutik misissortartussaavaat. Nakkutilliinermi nungullartoqarsimanersoq, aammalu sumiiffimmi eqqagassaqarnerseqq nalunaarsorneqartassaaq. Tamatuma saniatigut Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfik minnerpaamik ukiut allortarlugit misissuisassaaq, tassani timmisartuussinissamut akuersissutit malinneqarnerseqq paasinianeqartassaaq.



Siunissami suliniutissat

Kommuni ukiut tamaasa sumiiffimmi eqqissisimatitsiviusumi niuernermik tunngaveqarluni qulimiguulimik timmisartuussinernik arlalinnik, nalaatsornerinnakkut toqqarneqartunik misissuisassaaq. Taakkunani Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni timmisartuussinernit maleruagassat matuma siuliani taaneqartut malillugit ingerlanneqarnerseqq misissorneqartassaaq.

Ukiut tamaasa sumiiffimmi takornarianik timmisartuussinissamut piumasaqaatit qanoq ittuussanersut naliliiffineqartassapput. Taakkununga ilanngullugu ilaatigut timmisartuussisarnerit akulikissusiat eqqarsaatigalugu sukannererulersitsinissaaq pisariaqartinneqarnerseqq naliliiffineqartassaaq.

Imaatigut angallanneq

Kalaallit Nunaanni illoqarfiit akornanni ataannartunik aqqusineqanngimmat, Kangerlummi eqqaanilu imaatigut angallanneq aalisarnermut, takornariaqarnermut, ilaasunik nioqqutissanillu assartuinermit kiisalu sukisaarsaatigalugu sammisaqarnermut pingaaruteqarpoq. Ilulissat Kangerluata ilorpasinnerusortai ilulissat eqimanerat pissutigalugu qaqutigunnaq angallavigineqarsinnaammata, imaatigut angallatit angallannerisa annersaat anigguani ingerlanneqartarpoq. Sumiiffimmi ukioq kaajallallugu imaatigut angalasinnaanermut ilulissat iluliamernillu amerlassusaat apeqqutaasarput, ukiukkullu siku issusarmat imaatigut angalasoqarsinnaaneq ajorpoq. Sumiiffimmi eqqissisimatitami umiatsiat, aalisarnermut, piniarnermut sukisaarsaarnermullu atorineqartartut, kiisalu angallatit/aalisariutit minnerit, aalisarnermut takornariaqarnermullu atorineqartartut atorlugit angalasoqartarpoq. Angallatit sumiiffimmi eqqissisimatitami angalasussat angissusissaat killeqartinneqarput, taamaattumillu umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut amerlanersaat aamma angallatit assartuutit angallassissutillu amerlasuut tassani angalaqqusaanngillat.

Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni avataanilu imaatigut angalasarnerup ilisarnaatai

Inuussutissarsiutigalugu aalisarneq

Ullumikkut Ilulissat Kangerluanni aalisarneq kommunip isertitaani pingaarnersatut inissisimavoq, aammalu aalisarnermi inuppassuit sulisorineqarput. Pingaartumik umiatsiat minnerit aalisariutilluunniit mikisut atorlugit qalerallinniarneq ingerlanneqarpoq. Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni tamarmi inuussutissarsiutigalugu aalisarnissaq inerteqqutaanngilaq, tassanili nunap iluani inatsisit malinneqarnissaat piu-masarineqarpoq.



Najugaqartut sunngiffimmi imaatigut angalasarnerat piniartarnerallu

Ullumikkut Ilulissat Kangerluat sunngiffimmi aalisarnermut, puisinniarnermut sukisaarsaatigalugulu angalanermut annertuumik atorineqarpoq. Angallanneq ilulissat unerarfianni (Eqqissisimatitsinermit nalunaarummi sumiiffiup ilaa C) ingerlanneqartarpoq, sunngiffimmi angalasartut kangerlummut ilorparteqqusaanngimmata (sumiiffiup ilaa B).

Najukkami angallatit (1000 GRT inorlugit angissusillit - Gross Registered Tonnes) atorlugit takornarianik angallassineq

Ilulissani imaatigut angalatitsinerit takornarianit pilerigineqarnerpaasarput. Misissuinerit nutaanerusut takutippaat, takornariat 82%-ii Ilulissaniinnerminni imaatigut angalasarsimasut. Taakku amerlanerpaartaat kangerluup anigguani ilulissat akornanni angallanneqartarput. Takornariartitsisartut angallatillu naalagaat kangerluup anigguani iluliarsuit akornisigut takornarianik angallassinissamik neqerooruteqartarput. 2008-mi sumiiffimmi eqqissisimatitsiviusumi angalanerit 1000-it missaat ingerlanneqarsimassasut naliliisoqarpoq. Takornarianik

angallassineq amerlanertigut akunnernik marlunnik – pingasunik sivilissuseqartarput. Kangerlummut angallassinerit ullukut seqernullu tarrissaarfiani unnuakut ingerlanneqartarput. Taakku saniatigut arfernik assiliisaqattaartitsilluni angallassisarnerit ikinnerusut ingerlanneqartarput, taakkunanilu aamma akuttunngitsumik sumiiffimmut eqqissisimatitsiviusumut angallassisoqartarpoq.

Takornarianik imaatigut angallassineq – umiarsuit sinersorlutik

takornariartitsisartut

Ilulissani umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut amerliartupiloorput, 2009-milu illoqarfimmut tikittussat 60-it missaanniinnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Tikittussat amerlanersaat juulimi aggustimilu pissapput. Umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut nalinginnaasumik ulloq ataaseq Ilulissani atortarpaat. Umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut umiarsuillu allat 1000 GRT-nit annerusut sumiiffimmi eqqissisimatitami angalaqqusaanngillat.

Takornarianik imaatigut angallassineq – zodiacs / nunnigussissutit

Zodiacs (gummibåditi angisuut) nunnigussissutillu umiarsuarnit sinersorlutik takornariartitsisartunit umiarsuup nunallu akornanni ilaasunik assartuinnermut atorineqartarput. Angallatinik taamaattunik kangerlummi takornarianik angallassinissaq naleqqutinngilaq. Sumiiffimmi eqqissisimatitami takornarianik imaatigut angallassineq taamaallaat takornariartitsisartunik, Kalaallit Nunaanni pinngortitamik aammalu pinngortitamik illersuinissamut inatsisinik atuinnikkut pisinnaavoq. Tamatuma peqatigisaanik sumiiffimmi eqqissisimatitami takornarianik imaatigut angallassinermut atatillugu nunamut ikaarnissaq inerteqqutaavoq.

Umiarsuit allat 1000 GRT sinnerlugu angissusillit

Umiarsuit assartuutit angallatillu angallavinni ilaasunik angallassisartut umiarsuaapput annerit allat, akuttunngitsumik Ilulissanut tikittartut. Kujammut angallavimmi sumiiffik eqqissisimatitaa qanillugu aqqusaarneqartarpoq. Umiarsuit 1000 GRT-t sinnerlugit angissusillit tamarmik Nunarsuarmiut kingornuttagassaanni eqqissisimatitami angalanissaat inerteqqutaavoq.

Periarfissat ulorianartorsiorfiusinnaasullu

Periarfissat

Ilulissat Kangerluanni uumasunik isumalluutissaqarluarpoq, tamatumalu saniatigut pinngortitaaq alianaatsorsuuvoq. Nalillit taakku nunamut naleqqiullutik imaani atorluarneqarnerupput, taamaattumillu sumiiffimmi eqqissisimatitami angallatit angalasarnerat pisariaqartinneqarpoq. Sumiiffiup siunissami inuussutissarsiutigalugu aalisartunit suli amerlanerusunit ornigarneqalernissaa naatsorsuutigineqarsinnaavoq, takornariallu amerliartornerisa kingunerisaanik sumiiffimmi eqqissisimatitami takornarianik imaatigut angallassinerit piumaneqarnerat suli annertusussaavoq. Inuussutissarsiutit taakku marluk kommunip isertitaqarnissaanut pingaaruteqarput.

Ulorianartorsiorfiusinnaasut

Matuma siuliani taaneqartut tunngavigalugit Ilulissat Kangerluata anigguani angallatit angalasartut amerlingaatsiarsinnaapput. Tamanna aalisartut soorlu takornarianillu angallassisartut akornanni aqqiagiinnginnermik pilersitsisinnaavoq. Aalisartut angallatit takornariartaatit ningittakkanut qanippallaarlutik ingerlaartut pillugit maalaaruteqatarnerinut assersuutissaqareerpoq. Taamatuttaaq angallatit umiarsuarujussuilluunniit sumiiffimmi eqqissisimatitami amerlasuut angalaneri iluliansuit angisuut ataqqinarpasissut takornarianut misigititsisarnerat

akornusersinnaavaat. Aamma umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut amerlasuut sumiiffiup eqqissisimatitap silatinnguanut kisartortalerpata taamatut pisoqassaaq. Kiisalu aalisapiluppallaarneq amerlavallaanik pisaqarnermik kinguneqarsinnaavoq, tassalu aalisarneq nungusaataanngitsumik ingerlanneqalissaaq, siunissami aalisakkat pigineqartut eqqorneqarsinnaallutik.



Ilulissani umiarsualivik. Ass.: Carsten Egevang, Arc-pic.com.

Imaatigut angallannermik ingerlatsineq

Imaatigut angallannermut maleruagassani sumiiffimmi eqqissisimatitami inuussutissarsiornerup nungusaataanngitsumik ingerlanneqarnissaanik, kiisalu angallatit minnerit (1000 GRT-t inorlugit angissusillit) atorlugit isumannaallisaanikkut imminut illersorsinnaasumik takornarianik angallassisarnerup ingerlaannarnissaanik qulakkeerinissaq tunngavigineqarput.



Anguniakkat

- ❖ Sumiiffimmi imaatigut angallannerup avatangiisinut ulorianartorsiortitsinnginnissaata qulakkeerneqarnissaa sulissutigineqartuassaaq.



Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni imaatigut angalanissamut maleruagassat

Sumiiffimmi eqqissisimatitami tamarmi inuussutissarsiutigalugu aalisarnermut piniarnermullu atatillugu imaatigut angalanissaq inerteqqutaanngilaq.

Ilulissat Kangerluata qinnguani sunngiffimmi takornarianillu angallassinermi imaatigut angalanissaq inerteqqutaavoq (Kangerluup killeqarfia aamma sermip iigartarfia, eqqissisimatitsinissamut nalunaarummi sumiiffiup ilaanik B-mik taagorneqartoq), killeqarfimmi tassani inuussutissarsiutigalugu aalisarneq piniarnerlu kisimik akuerisaammata.

Ilulissat unerarfianni imaatigut angalanermi (eqqissisimatitsinermut nalunaarummi sumiiffiup ilaa C) umiarsuit 1000 GRT inorlugit angissusillit kisimik angalasinnaatitaapput.

Takornarianik imaatigut angallassinermi takornariartitsisartumik, Kalaallit Nunaanni pinngortitamik inatsisinillu ilisimasaqartumik angallammut ilaatitsinissaq piumasaqaatigineqarpoq.

Sumiiffimmi eqqissisimatitami nunamut ikaarnissaq inerteqqutaavoq. Inuussutissarsiutigalugu aalisarnermut piniarnermullu atatillugu nunamut ikaarnissaq tassani pineqanngilaq. pineqanngitsunulli eqqissisimatitsinissamut nalunaarummi sumiiffik A-mi (Sermermiuni itsarnisaqarfimmi) nunamut ikaarnissaq ilaatinneqanngilaq.

Sumiiffimmi eqqissisimatitami angallatit kisarnissaat nunamullu qaqinneqarnissaat inerteqqutaavoq. Aalisarnermut, aallaaniarnermut piniarnermullu atatillugu kisarnissaq tamatumunnga ilaatinneqanngilaq.

Annaassiniarnernut ujarlernernullu atatillugu sumiiffimmi eqqissisimatitami tamarmi angalanissaq inerteqqutaanngilaq.



Maleruagassanut nutaanut siunnersuutit

- ❖ Zodiacs-it, tenderbådit angallatillu nunnigussissutit sumiiffimmi eqqissisimatitami angalaqqusaanngillat.



Suliniutit aallartinneqareersut

Umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut aamma inuttat misilittagaqanngitsut Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni imaatigut angalanissaasa pinngitsoortinneqarnissaat anguniarlugu eqqissisimatitsinissamut nalunaarutip iluarsaanneqarnera.



Siunissami suliniutissat

- ❖ Aalisarnermik inuussutissarsiuteqartut angallatillu takornariartitsisartut naalagaat suleqatigalugit aalisariutit qanitaanni takornarianik imaatigut angallassisarnissamut maleruagassiortoqartariaqarpoq.
- ❖ Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfik umiarsuarnut sinersorlutik takornariartitsisartunut, aammalu angallatinut allanut Ilulissat eqqaanni angalasimasinnaasunut avatangiisit pillugit piumasaqaatinik suliaqartoqarsinnaanersoq pillugu misissuinissamik aallartitsissaaq. Tamanna sullissisut attuumassuteqartut oqaloqatiginerinerisigut pissaaq. Taakku sumiiffimmi eqqissisimatitami avatangiisinut ajoqusiisinaanerat (soorlu nipiliornikkut, isikkumikkut, mingutsitsinermikkut il.il.) tamatumunnga tunngavigineqarpoq.
- ❖ Ilulissat angisuut qanillugit ingerlanissap ulorianaatai pillugit annertunerusumik paasissutissiineq.
- ❖ Inuussutissarsiutigalugu aalisariutit kisimik Ilulissat Kangerluata ilorpassuini (eqqissisimatitsinissamut nalunaarummi sumiiffiup ilaani B-mi) angalasinnaanerannut maleruagassat innuttaasunut takornariartitsisartunullu erseqqissaatigineqartariaqarput.

- ❖ Umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut sumiiffimmi eqqissisimatitami angalaqqusaannginnerat pillugu sinersorlutik takornariartitsisartunik umiarsuaatileqatigiiffiit erseqqissaavigineqassapput.
- ❖ Takornariartitsisartunik Kalaallit Nunaanni inatsisinik pinngortitamillu ilaatitaqartarnissamik sinersorlutik takornariartaatinik umiarsuaatileqatigiiffiit erseqqissaavigineqassapput.

Assartuutit motorillit allat

Ukiuni kingullerni qamutit assakaasullit silaannakkullu angallatit motorillit assigiinngitsut Kalaallit Nunaanut tikisinnegartartut amerliartorsimapput. Taakku pingaartumik inuinnarnit sukisaarsaarnissamik siunertaqarfiusunut atorneqartarsimapput, kisiannili sumiiffimmi eqqissisimatitami assersuutigalugu filmiliornernut qamutit assakaasullit silaannakkullu angallatit motorillit atorneqarnissaannut soqutiginninneq annertusiartorpoq. Angallatit minnerit qulimiguulinnillu timmisartuussisarnerit eqqarsaatigissanngikkaanni, Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni assartuutit motorillit suulluunniit atorlugit angalanissaq inerteqqutaavoq.

Assartuutit motorillit allat ulorianartorsiortitsinerat

Sumiiffimmi eqqissisimatitsiviusumi assartuutit motorillit angalasarnernannut maleruagassaqarneq, Ilulissat Kangerluata UNESCO-p Nunarsuarmit Kingornuttagassaasa allattorsimaffiannut allassimaannarnissaanut pingaaruteqartorujussuuvoq. Assartuutit motorilinnik atuineq naasunik nunamillu annertuumik mingutsitsiviusinnaavoq aseruisinnaallunilu. Assartuutit motorillit tamarmik atoqqusaannginnerisigut najugaqartut takornariallu nunami issittumi pinngortitamik nipaassusermillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassapput.

Qamuteralaat

Qamuteralaat atorlugit angalanissaq kommunimi sunngiffimmi sammisassani nuannarineqarluarpoq, aammalu qamuteralaat amerliartorput. Qamuteralaat piffissap sivikitsuinnaap ingerlanerani ungasissumut pisinnaapput, aammalu qimussit illerni akuttunngitsumik aqutigineqartarput. Tamanna aaqqiagiinnginnermik kinguneqarsinnaavoq, tassami qimmit ersilersinnaapput, aammalu qimussiussisartut takornariallu qamuteralannit nipiliortoqarnissaa mingutsitsisoqarnissaalu soqutigisarinngilaat. Taamaattumik sumiiffimmi eqqissisimatitsiviusumi ilaatigut qamuteralaat angalaqqusaanngillat.

Pistemaskiina

Ilulissani sisorartartut peqatigiiffiat 6-8 km-imik arpaffeqarpoq, taannalu Sermermiut Qooruata eqqaani illoqarfimmut qanittumi pistemaskiina atorlugu piareersarneqartarpoq. Sumiiffinni toqqartukkani apummik naammattumik pissarsisinnaanissaq anguniarlugu arpaffik ungalulersinneqarsimavoq. Arpaffiup ilaata Nunarsuarmit Kingornuttagassaatigut sananeqarnissaa kissaatigineqarpoq. Sumiiffimmi tassani arpaffimik piareersaanissaq illoqarfimmi innuttaasunut annertuumik isumaqartussaavoq, kisiannili pistemaskiina nunamik aseruinnnginnissaa pingaaruteqarpoq. Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni pistemaskiina atuinnissaq aqutikkut aalajangersarneqartukkut, Namminersornerullutik Oqartussanit akuerineqartukkut pisariaqarpoq.

Assartuutit motorillit allat

Piffissami kingulliunerusumi assartuutit motorillit assigiinngitsut, pinngortitami atorneqartartut, soorlu ATV-t/nunaqarfinni traktorit, motocrosscykelit, qamutit larvefodillit, paragliderit motorillit assigisaallu amerliartorsimapput. Sumiiffimmi eqqissisimatitami assartuutit motorilinnik taamaattunik atuinissaq inerteqqutaavoq.

Assartuutit motorilinnik allanik ingerlatsineq

Sumiiffimmi eqqissisimatitami assartuutit motorilinnik tamanik inerteqquteqarnermi pinngortitap alianaassusiata, UNESCO-p Nunarsuarmiut Kingornuttagassaasa allattorsimaffiannut ilanngunneqarnermut tunngavigineqartup illersorneqarnissaa tunngavigineqarpoq.



Anguniakkat

Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni pinngortitami nalillit illersorniarlugit, tunngaviusumik atortut motorillit atorlugit sumiiffimmi angallaqqusaannginnerat ingerlaannassaaq.

Innuttaasut tikeraallu maleruagassat atuuttut pillugit paasisutissinneqartarnerat ingerlaavartumik ingerlanneqassaaq, aammalu maleruagassat malinneqarnerisut misissorneqartassaaq.



Assartuutit motorillit allat atorlugit angalanissamut

maleruagassat

Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni assartuutit motorilinnik tamanik atuinissaq inerteqqutaavoq, tassanili imaatigut angallassinert qulimiguulimmillu timmisartuussinert aalajangersimasut pineqanngillat.

Angalanissamut inerteqquteqarnermut angallavissatut aqqusiani, Qaasuitsup kommuniani assartuutit motorilinnik atuinissamut nalunaarummi aalajangersarneqarsimasuni angalanissat ilaatinneqanngillat.



Maleruagassanut nutaanut siunnersuutit

Annaassiniarnernut ujarlernernullu atatillugu politiit nakorsalluunniit pisariaqartut naliliiffigisaanni assartuutit motorilinnik atuisoqarsinnaavoq.

Qaasuitsup Kommuniani assartuutit motorillit atorneqartarnerat pillugu nalunaarusiornissaq, tassanilu sumiiffimmi eqqissisimatitami angallavissatut aqquserniassat aalajangersarneqarsinnaapput.



Suliniutit aallartinneqareersut

Maannarpiat sumiiffimmut suliniutinik aallartitsisoqarsimanngilaq.



Siunissami suliniutissat

Pingaartumik qamuteralannik atuinissamut maleruagassat najukkami tusagassiorfiit aqqutigalugit allagarsiinikkullu paasititsiniutigineqarnerisa aallartinneqarnissaa.

Sisorartartut aqutaannut inissiiffissap paasiniarneqarnissaa, aammalu pistemaskiinanik atuinerit (soorlu pistemaskiinanik atuinissamut immikkut akuersissuteqarnerit) aammalu apummut ungalunik atuinerit maleruagassanik erseqqissaanissaq, tassungalu aputip naammalernerani aputillu aattulernerani apummut ungalut ikkussisunit piiarneqartarnissaat ilaatinneqassaaq.

Sukisaarsaataasumik suliaqarneq

Ukiuni kingulliunerusuni Ilulissanut takornariartartut amerliartungaatsiarsimapput. Tassalu 2008-mi Ilulissanut takornariat 35.000-iusimapput (Tunngavigisaq: Destination Avannaa). Pingaartumik mittarfik tallineqarsinnaappat, taamaalilunilu Kangerlussuarmut akunninngikkaluarluni Ilulissanut toqqaannartumik timmisartortoqarsinnaalissappat, taamatut amerliartornerisa siunissami



ingerlaannarnissaa
naatsorsuutigineqarpoq. Kiisalu
nunaqarfinnit aammalu
isorliunerusunit Kalaallit Nunaanni
illoqarfinnut annernut nuuttartut
amerliartornerisa peqatigisaanik,
Ilulissani innuttaasut
amerliartorput. 2009-mi
januaarimi Kalaallit Nunaanni
kommunit kattussuupput,
tassanilu Ilulissat Qaasuitsup
Kommuniani allaffissornikkut
qitiulerpoq. Tamatuma ukiuni
tulliuttuni innuttaasut
amerleqqinnerinik
nassataqarnissaa

naatsorsuutigineqarpoq.

Tunngaviusut taakku pissutaallutik, inuit sunngiffimminnut atatillugu sukisaarsaarutigalugu assigiinngitsunik suliaqarlutik Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni angalasartut amerliartorput. Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni atuisut amerliartorneranni nungusaataanngitsumik atuineq qulakkeerniarlugu, Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni innuttaasut takornariallu sukisaarsaatigalugu sammisaqartarnerisa maleruagassiuunneqarnissaat pisariaqarpoq. Tamatuma peqatigisaanik suliniutit, sukisaarsaatigalugu sammisaqartarnermi pissutsinut pitsannguisinnaasut siuarsarneqarnissaat pingaaruteqarpoq.

2008-mi pisinnaat aqquaat ikaartarfiusaq 1 km-inik takissusilik Sermermiut tikillugit sananeqarpoq, taannalu nunap nungullarnissaanut illersuutaassaaq.

Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni sukisaarsaatigalugu suliat ilisarnaataat

Nunarsuarmit Kingornuttagassaata illoqarfimmut qanittortaa sukisaarsaatigalugu sammisaqarnermut atatillugu najukkami innuttaasunit takornarianillu annertuumik atorineqarpoq. Matuma kinguliani Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni sukisaarsaatigalugu suliat ataasiakkaat ilisarnaataat naatsumik nassuiarneqarput.

Qimusserneq

Qimusserneq assartueriaasiuvoq avatangiisinut mingutsitsiviunngitsoq, tamannalu pinngortitamut mingutsitsiviunngilaq, nipiliorfiunani pinngortitamilluunniit nungullartitsiviunani. Tamatuma peqatigisaanik qimusserneq Kalaallit Nunaanni assartueriaasiuvoq nalinginnaasoq, najugaqartunut takornarianullu sukisaarsaatigalugu suliasatut ornigineqarnermi saniatigut aamma inuussutissarsiutigalugu aalisarnermut piniarnermullu, kiisalu takornarianik

angallassinermut atornegartuq. Ukiuni kingullerni qulini Ilulissani qimmit qimuttut ikilingaatsiaraluartut, ullumikkut illoqarfimmi qimmit qimuttoqatigiit 250-it sinnerlugit amerlassuseqarput.

Ukiuni kingullerni takornarianik qimussiussisarnermi isertitat kalaallit kulturikkut oqaluttuarisaanerata ilaanik pigisaqaannarnissamut pingaaruteqalersimavoq, tunngavissatullu annertusiartorsimalluni.

Sisoraatinik angalaneg

Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni sisoraatinik angalaneg pingaartumik Sermermiut Qooruanni ingerlanneqartarpoq, tassanilu ukiuunerani sisorartartut aqqusiunneqartarput, najugaqartunit takornarianillu atornegarsinnaasunik. Sisorarneq pingaartumik innuttaasunit sukisaarsaarutitut nuannarineqarlualarpoq, tamatumunngalu Ilulissani sisorartartut peqatigiiffianik eqeersimaartumik pilersitsisoqarsimanera takussutissaavoq. Sisorarneq timersuutaavoq akikingaatsiartuq atussallugulu ajornanngitsuaraasoq, tamatumalu saniatigut Sermermiut Qooruat aamma taamatut sammisaqarnissamut alianaalluinnartunik avatangiiseqartitsivoq.

Pisunnerit tammaarsimaarnerillu

Takornariat najugaqartullu amerlanersaat pisuinnarlutik Sermermiut Qooruannut angalasarp, Ilulissat Kangerluanni ilulissat unerarfiinut isikkivik alianaatsoq aliannaarsaarfigiartorlugu. Angallanneq aqunniarlugu, taamaalillunilu kulturikkut tammajuitsut nunallu nungullarnissaat pinngitsoorniarlugu Sermermiunut pisuinnaat aqutaannik ikaartarfiusamik aqqusinnermillu nalunaaqutsersukkamik sanasoqarsimavoq. Taassuma saniatigut pisuinnaat aqutaat nalunaaqutsersukkat allat pingasut Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni illoqarfimmut qanittumi sanasoqarsimavoq. Pingaartumik najugaqavissut aasaanerani pisuttuarternermik saniatigut pinngortitami nuniattarput, igaartarlutik ikumaartitsisarlutillu.

Sammissassat matuma siuliani taaneqartut saniatigut qulimiguulinnik imaatigullu angallasisoqartarpoq. Sammissassat taakku allami nassuiarneqarput, taamaattumillu matuma kinguliani naatsuinnarmik allaaserineqassapput. Taakku Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni sumiiffimmi allarluinnarmi aammalu Ilulissat illoqarfiannit ungasinnerusumi ingerlanneqartarnertik allaassutigaat.

Qulimiguulinnik angalanerit

Takornariat najugaqartullu Nunarsuarmiut Kingornuttagassaata annersaanik takunninnissamut qulimiguulimmik sermip sinaanut angallanneqarnissaq kisiat periarfissaraat, tassungalu sermip iigartarfia kusanaqisoq ilaavoq. Taamaattumik takornariat amerlanersaat aasaanerani nalunaaquttap akunnerini marlussunni qulimiguulimmik angallanneqarnissamik pisinissaq toqqartarpaat. Ilisarnaatit paasissutissallu amerlanerusut takuniarlugit, immikkoortumi "Qulimiguulinnik timmisartuussisarnerit" qulimiguulinnik timmisartuussisarnerit ingerlanneqarnerat pillugu allaaserisat takuneqarsinnaapput.

Imaatigut angalaneg

Najugaqartut takornariallu sukisaarsaatigalugu Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni imaatigut angallanneqartarnerat ilulissat katersuuffianni pisarpoq, tassanilu ilulissat ikkarlissimasut peqqutaallutik takusassat immikkoorteqartarput. Imaatigut angallanneqarneq tamatumalu ingerlanneqarnera pillugu paasissutissat annertunerusut pissarsiariniarukkit, immikkoortoq "Imaatigut angallanneq" takuuk.

Periarfissat ulorianartorsiorfiusinnaasullu

Periarfissat

Ilulissat Kangerluanni Nunarsuarmit Kingornuttagassaata nunataa alianaatsuummat, tamatumalu saniatigut sumiiffik Ilulissat illoqarfianut qanittumiimmat sukisaarsaarutigalugu sammisassanut assigiinngitsunut avatangiisit asseqanngillat, taakkunungalu qimusserneq, sisoraatinik angalaarneq, pisuinnarluni angalaarneq, nunianneq, aallaaniarneq, aalisarneq il.il. ilaapput. Sammisassat taakku ataatsimut isigalugit siullermik qanorluunniit ukiullit sumiiffimmik atuisinnaaneranut periarfissat neqeroorutigineqarsinnaapput, Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni kingunerluutaasinnaasut annikillutik. Aappaattut sammisassat taakku tamarmik atortunik ikittuinnarnik pisariaqartitsiviugamik kikkunnilluunniit atorneqarsinnaapput, tassani qimusserneq kisimi pineqarani. Taamaattumik inuiaqatigiinni killilimmik angissuseqarnertik pissutigalugu sumiiffinni, annertunerusunik innuttaasunik tunngaveqartuni neqeroorutigineqarsinnaasut amerlaqataannik neqerooruteqarsinnaanngitsuni sammisassat najugaqavissunut, taamatullu tikeraanut, arlalinnik periarfissaqartitsiviupput.

Ulorianartorsiorfiusinnaasut

Ukiuni kingullerni silap kissakkiartornera pingaartumik Kalaallit Nunaanni qimussertarnermut ulorianartorsiorfiujartuinnarpoq. Tassalu ukiuni makkunani silap kissakkiartornera pissutigalugu Ilulissani piffissat qimusserfiusut sisorarfiusullu sivikilliarporput.

Nunarsuarmit Kingornuttagassaata illoqarfimmut qanittortaata tikikkuminartuunera, tamatumalu kingunerisaanik inuit eqiterunnerat pissutaallutik sumiiffimmi tassanerpiq nuna nungullartinneqarsinnaavoq, eqqakkat qimaannakkat takussaalersinnaallutik aammalu sumiiffik ornigarneqarpallaalersinnaalluni. Taamaattumik Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni sumiiffiit ornigarneqarnerpaasut qanittuini assersuutigalugu qulimiguulinnik timmisartuussilluni imaluunniit imaatigut angallassilluni angalanerit amerlinerat atuisut sumiiffimmi misigisassaannut kinguneqarsinnaapput. Taakku sumiiffiullu allanngutsaalineqarnissaanut ulorianartorsiorfiusinnaasut allat pakkersimaarneqarnissaat siunertaralugu, sumiiffimmi sukisaarsaatigalugu sulianut maleruagassat matuma kingulianiittut aalajangersarneqarsimapput.



Inussuk, Sermermiuni pisuinnaat aqqutaannut tungujortumut nalunaaqutaq.

Ass.: Carsten Egevang, Arc-pic.com

Sukisaarsaatigalugu suliaqarnerit ingerlanneqarnerat



Anguniakkat

- ❖ Pisuinnaat aqqutaat ikaartarfiusat taamaallaat pisuinnaat aqqutaat nalunaarsorsimasut Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni illersuinissamut naammatsinnagit sananeqarsinnaapput. Pisuinnaat aqqutaannik ikaartarfiusanik sanasoqassappat taakku ilusaat sananeqareersunut naleqqutissapput, aammalu sapinngisamik nunamut tulluussarneqassallutik.
- ❖ Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni issiavinnik taamaallaat sumiiffimmi tulluuttumik ikkussuisoqarsinnaavoq, assersuutigalugu nunap pissarititai, soorlu ujaqqat assilillugit ilusilernerneqassallutik.
- ❖ Qulimiguulinnut mittarfeqarfiup, sumiiffimmut isaarissap annersaata eqqaani perusersartarfinnik ikkussuisoqartariaqarpoq. Nunarsuarmit Kingornuttagassaata iluani perusersartarfilersuinissaq kissaatigineqanngilaq.



Sukisaarsaarutaasumik suliaqarnissamut maleruagassat

Qimusserluni angalaneq

Nunarsuarmit eqqissisimatitsiviusumi tamarmi qimusserluni angalanissaq inerteqqutaanngilaq.

Pisunneq

Sumiiffimmi eqqissisimatitsiviusumi tamarmi pisuinnarluni angalanissaq inerteqqutaanngilaq, taamaakkaluartorli angalasut pisuinnaat aqqutaannik nalunaarsorneqarsimasunik atuinissamut kajumissaarneqarput.

Sermermit killeqarfiani (eqqissisimatitsinissamut nalunaarummi sumiiffiup ilaani A-mi) pisuinnaat aqqutaata nalunaarsorneqarsimasup avataani angalanissaq apriliip ulluisa aallaqqaataaniit oktobarip ulluisa aallaqqaataannut inerteqqutaavoq.

Pisuinnaat aqqutaat

Sumiiffinni ajoquserneqarsinnaasuni angallanneq aqunniarlugu, taamaalillunilu kulturikkut tammajuitsut nunallu nungullarnissaat pinngitsoorniarlugu pisuinnaat aqqutaannik ikaartarfiusanillu aqqusinernillu sanasoqarsinnaavoq. Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfiup Qaasuitsup Kommunianni kommunalbestyrelsimut tusarniaareerluni Nunarsuarmit Kingornuttagassaata iluani aqquserniornissaq pisuinnarnullu aqquserniornissaq akuersissutigisinnaavaa.

Kommunip pisuinnaat aqqutaat aamma pisuinnaat aqqutaat ikaartarfiusat pioreersut nakkutigissavaat, aammalu aserfallatsaaliorneqarnissaat isumagissallugu.

Sisoraatit atorlugit angalaneq

Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni sisoraatit atorlugit angalanissaq inerteqqutaanngilaq. Pistemaskiinanik angalanissaq taamaallaat Qaasuitsup kommuniani assartuutiniq motoorilinnik atuinissamut nalunaarummi angallavissatut aalajangersarneqarsimasuni pisinnaavoq.

Sikkilerneq

Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni sikkilit atorlugit angalanissaq inerteqqutaavoq.

Tupertorneq

Sumiiffimmi eqqissimatitsiviusumi sumiiffimmi ataatsimi sivilunerpaamik ulloq unnuarlu tupersimaartoqarsinnaavoq. Tupertoqaqqissappat tamanna aatsaat tupersimaarfimmit kingullermit minnerpaamik 100 meterinik ungasissusilimmi pisinnaavoq.

Nunaminertat tupertornissamut atorneqartussat Qaasuitsup Kommuni kkommunalbestyrelsen Avatangisut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfimmut tusarniaareerluni aalajangersarsinnaavai. Sumi tupertortoqarsinnaanersoq ersarissumik nalunaarsorneqassaaq.

Ikumatitsineq

Tupertornermut atatillugu sumiiffimmi ikumatitsinissaq taamaallaat sumiiffimmi ataatsimi ullup unnuallu ingerlanerani pisinnaavoq.

Illuaqqat

Naminersornerullutik Oqartussat illuaqqanik sananissamut akuersissuteqarsinnaapput, tamatumunngalu atatillugu inissiiffissaq, portussusissaq ilusissarlu pillugit piumasaqaatinik aalajangersaasinnaallutik.



Maleruagassanut nutaanut siunnersuutit

Matumani siunnersuuteqartoqanngilaq.



Suliniutit aallartinneqareersut

Nunarsuarmit Kingornuttagassaata isaariaani atorneqarnerpaasumi allagartarsuarnik paasissutissiiviusunik ikkussuisoqarsimavoq.

Pisuinnaat aqputaat 10 km-inik isoratussilik nalunaaqutsersugaavoq, pisariaqarfiinilu pitsanngorsagaalluni.

Illoqarfimmiit Sermermiunut pisuinaat aqputaat ikaartarfiusaq 1 km-inik takissusilik, sumiiffimmi nunap nungullarnissaanut illersuutissat sananeqarsimavoq.

Nunamut eqqissimatitsiviusumut nalunaaquttatut UNESCO-p inussuliai arfinillit napparneqarsimapput.

Sumiiffimmi angalanissamut nunap assingi sumiiffimmut paasissutissartallit sumiiffimmi maleruagassanik imallit suliarineqarsimapput.

Ukiut tamaasa aasaanerani ikumatitsisarnermi isumatusaartumik iliuusissat pillugit qaammarsaaneramik ingerlatsisoqartarpoq. Qaammarsaaneq kalaallisut, tuluttut, danskisut tyskisullu ingerlanneqartarpoq.

Ilulissat Kangerluat pillugu allaffik ukiumut minnerpaamik ataasiarluni Destination Avannaa suleqatigalugu Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni angalasarnermi paasissutissanillu ingerlatitseqqittarnermi takornariartitsisartunut pikkorissaasarpoq.

Pisuinnaat aqputaat ujaqqat pioreersut qalipallugit nalunaarsorneqartuurtarput. Tuussat assigisaallu atorlugit nalunaaqutsersuinissaq sapinngisamik pinngitsoorniarqarpoq, taamaallaat pissutsit immikkut itsillugit atorneqartariaqarlutik.



Siunissami suliniutissat

- ❖ Takornariartitsisartut niuerneramik tunngaveqarlutik angallassisartut, angallassinerminni eqqagassat isumatusaartumik isumagineqarnissaat akisussaafigaat. Eqqagassat tamarmik illoqarfimmut oqqunneqarnissaat inassutigineqarpoq, kisiannili pappiaqqat, qisuit assigisaallu avatangiisinut ulorianaateqanngitsut, ikumatitsivinni ikuallajanngitsunik toqqaveqartuni mianersuulluarlugit nakkutigineqarlutik ikuallanneqarsinnaapput.

Aatsaat ikuallajanngitsunik toqqaveqartuni, soorlu qaarsuni ikuallaasoqarsinnaavoq, ikumatitsinerlu mianersuulluarlugu nakkutigineqassaaq. Piffissani nunap panerfigisaani sumiiffimmi eqqissisimatitsiviusumi tamarmi ikumatitsinissamik Qaasuitsup Kommunia inerteqquteqarsinnaavoq.

- ❖ Nunamik nakkutilliisumik minnerpaamik ataatsimik, sumiiffimmi eqqissisimatitsiviusumi nakkutilliisussamik, aammalu sumiiffimmi nalillit atorneqarnerallu pillugit orniguttunut siunnersuisartussamik atorfinitsitsinissaq.
- ❖ Nunarsuarmit Kingornuttagassaata isaariaani eqqaavilersuisoqassaaq, kisiannili Nunarsuarmit Kingornuttagassaata iluani eqqaavilersuisoqassanngilaq.
- ❖ Orniguttunut innuttaasunullu paasissutissiisarneq paasissutissanillu ingerlatitseqqittarneq Paasissutissiineq-mut immikkoortumi nassuiarneqartutut ingerlateqqinneqassaaq.
- ❖ Siunissami takornariat Sermermiut Qooruannut isernerminnut annikitsumik akiliisinneqartarnissaannik atuutsitsilernikkut periarfissat suusinnaanersut eqqarsaatigineqassapput. Tamanna pisinnaappat akiliutit sumiiffimmi illersuinerup paasissutissanillu ingerlatitseqqittarnerup ingerlaannarnissaanut atugassatut immikkoortinneqartassapput. Najugaqavissut sumiiffimmut isernerminnut akiliisinneqartassanngillat. Taamatut akiliisitsisarneq 2009-mi sukumiinerusumik naliliiffigineqassaaq, tassunga tamatumunnga inatsisitigut tunngavissaqartoqarnersoq ilaatinneqassalluni.
- ❖ Issiaviit maanna atorneqartut ilaat piaartumik peerneqassapput, taakkunannga arlallit aserfallassimammata, avatangiisinullu kusanaatsumik sunniuteqarlutik.
- ❖ Qulimiguulinnut mittarfitoqqap eqqaani perusuersartarfinnik ikkussuisoqassaaq.
- ❖ Eqqagassanik nunamut matoorussinissaq inerteqqutigineqassaaq.
- ❖ Qimmit Sermermiuni angallanneqartut tamarmik pituutaqartinneqassapput.

Ilisimatusarneq

Ilulissat Kangerluata qinnguani Sermip Kujalliup sermia iigartartoq sukkassutsimigut ilulialiornermigullu asseqanngilaq. Tamanna tamatumalu saniatigut Ilulissaniit qulimiguulimmik tikikkuminartumiinnera pissutaallutik ukiorpassuit ingerlanerini sermip aputillu pissusaanik ilisimasassarsiornermi ornigarneqarluarsimavoq. Ilulissat Kangerluata Qinngua aamma Sermeq kujalleq aputip sermillu pissusaanik ilisimatusarnermi pingaaruteqarnerat sumiiffiup UNESCO-mi Nunarsuarmit Kingornuttagassaasa allattorsimaffiannut ilanngunneqarneranut peqqutaasut pingaarnerit ilagaat. Sermeq Kujalleq nunarsuarmit sermit iigartartut misissorluarneqarnerpaat ilagaat, tassanilu



ilisimatusarneq ullumikkut sermit iigartartut sermillu ingerlaarnerisa misissuiffigineqarnerini pissarsiaqarluarfiunerpaanut ilaavoq. Ukiuni kingulliunerusuni sermimut iigartartumut atasumik ilisimatusarneq annertusingaatsiarsimavoq, tamatumunngalu nunarsuarmit silap kissakkiartornerata eqqumaffigineqarnerulernera pissutaavoq.

Isuani mittarfimmi ilisimatusarnermut atortut.

Ass: Carsten Egevang, Arc-pic.com

Periarfissat ulorianartorsiorfiusinnaasullu

Periarfissat

Ilulissat Kangerluanni Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni ilisimatusarnerup soqutigineqarnerata ukiuni tulluittuni annertusinissaa ilimanarpoq. Sermip iigartartup ilulissat pilersittagaasa annertoqisut paasinerunissaat, imminermini annertuumik naleqarsimassasoq ersarippoq – minnerunngitsumik sumiiffiup Nunarsuarmit Kingornuttagassaasa allattorsimaffiannut ilanngunneqarnerannut ilulissat pilersinneqartarnerat tunuliaqutaasunut pingaarnernut ilaanera eqqarsaatigissagaanni. Tamatuma saniatigut ilisimatusartut sumiiffimmut orniguttarnerat illoqarfinni isertitanut suliffissanullu, nioqutissanik sullissinernillu atuinerannut atatillugu iluaqutaassaaq. Kiisalu ilisimatusarnermi paasisarpassuit Nunarsuarmit Kingornuttagassaata, Kalaallit Nunaata Ilulissallu nunarsuarmit eqqumaffigineqarnerulernerannik kinguneqassaaq. Tamanna siunissami sumiiffiup amerlanerusunit orninneqartalernissaanut peqqutaaqataasinnaavoq, taamaalillunilu najukkami aningaasaqarneq iluaquserneqartussaavoq. Kiisalu Ilulissat Kangerluanni Sermimilu Kujallermi ilisimatusarnikkut paasisat siunissami eqqumaffigineqarnerulerpata, Nunarsuarmit Kingornuttagassaata siunissami piujuarnissaa qulakkeerniarlugu sulinermit aningaasanik nunap iluaniit taamatullu nunarsuarmit allaniit aningaasanik pissarsiniartarnissaq ajornannginnerulissaaq.

Ulorianartorsiorfiusinnaasut

Sumiiffimmi suliat allat assigalugit sumiiffimmi ilisimatusarneq nunap nungullarneratigut ersiuteqartussaavoq. Tamatuma saniatigut sumiiffimmi inuit sammisaqarnerat ataatsimut isigalugu uumasunut akornutaasussaavoq. Qulimiguullit mittarneri amerlasuut, ukiuni arlalinni uuttuutunik napatitsisarnerit sumiiffinnilu killilikkani piffissami aalajangersimasumi unnuisarnerpassuit,

najuunnermi anguniagaq suugaluarpalluunniit malunniuteqartartussaapput. Ilisimatusartut amerlanertigut sumiiffinnut eqqissisimatitanut, atuisunit nalinginnaasunit ornigarneqanngitsunut orniguttarput. Taamaallilluni sumiiffimmi eqqissisimatitami nungullartitsinerit nunamut annertuumut siaruartinneqartarput, kisiannili aamma sumiiffiit pisuinnaat aqqutaannik ikaartarfiusanik sanaartornikkut, paasissutissiivinnik allagarsersuinikkut suliniutigulluunniit assigisaasigut nungullartitsinissamik pinngitsoortitsiviusinnaanngitsut tassani pineqarput.

Kiisalu ilisimatusarnerit sumiiffiit nutaat ammanerulernissaannut nalinginnaanerusumillu atorneqalernissaannut pisooqataasinnaanerat pilersinnaavoq. Takornariat Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni maannamut tikikkuminaatsuni assinik imaannaanngitsunik takusaqartarsimasut, sumiiffinnut taakkununga angalanissamik piumasaqartartussaapput. Taamaallilluni ilisimatusartut takornariaqarnermi maligassiusutut atulertussaapput, taamaallillutillu sumiiffinnik nutaanik niuernermit tunngaveqarluni atuilernissamik, taamaallillunilu nungullartitsinissamik ammaassisussaallutik.

Ilisimatusarnermik ingerlatsineq

Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni Ilulissat Kangerluanni ilisimatusarnissaq, Nunarsuarmit kingornuttagassaannut, taamatullu Kalaallit Nunaannut nunarsuarmullu pingaaruteqarpoq kissaatiginarlunilu. Paarlattuanik ilisimatusarnerit sumiiffinni nalilinnut allanut akornutaanngitsumik ingerlanneqartarnissaat ersarippoq.



Anguniakkat

- ❖ Sumiiffimmi ilisimatusarnermik suliaqarnissamut periarfissat qulakkeerneqarnissaat.
- ❖ Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni ilisimatusarnermi paasisat tamarmik inuiaqatigiinnut kalaallinut, pingaartumillu Ilulissanut innuttaasunut ingerlateqqinneqartassapput. Ilisimatusartut Ilulissat Kangerluat pillugu Allaffimmut innuttaasunik atuartunillu ataatsimiititsinerit ingerlannissaannut suleqateqarnissamut kajumissaarneqarput.
- ❖ Nunarsuarmit Kingornuttagassaata ilaani, aammattaaq ilisimatusartut saniatigut atuisunit allanit atorneqartuni ilisimatusarnerit ataqpeqatigiilluni ingerlanneqassapput.



Sumiiffimmi eqqissisimatitami ilisimatusarnissamut

maleruagassat

- ❖ Ilisimatusarnerit, Isuani Ivnar-imilu mittarfiit avataani qulimiguulimmik minnissamik pisariaqartitsiviusut Namminersornerullutik Oqartussani Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfimmit akuerineqartariaqarput. Immikkut ittumik akuerineqarnissamut qinnuteqaatit Qaasuitsup Kommunanut tusarniaassutigineqassapput.
- ❖ Sermermiut killeqarfiata iluani ilisimatusarnerit Qaasuitsup Kommunanut, Nuummi Nunatta Katersugaasivianut aamma Ilulissat Katersugaasivianut tusarniaassutigineqareerlutik Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfimmit akuerineqartariaqarput.

- ❖ Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni atortunik, taakkunungalugu ilanngullugit ilisimatusarnermut atortunik ilisinissaq / qimatsinissaq kissaatigineqarpat, Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfimmut akuersissummik qinnuteqartoqassaaq.
- ❖ Ilisimatusarnermut atatillugu sumiiffimmi eqqissisimatitsiviusumi angallannerni tamani Nunarsuarmi eqqissisimatitsiviusumi angallannernut allanut maleruagassat malinneqassapput, taakkunungalugu tupertornermut, ikumatitsinermut, eqqagassanut il.il. maleruagassat ilaapput.



Maleruagassanut nutaanut siunnersuutit

Matumani nutaanik maleruagassiortoqanngilaq.



Suliniutit aallartinneqareersut

Ilisimatusartunit pegataaffigineqartunik tamanut ammasunik ataatsimiititsisoqartarsimavoq.

Ilisimatusartut atuarfimmi klassinut oqallisissiorsimapput.

Ilisimatusartut ilisimatusarnikkut suliat nuannarineqarluartut pillugit allagartarsuarnik paasissutissiiviusunik suliaqarnermut pegataasimapput.



Siunissami suliniutissat

Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni paasissutissanik katersivimmik tamanit takuneqarsinnaasumik pilersitsisoqassaaq. Paasissutissanik katersivimmi sullissiviit akisussaasut, siunertat, piffissat aammalu angusanut naatsumik nalunaarsukkat nalunaarsorneqartassapput.

Isuani mittarfiup ilisimatusartut takornariallu akornanni agguaqatigiittarneq illuatungeriinnut aaqqissuussinertut naammaginartutut ingerlanersoq ingerlaavartumik naliliiffigineqartassaaq.

Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni ilisimatusarnernut tamanut atatillugu ilisimatusarnermiit kingusinnerpaamik qaammatit arfinillit qaangiunnerini ilisimatusarneq pillugu paasissutissanik katersivimmut atugassanik, aammalu innuttaasunut ingerlateqqitassanik kalaallisuunik danskisuunillu naatsunik tunniussisoqassaaq.

Kommunip sumiiffiit ilisimatusarnermut atorneqartut nakkutigissavai. Nakkutilliinermi nuna nungullarsimanersoq, sumiiffimmi eqqakkanik qimatsisoqarsimanersoq nalunaarsorneqartassaaq.

Saliisoqassappat/iluarseeqqittoqassappat aningaasartuutit ilisimatusarfimmut akisussaasumut akiligassanngortinneqassapput.

Paasissutissiisarnermi suliniutit

Ingerlatsinermut pilersaarutip maleruagassallu atuuttut atulersinneqarnerinut atatillugu sumiiffimmi atuisunut paasissutissanik ingerlatitseqqittarnerup paasissutissiisarnerrullu naleqquttumik ingerlanneqarnissaa pingaaruteqarpoq. Tamatumani ilaatigut paasissutissanik, najukkami najugaqartunut takornarianullu saaffiginnittunik, aammalu Ilulissat Kangerluata isumaata ilisimaneqarneranik annertusaaqataasussanik suliaqartoqartariaqarpoq. Taamatut ilisimasaqarneq Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni atuinerup maleruagassiuunneqarneranut akuersaarnissap anguneqarnissaanut pingaaruteqarpoq. Tamatuma saniatigut taakku najugaqartut takornariallu Nunarsuarmit Kingornuttagassaannut ornigunnerminni pissarsiaqarfigillu arnerusinnaasaminnik misigisaqarnissaannut



iluaqutaasussaapput. Piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu atuisut pisussaannartut nunarsuarmit ataatsimut kingornussatta illersorneqarnissaanik kissaateqarnerat tamatuma inernerisussaavaa.

UNESCO-p nunarsuarmit

kingornuttagassaannut nalunaaqutaa.

Ass.: Carsten Egevang, Arc-pic.com

Atuisunut assigiinngitsunut amerlasuunut paasissutissiisarnissaq

Nunarsuarmit Kingornuttagassaata qanoq ililluni soorlu siunissami ingerlanneqarnissaanut paasissutissanik ingerlatitseqqittarnissami, matuma siuliani pineqartumi atuisut assigiinngitsorpasuit anguneqartussaapput: Najukkami qamuteralaatillit peqatigiiffianniit umiarsuarnut sinersorlutik takornariartitsisartunut ilaallutik takornariartorpasuarlut.

Ilulissat Kommuniata (1. januar 2009-miit Qaasuitsup Kommuniata) 2008-mi novembarimi Namminersornerullutik Oqartussat Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup Nunani issittuni avatangiisinut tapersiisarnermut aningaasaateqarfia, Nunarsuarmit Kingornuttagassaata pijuarnissaata qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu, paasissutissanik ineriartortitsiniarluni ingerlatitseqqinniarlunilu sulinissamut aningaasanik qinnuteqarfigaa. Avatangiisinut Aqutsisoqarfik 2009-mi januaarip aallartinnerani qinnuteqaammi suliniutissatut siunnersuutigineqartut aningaasalersorneqarnissaannik neriorsuuteqarpoq.

Taamaattumik paasissutissiisarnermi ingerlatsitseqqittarnermilu suliaassat matuma siuliani taaneqartut inernerisassaata tassaassapput (taakkunannga ilaat Danmarkimi Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmit aningaasalersorneqassapput):

- ❖ Sumiiffiup eqqissisimatinnegartup isaariaani paasissutissiivimmik pilersitsinissaq. Paasissutissiivimmi pulaartut sumiiffik pillugu ilisimasassanut tunngavissanik tunisassavai, kiisalu paasissutissat sumiiffimmi suliaqarnermut maleruagassanik imaqaassapput.
- ❖ Sumiiffiup ilaani ornigarneqarnerpaasuni allagartalersuinissaq – pingaartumik sumiiffimmi eqqissisimatitami (Sermermit Qooruanni) nuna najorneqarnerusartoq aqqusaarlugu pisinnaat aqutaat ikaartarfiusaq sananeqareersimasooq sinerlugu.

- ❖ Paasissutissiivimmik DVD-liornissaq (5-10 minutsimik), mittarfimmi, akunnittarfinni, umiarsuarni sinersorlutik takornariartitsisartuni, katersugaasivimmi takornariartitsisartunillu takutinneqartartussamik, tassanilu Nunarsuarmit Kingornuttagassa atassumalu atorineqarnera naatsumik oqaluttuarineqassaaq.
- ❖ Quppersakkat sumiiffimmi ilisimasanut tunngavissanik, kiisalu atuinnermut maleruagassanik imallit.
- ❖ Nunarsuarmit Kingornuttagassa at, Ilulissat Kangerluat pillugu nittartakkap atatinneqarnera iluarsineqartarneralu.
- ❖ TV-kkut aallakaatitassiamik, Nunarsuarmit Kingornuttagassa at Ilulissat Kangerluata pilersinneqarneranut tunngasumik suliaqarneq (30 min.). Ilanngutassaq Nunarsuarmit Kingornuttagassa at pillugu ilisimasanik immikkoorutaanillu Kalaallit Nunaannut tamanut siaruarterinermik annertusititseqataassaaq, kiisalu misilittakkanik Kalaallit Nunaanni sumiiffinnut allanut, siunissami Nunarsuarmit Kingornuttagassa annik pilersitsiviusussatut naatsorsuutigineqartunut tunniussissalluni. Aamma saqqummersitsinernut atatillugu aallakaatitassaq takutinneqarsinnaassaaq.
- ❖ Ilinniartitsinermi atortussanik, Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiini atorineqartussanik, nunami tamarmiusumi atuartunut Nunarsuarmit Kingornuttagassa at pillugu ilisimasanut tunngaviunerussanik sananissaq. Nunap anginera aammalu angalanermut aningaasartuutaasartut amerlanerit pissutaallutik ikittuinnaat Nunarsuarmit Kingornuttagassa annut tikeraarnissaminut periarfissaqartarput.
- ❖ Pisuinnaat aqquaat ikaartarfiusaq pioreersoq allineqassaaq, itsarnisaqarfimmi sumiiffinnut toqqartukkanut atassuserneqassalluni, kiisalu illukut oqaluttuassartaallu pillugit allagarsersuisoqassaaq. Tamatumani oqaluttuarisaanermi sinnikut illersorneqarnissaat, ersarissarneqarnissaat paasissutissallu ingerlateqqinneqarnissaat siunertarineqarpoq.
- ❖ Qaasuitsup Kommuniata illoqarfiup kujataani sumiiffimmut eqqissisimatitamut isaarissap eqqaani Ilulissat Kangerluanni Sulissivimmik sananissani pilersaarutigaa. Ilulissat Kangerluanni Sullissivimmi paasissutissiiveqassaaq aammalu sumiiffik eqqissisimatitaa pillugu saqqummersitaqassalluni, piffissallu ingerlanerani paasissutissiisarnermi atortussanut matuma siuliani taaneqartunut tunngatillugu aallaaviulernissaa naatsorsuutigineqarpoq.
- ❖ Nunamik nakkutilliisumik minnerpaamik ataatsimik, Nunarsuarmit Kingornuttagassa anni, pingaartumillu Sermermit Qooruanni nakkutilliisussamik atorfinitsitsisoqassaaq. Nakkutilliisup sumiiffimmi maleruagassanik unioqqutitsinissat pinaveersaartissavai unitsittassallugillu, atuisunut paasissutissiisassalluni, kiisalu atuisut kissaataat apeqqutaallu pillugit kommunimut akissuteqartassalluni.

- ❖ Ukiumoortumik illoqarfimmi takornariartitsisartut ilinniartinneqartassapput. Ilinniartitsinerit sumiiffimmik ilisimasaqarnerup saniatigut aamma ilisimatusarnermi, eqqissisimatitsinermi maleruagassanilu paasisat nutaanerpaat paasisutissiissutigineqartarnerinik imaqassapput.

Najukkami innuttaasut qanorluunniit ukiullit sumiiffik pillugu ilisimasassanik tusagassiorfiit assigiinngitsut aqqutigalugit ajornanngitsumik pissarsisinnaalernissaat sulinerup siunissami ataatsimut sunniutigissagaa naatsorsuutigineqarpoq, taakkunungaluu meeqqat atuarfiini atuartitsineq, Ilulissat Kangerluanni Sullissivik, sumiiffimmi allagartat il.il. ilaatinneqarput. Takornariat Ilulissat Kangerluat pillugu paasisassarsiornerminni, aallannginnerminni Nunarsuarmiut Kingornuttagassaata nittartagaa alakkarsinnaassavaat, quppersakkat atuarsinnaassallugit, aammalu umiarsuarni sinersorlutik takornariartitsisartuni mittarfinniluunniit video paasisutissiivik isiginnaarsinnaassavaat, kiisalu sumiiffimmi eqqissisimatitami angalanerminni imaluunniit illoqarfimmi katersugaasivimmiinnerminni allagartat allagartarsuillu atorlugit paasisaqarsinnaassallutik. Tassalu suliami tassani pitsaannerusumik illersuinissap anguneqarnerata saniatigut, aamma tikeraat Ilulissat Kangerluanni misigisassaata pitsaanerulissapput. Piffissap ingerlanerani tamatuma kingunerisaanik tikeraat naammagisimaarnerulissapput, piffissarlu ungasissoq eqqarsaatigalugu tikeraartartut, nunamik nungullartitsinnginnerusussat amerlanerulissapput. Tamannalu taamaalilluni sumiiffiup piujuarnissaa ulorianartorsiortinneqanngikkaluarluni najukkami aningaasaqarnermut iluaqutaassaaq.



Sermermiuni pisinnaat aqqutaata ilaneqarnissaa piler-saarutigineqarpoq. Ass.: Carsten Egevang, Arc-pic.com

8 ANINGAASAQARNIKKUT ISUMALLUUTIT ATUUTSITSILERNERLU

Ingerlatsinermut pilersaarut atulersinneqarnermini pitsaassuserisani kisiat pitsaassuserisussaavaa. Isumaliutigilluakkanik maleruagassiornissaq, anguniagaqarnissaq takorluugaqarnissarlu aallaavigissallugu pitsaassuuvog, kisiannili aamma taakku malitsinneqarnissaat piviusunngortinneqarnissaallu taamatut pingaaruteqartigisussaavog. Taamaattumik Ilulissat Kangerluata ingerlanneqarneranut atatillugu aningaasaqarnikkut isumalluutit iluanni



ingerlatsinermut pilersaarutip immikkoortuisa assigiinngitsut qanoq iliorluni atulersinneqarnissaat isumaliutigissallugu pingaaruteqarluinnarpoq. Ingerlatsinissamut pilersaarummi matumani inunnut aningaqaqarnermullu tunngatillugu isumalluutit, siunissami Ilulissat Kangerluanni sulinermit atorineqarsinnaasussatut naatsorsuutigineqartut saqqummiunneqarput.

Sermermiuni pisinnaat aqquaat. Ass.: Carsten Egevang, Arc-pic.com

Aningaasaqarneq

UNESCO-mit oqaatigineqartut malillugit Nunarsuarmit Kingornuttagassaasa illersorneqarnissaat nunarsuarmioqatigiinnut pisussaaffiuvoq, kisiannili tunngaviusumik nunat ineriartortitat kisimik allanngutsaaliuinissamut toqqaannartumik ikiorserneqarsinnaapput. Taamaattumik Namminersornerullutik Oqartussanit, Qaasuitsup Kommuniarinit, Danmarkimi Kulturikkut Kingornussanik Aqutsisoqarfimmit aningaasaateqarfinillu assigiinngitsunit aningaasaliissutit siunissami ingerlatsinissamut aningaasaqarnikkut tunngaviliisussaapput, tassunga sumiiffimmi nalillit pigiinnarneqarnissaat pitsanngorsarneqarnissaallu ilaallutik. Tamatuma saniatigut inatsisitigut tunngavissaqarpat takornariat Sermermiut Qooruannut angalasarnerinut atatillugu akiliisitsisalernissaq eqqarsaatigineqarpoq (tamanna 2009-mi misissorneqassaag).

Tassalu Ilulissat Kangerluata allanngutsaaliorneqarneranut ingerlanneqarneranullu aningaasaqarnikkut sinaakkutissat nunani avannarlerni Nunarsuarmit Kingornuttagassaannut allanut naleqqiullutik annikipput, kommunit aamma Namminersornerullutik Oqartussat isertitassaat innuttaasut amerlassusaat kiisalu Danmarkimiit ataatsimoorussamik tapiissutit tunngavigalugit annikingaatsiarmata. Tamatuma peqatigisaanik kommunit kattussuunnerat pissutaalluni 2009-mut missingersuutissat suli akuerineqanngillat. Taamaattumik ukiuni tulliuttuni Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni sulinermit aningaasat qanoq amerlatigisut

atorneqarsinnaanersut sulí paasineqanngilaq. Matuma kinguliani missingersuutissatut naatsorsuutigineqartut saqqummiunneqarput.

Qaasuitsup Kommuniata akiligassaasut naatsorsuutigineqartut:

- Site Managersit marluusut akissarsiassa
- Nunami nakkutilliisup akissarsiaasa ilaat
- Pisuinnaat aqqutaannik aserfallatsaaliuinnermut aningaasartuutit
- Ingerlatsinnermut aningaasartuutit assigiinngitsut
- Sermermiuni itsarnisaqarfimmi pisuinnaat aqqutaasa ikaartarfiusut ilaneqarnissaat (Ilulissat Kommuniata – maanna Qaasuitsup Kommuniata – Sermermiut Qooruatigut ikaartarfiusap kilometerimik ataatsimik takissusillip sananeqarnera akilersimavaa).
- Ataatsimiinnernut atatillugu atorfillit angalanermut aningaasartuutaat.

Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfimmit akilerneqartussat:

- Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni ingerlatsinnermut AC-fuldmægtigi ataaseq (sulinermit pingajorarterutaa ataaseq – affaa tassunga atussavaa) taamatullu immikkoortortami pisortaq isumalluutiminik tamatumunnga atuissaaq.
- Ukiup allortarlugit Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni qulimiguulik atorlugu nakkutilliinnermut akilerneqartut.
- Nakkutilliinnermut atatillugu qaammataasanit assilisat (Ilulissat Kangerluata qulaaniit assilisat).
- Ataatsimiinnernut atatillugu atorfillit angalanermut aningaasartuutaat.
- Nunami nakkutilliisup akissarsiaanut aningaasartuutitut aningaasaleeqataasinnaaneq. (Nunap Karsia akissarsiassat ilaannut aningaasalersuissanersoq sulí paasineqanngilaq).

Kulturikkut Kingornussanik Aqutsisoqarfimmit akilerneqartussat:

- Kulturikkut Kingornussanik Aqutsisoqarfimmi pisortap tulliaata sapaatit akunnerini marlunni sulinerup annertoqataa Ilulissat Kangerluannut atussavaa.
- Ukiumut 250.000 koruunit missaat nutserinnermut, naqiterinnermut, saqqummiussinnermut il.il. atorneqassapput.
- Ataatsimiinnernut atatillugu atorfillit angalanermut aningaasartuutaat.

Aningaasaateqarfinnit aningaasat

- 700.000 koruunit Paasissutissiinnissamut suliniutinut Dancea-mit tapiissutit (Nunani issittuni avatangiisinut tapersiissutit)



Aalisariut iluliarujussuit eqqaanni. Ass.: Carsten Egevang, Arc-pic.com

Atuutsitsilernissamut pilersaarut

Ingerlatsinermut pilersaarutip atulersinneqarnerani siunertaq pingaarneq tassaavoq, atuisut Nunarsuarmiut Kingornuttagassaannut atatillugu pissarsiviusumik misigisaqartinneqartarnissaat, tamatumalu peqatigisaanik Ilulissat Kangerluata paaqqutarineqarnissaanik kissaateqarneq. Tamanna tunngavigalugu ingerlatsinermut pilersaarummi maleruagassat atulersinneqarnerini pingaarnertut najugaqartut paasinninnerat tapersersuinerallu tunngavigineqassaaq, peqqussutit akiligassiissutillu, periaatsit allat naammangippata aatsaat atorineqartussat tunngavigineqaratik. Aamma sumiiffiup annertussusia aningaasaqarnikkut isumalluutit killeqarnerat pissutaalluni sumiiffiup tamakkerluni ullormoortumik nakkutigineqartanissaa ajornakusoortinneqarput. Kiisalu maleruagassani amerlasuuni, ingerlatsinermut pilersaarummut matumunnga ilanngunneqartuni eqqissisimatitsinermut nalunaarut 2007-imeersoq tunngavigineqarpoq. Tassalu maleruagassat, ilisimaneqareersutut naatsorsuutigineqartut tassani pineqarput. Ingerlatsinermulli pilersaarutip atulersinneqarnerani maleruagassat taakku annertunerusumik paasineqarnissaat tapersersorneqarnissaallu pingaarutilittut siunertarineqarpoq.

Matuma kinguliani pilersaarummik paasinninnerup annertunerulernissaa aammalu atuisunut paasiuminartitsinerunissaq anguniarlugu suliniutit atuutsinneqalernissaat takussutissiorlugit saqqummiunneqarput:

Suliniutit atulersinneqartussat assigiinngitsut (anguniakkat)

Suliat qaqugu atulersinneqarnissaannik naatsorsuutigineqartut (piffissaq)

Aningaasaqarnikkut isumalluutissat pisariaqartinneqartut (aningaasaqarneq)

Kikkut suliniutit naammassineqarnissaannut akisussaasuunersut (akisussaasut)

Tamatuma peqatigisaanik suliniutit assigiinngitsut pineqartut (qulequttat) pingaarnert makku ataanni aaqqissuunneqarput:

Pilersaarusiorneq

Atortut

Paasissutissiisarneq, paasissutissanik ingerlatitseqqittarneq ilinniartitsinerlu

Nakkutillineq, maleruagassanik atuutsitsineq kaammattuinerlu

Atuutsitsilernissamut pilersaarut ukiunut tallimanut, tassalu 2009-miit 2014-imut atuuttussaavoq. Tamatuma kingunerisaanik kingusinnerpaamik ukiut tallimat qaangiuppata atuutsitsilernissamut pilersaarummiik nutaamik sanasoqassaaq. Atuutitsilernissamulli pilersaarutip matuma kingulianiittup ukiumut minnerpaamik ataasiarluni nalilersorneqartarnissaa iluarsineqartarnissaa pisariaqassasoq ilimanarpoq, taamaattumillu suliat ingerlanerini misilittakkat pingaartinneqassapput, kiisalu maannarpiat tunngavissat pingaarutillit ilaat, soorlu aningaasaqarnermut tunngasut suli inissinneqarsimanngillat.

Pilersaarusiorneq

Anguniagaq	Piffissaq	Akisussaasoq	Aningaasaq arneq
Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni killeqarfiit kommunimut pilersaarummut ilassutitut aalajangersarneqassapput	2009	Illoqarfimmi pilersaarusiortoq, Site Managers, Qaasuitsup Kommunia	Kommunimi ingerlatsiner mut missingersuutit
Nakkutilliinissamut pilersaarut iluarsaallugu suliarineqassaaq	2009	Site Managers, Namminersornerullutik Oqartussat	Kommunimi ingerlatsiner mut missingersuutit
Qamutit illerngisa isumannaallisarneqarnerat	2009	Qaasuitsup Kommunia	Kommunimi ingerlatsiner mut missingersuutit
Ingerlatsinermut pilersaarutip naliliiffineqarnera iluarsaanneqarneralu	Ukiunut ataasiarluni 2009 – 2014	Site Managers Namminersornerullutik Oqartussat Danmarkimi Kulturikkut Kingornussanik Aqutsisoqarfik	Ataatsimut

Atortut

Anguniagaq	Piffissaq	Akisussaasoq	Aningaasaqarneq
Sermermiut Qooruat aqqusaarlugu pisinnaat aqqutaata ikaartarfiusap inaarsarneqarnera	2009	Site Managers Sanaartornermut ingeniøri, Qaasuitsup Kommunia	500.000 koruunit (Qaasuitsup Kommunianit aningaasaliissutit)
Sermermiuni itsarnisaqarfimmi sumiiffinni toqqakkani ikaartarfiusanik aqqusersuineq aamma illukut issunik ujaqqanillu qarmarlit sisamat toqqarneqartut ersarissarneqarnerat	2009-2010	Site Managers, Sanaartornermut ingeniøri, Qaasuitsup Kommunia Namminersornerullutik Oqartussat Nunatta Katersugaasivia	150.000 koruunit (Aningaasalersuisussat paasineqanngillat)
Pisuffissanik nalunaaqutर्सuineq	2011 (minnerpaamik ukiut pingasukkaarlugit, kingullermik 2008-mi nalunaaqutर्सuisoqarpoq)	Site Managers Qaasuitsup Kommunia	Kommunimi ingerlatsinermut missingersuutit
Isfjords Station / Isfjordscenter	2014?	Kommunaldirektøri	60.000.000 koruunit (Aningaasalersuisussat paasineqanngillat)
Qulimiguulinnut mittarfitoqqami perusersartarfилर्सuineq, kiisalu eqqaavилर्सuineq	2009	Qaasuitsup Kommunia	Aningaasalersuisussat paasineqanngillat
Illuaqqanik aserfallatsaaliuineq	Ukiumoortumik	Site Managers, Qaasuitsup Kommunia	Kommunimi missingersuutit
Aqqusinermik ikaartarfiusamik aserfallatsaaliuineq	Ukiumoortumik	Site Managers	Kommunimi missingersuutit

Paasissutissiisarneq, paasissutissanik ingerlatitseqqittarneq
ilinniartitsinerlu

Anguniagaq	Piffissaq	Akisussaasoq	Aningaasaqarneq
Takornariartitsisartutut pikkorissartitsisarneq	Ukiumut ataasiarluni	Site Managers, Qaasuitsup Kommunia	Kommunimi missingersuutit
Nunamik nakkutilliisoq	2009-miit siumut	Site Managers, Qaasuitsup Kommunia	Kommunimi missingersuutit Namminersornerullutik Oqartussat aningaasaleeqataasinnaapput
Ilisarnaat ilusissamullu malitassiaq	2009	Site Managers, Qaasuitsup Kommunia	40.000 koruunit (Dancea-p aningaasaateqarfianit tapiissutit)
Paasissutissiisarfik	2009	Site Managers, Qaasuitsup Kommunia Namminersornerullutik Oqartussat	100.000 koruunit (Dancea-p aningaasaateqarfianit tapiissutit)
Dvd paasissutissiiviusoq	2009	Site Managers, Qaasuitsup Kommunia Namminersornerullutik Oqartussat	100.000 koruunit (Dancea-p aningaasaateqarfianit tapiissutit)
Nittartagaq	2010	Site Managers, Qaasuitsup Kommunia Namminersornerullutik Oqartussat	50.000 koruunit (Dancea-p aningaasaateqarfianit tapiissutit)
Ilisimatusarnermut tunngasunik allaaserisanillu paasissutissanik katersivik	2010	Site Managers Qaasuitsup Kommunia Namminersornerullutik Oqartussat	Kommunimi ingerlatsinermut missingersuutit
Nalunaaquttat	2010	Site Managers, Qaasuitsup Kommunia Namminersornerullutik Oqartussat	200.000 koruunit (Dancea-p aningaasaateqarfianit tapiissutit)
Naqitaaraq paasissutissiiviusoq	2010	Site Managers, Qaasuitsup Kommunia Namminersornerullutik Oqartussat	50.000 koruunit (Dancea-p aningaasaateqarfianit tapiissutit)
Tv-kkut aallakaatitassiorneq	2011	Site Managers, Qaasuitsup Kommunia Namminersornerullutik Oqartussat	150.000 koruunit (Dancea-p aningaasaateqarfianit tapiissutit)

Nakkutilliineq, maleruagassanik atuutsitsineq kaammattuinerlu

Anguniagaq	Piffissaq	Akisussaasoq	Aningaasaqarneq
Nunamik nakkutilliisoq	2009-miit siumut	Site Managers Qaasuitsup Kommunia.	Kommunimi missingersuutit, Namminersornerullutik Oqartussanit aamma Danmarkimi Kulturikkut Kingornussanut Aqutsisoqarfiup tapiissuteqarnerisigut tamanna pisinnaavoq
Illuaqqanik nakkutilliineq	Ukiumut ataasiarluni	Nunami nakkutilliisoq Site Managers Qaasuitsup Kommunia	Kommunimi missingersuutit
Akitsuutini akiliisitsineq (atuisut akiliisinneqarsinnaanerini/takornariat atuinissamut akiliisinneqarsinnaanerini misissuineq)	Aalajangersimanngilaq	Qaasuitsup Kommunia Namminersornerullutik Oqartussat	-
Mittarfinnik nakkutilliineq	Ukiumut ataasiarluni	Qaasuitsup Kommunia Namminersornerullutik Oqartussat	Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfimmi missingersuutit
Sullissisunik ataatsimeeqateqarneq	Ukiumut ataasiarluni	Site Managers Qaasuitsup Kommunia	Kommunimi missingersuutit
Ingerlatsineq il.il. pillugit innuttaasunik ataatsimiititsineq	Ukiumut ataasiarluni	Site Managers Qaasuitsup Kommunia Namminersornerullutik Oqartussat	Kommunimi missingersuutit
Maleruagassat pillugit qaammarsaanerit assigiinngitsut	Pisariaqartitsineq malillugu ukiumoortumik	Site Managers Qaasuitsup Kommunia Namminersornerullutik Oqartussat	Kommunimi missingersuutit

9 NAKKUTILLINEQ

Sumiiffiup Nunarsuarmit Kingornuttagassaasa allattorsimaffiannut ilanngussisoqassappat, nunap pineqartup piffissani aalajangersimasuni killiffimmut nassuiaammik, sumiiffiup toqqarneqartup qanoq issusaanut tunngasumik UNESCO-mut nassiussisarnissaa piumasarineqarpoq. Tamatumunnga atatillugu Namminersornerullutik Oqartussat aamma Ilulissat Kommuniata Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelser (GEUS) nakkutilliinissamut pilersaarusiortippaat, 2006-imi naammassineqartumik.

Ukiunili kingullerni marlunni nakkutilliinissamut pilersaarut taanna piviusorsiunngitsoq, aammalu isumalluutitut pigineqartunut naleqqiullugu naammassineqarsinnaanngitsoq paasinarsivoq. Taamaalluni ukiuni qaangiuttuni siunissami nakkutilliinermi suut aallunneqassanersut erseqqinnerulerpoq. Tamanna tunngavigalugu Ilulissat Kangerluat pillugu allaffiup Namminersornerullutik Oqartussat suleqatigalugit 2009-p ingerlanerani nakkutilliinissamut pilersaarummik iluarsaassissaq. Tamatumani ilaatigut tunngavissat uku naammassineqassapput:

Isumalluutitut, nakkutilliinissamut pigineqartunut naleqqiullugu piviusorsiortumik naammassinniffiusinnaasumillu iliuuseqarnissaq.

Nalillit, sumiiffiup Nunarsuarmit Kingornuttagassaasa allattorsimaffiannut ilanngunneqarneranut tunngavissut aallunneqarnissaat.

Sumiiffiit inunnit annertunerpaamik sunnerneqartartut immikkut ittumik eqqumaffigineqarnissaat.

Matuma kinguliani siunissami nakkutilliinissamut pilersaarutip imassaatur Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfiup kiisalu Kommuni eqqarsaatersuutigisaat nassuiarneqarput.



Sermermiuni nalunaaqutsiussat ilaat. Ass.: Carsten Egevang, Arc-pic.com

Siunissami nakkutilliinissamut tunngavissat

Piffissani aalajangersimasuni (ukiuni arfinilikkaartuni) UNESCO-mut nalunaarusiortarnissami Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni allannguutit pillugit paasisanik saqqummiussisarnissaq siunertarineqarpoq, taakkununga ilaallutik:

Sumiiffimmi nalilinnut, piffissap ingerlanerani allattorneqartunut, attatiinnarneqartunut naleqqiullugu uppersaasiarneq.

Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni allanngutsaaliuineranut naleqqiullugu allannguutitut paasisutissanik pissarsiniartarneq.

Tamatuma saniatigut nakkutilliinermut tunngavissat ilaatigut tassaasariaqartut UNESCO-p inassutigaa:

Pingaartutillit, tassalu takussutissani allannguutit, sumiiffimmut annertuumik sunniutillit nalunaarsorneqarsinnaassapput.

Misikkarissuseq, tassalu takussutissat erngelutik qanoq issutsimi allannguutit takutinneqarsinnaassapput.

Pilerseqqinneqarsinnaasut, tassalu takussutissat ukiumit ukiumut assigiimmik alapernaarsorneqarsinnaassapput uuttorneqarsinnaassallutillu.

Uttoruminartut, tassalu inuit immikkut ilinniagaqanngikkaluartut atortut pisariitsut periaatsillu pisariitsut atorlugit uuttuisinnaassapput.

Akikitsut, tassanilu piffissaq atortullu eqqarsaatigineqarput.

Tamanna paasisutissanik katersinermit periaatsinut assigiinngitsunut marlunnut tunngaviliisinaavoq:

Sumiiffik annertoq misissuiffigineqarniartillugu periaaseq qaffasinnerusooq atorneqassaaq. Nakkutilliinermi pingaartumik qaammattaasaniit assit aamma timmisartuniit assilisat tunngavigineqassapput.

Sumiiffinni minnerusuni killilersugaallu arnerusunilu, nungullarnissamut immikkut ulorianartorsiorfiusuni sukumiisumik misissuisarnerit ingerlanneqartassapput. Suleriaatsimi tassani "nuna tikillugu" paasisutissanik katersuisarneq tunngavigineqassaaq – tassalu sumiiffik ornillugu allannguutaasinaasut nalunaarsorneqartassapput.

Pisinnaasanik nakkutilliineq

Periaatsit suleriaatsillu matuma siuliani taaneqartut UNESCO-mi *pisinnaasat*-nik taaneqartuni, tamannalu inuit sumiiffimmut sunniisinaaneranit qaangerneqarsimatillugu atorneqarsinnaapput. Tamatumunga atatillugu oqaaseq pisinnaasat pingasunut immikkoortinneqarsinnaavoq:

Nunami pissuseqatigiit pisinnaasaat, inunnit qanoq annertutigisumik sunnerneqarnerminnik takussutissaqartut, taamaakkaluartorlu artukkerneqaratik pisinnaasaminnik suussutsiminnillu attassiinnarsinnaasut.

Inooqatigiinnikkut pisinnaasat, atuisut sukisaarsaarnermi misigisinnaasaannik qanoq annertutigisumik ajornerulersitsisoqarneranik takussutissartaqartut.

Najorneqarnerminni pisinnaasat, sumiiffimmi inuit qanoq amerlatigisut najuisinaaneranik takussutissartaqartut.

Taaguutit periaatsillu matuma siuliani taaneqartut tunngavigalugit sumiiffinni pingaarnerni suni siunissami nakkutilliinissaq atorneqassanersoq pillugu eqqarsaataagallartut ersarissarneqarput.

Siunissamili nakkutilliinissamut pilersaarusiaq tunngavigalugu nakkutilliinissarpiaq ingerlanneqartartussaavoq. Pingaartumik uku aallunneqassapput: Orniguttartut

amerlassusaat, pinngortitami allannguutit, kiisalu Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni atuisut misigisartagaasa allannguutaat. Kisiannili aamma sumiiffimmi uumasut akornusersorneqarnerinut takussutissat ilanngunneqarnissaat pisariaqarsinnaavoq.

Orniguttartut amerlassusiinik nakkutilliineq

Ilulissat Kangerluanni Nunarsuarmit Kingornuttagassaata allanngutsaalinissaanut ulorianartorsiortitsisussat pingaarnersaat tassaavoq, inuit sumiiffimmut orniguttartut sunniutissaat. Taamaattumik sumiiffiup atorneqarnerani ineriartornerup tamatuma ingerlaavartumik nakkutigineqarnissaa pingaaruteqarpoq. Tassani tunngavissat uku misissorneqarnissaat ilaatinneqassaaq:

Atuisut suussusii	Suut nakkutigineqassappat	Qanoq nakkutigineqarsinnaappat	Kikkut nakkutilliissappat
Sukisaarsaarutaasunik sammisaqarnermut atatillugu innuttaasut takornariallu nunarsuarmit Kingornuttagassaannut orniguttartut	Innuttaasut takornariallu Nunarsuarmit Kingornuttagassaannut orniguttartut amerlassusiat. Orniguttarnermi ukiup qanoq ilinera. Sumiiffiit orninneqartartut, aammalu sumiiffimmiittarnerit sivilissusiat. Sumiiffimmi suliat (qimussit, qulimiguullit, imaatigut angalanerit, pisuttuarnerit, nunianerit, aallaaniarnerit il.il.).	Apeqqutit immersorlugit akisassat Akissutit nunami nakkutilliisup katersugai Takornariaqarnermi kisitsisitigut paasissutissat Takornariaqarnermi aallartitanik ataatsimeeqateqartarnerit	Nunami nakkutilliisoq Site managersit marluk
Sumiiffimmi inuussutissarsiutigalugu atuisut	Aalisartut umiatsianik, aalisariutinik qimussinillu Nunarsuarmit Kingornuttagassaannut orniguttartut amerlassusaat, kiisalu qanoq akulikitsigisumik orniguttarnerat. Qimussiussisartut, takornarianik akiliisitsillutik sumiiffimmi qimussiussisartut, kiisalu qanoq akulikitsigisumik orniguttarnerat.	Aalisartut/piniartut peqatigiiffiata ataatsimeeqatigineqartarnerani kisitsisitigut paasissutissat Akissutit nunami nakkutilliisup katersugai Takornariaqarnermi kisitsisitigut paasissutissat.	Nunami nakkutilliisoq Site managersit marluk

Matuma siuliani allasimasut tunngavigalugit ukiut arlallit ingerlanerini sumiiffiup atorneqarnera sukumiisumik paasiniaaffigineqassaaq. Sullitat assigiinngitsut sumiiffiup pisinnaasaanut naleqqiullugu eqqarsaatigisassat naliliiffigineqarpata, tamanna siunissami suliniutinut killilersuinissamullu atatillugu ingerlatsinerimut pingaarutilittut tunngaviliissaaq. Tamatumanili aamma sullitat assigiinngitsut ataatsimut sumiiffimmut sunniutaannik paasissutissanik katersuinissaaq pisariaqartussaavoq.

Nungullarnernik eqqakkanillu nakkutilliineq

Immikkoortumi tassani Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni inuit pinngortitamut sunniutaasa nakkutigineqarnissaat aallunneqarput. Tassalu tassani nunap uumasullu allanngornerisa inuit sammisaqarnerannit allaanerusumik pissuteqartut ilaatinneqanngillat. Tamatuma aallunneqarneranut tunngaviusut makkuupput:

Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni ornigarneqarnerpaasuni allannguutitut inuit sammisaqartarnerisa annertunerpaamik sunniuteqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq, tamannalu siunissami nakkutilliinissami aallunneqassaaq.

Allannguutit tamakku Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni ingerlatsinikkut qisuariaateqarfigineqarsinnaassapput.

Pinngortitami allannguutit, inuit sunniinerannik issuteqanngitsut nakkutigineqarnerani isumalluutissat annertuut pisariaqartinneqassapput.

Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni pinngortitami allannguutit annertunerusut, soorlu silap allanngorneranik pissuteqartut, Nunarsuarmit Kingornuttagassaanniinnaanngitsoq allanngortoqarneratigut takuneqarsinnaasussaapput. Taamaattumik allannguutit taamaattut Ilulissat Kangerluannuinnaq tunngatinneqarsinnaanngillat, taamaattumillu nunami anginerusumi nakkutilliinikkut ingerlanneqartariaqarlutik.

Inuit sumiiffimmi eqqissisimatitami nungullartitsillutik eqqaallutillu pinngortitamik sunniisinnaaneritut matuma siuliani assersuutigineqartunut nakkutilliinissamut periaatsit arlallit atussallugit naleqqupput. Matuma kinguliani taakku paasiuminarsarniarlugit misilinneqarput:

Suussuseq	Suut nakkutigineqassappat	Pitsaaqutit	Ajoqutit	Kikkut nakkutilliissap pat
Ukiut tamaasa nunami sumiiffinnit aalajangersimasun it aammalu piffissani aalajangersimasun i assilisat	Nunap nungullarnera Eqqakkat qimaannarneqartartut	Akikitsaq, eqaatsoq aammalu amerlanerusunit naammassineqar sinnaasoq	Qaamaneq, sila, atortut assiliisullu pisinnaasaat apeqqutaallutik paasissutissat pitsaassusaat allanngorarsinnaav oq	Site managers Nunami nakkutilliisoq
Qulimiguulimmit assilisat	Nunap annertuumik nungullartinneqarnera Pisuinnaat aqquerninik sanaartorneq	Akikitsaq, eqaatsoq aammalu amerlanerusunit naammassineqar sinnaasoq Qulaaniit assilisat nunap nungullarneri pingaarnert, pingaartumik pisuinnaat aqquataanni ersarinnerusumik takuneqarsinnaal issapput.	Sumiiffimmit aalajangersimalluin nartumit assiliiniarneq ajornakusoorpoq Qaamaneq, sila, atortut assiliisullu pisinnaasaat apeqqutaallutik paasissutissat pitsaassusaat allanngorarsinnaav oq	Site managers Nunami nakkutilliisoq
Qaammataasamit assilisat	Nunap allannguutai	Assilisat assigiinnerusut Sumiiffiup annertunerusup misissornissaanut periarfissaqarneq	Akit qaffasissut Paasissutissanik sukumiinerusunik amigaateqarneq Amerlassutsinut, qaqugu pinissaannut kissaatinullu immikkut ittunut naleqqiullugu eqaatsumik aaqqiisinaanerup amigaataanera	Suli aalajangiiffigin eqanngilaq
Sumiiffiup angallavigineqarne rani allannguutinik nalunaarsuineq	Sumiiffiup taaneqartup iluani eqqakkat (soorlu qulimiguulinnut mittarfimmi aamma pisuinnaat aqquataa aalajangersimasup sinaani) Pisuinnaat aqquataani ikaartarfiusami, issiavinni, ikumaartitsisarfinni assigisaannilu nungullarnerit	Akikitsaq, eqaatsoq aammalu amerlanerusunit naammassineqar sinnaasoq		Site managers Nunami nakkutilliisoq Takornariartits isartut
Pisuinnaat aqquataasa silissusaasa iluanni allannguutinik nalunaarsuineq	Sumiiffimmi atuisut amerlassusaat tunngavigalugit nungullarnerit	Akikitsaq, eqaatsoq aammalu amerlanerusunit naammassineqar sinnaasoq		Site managers Nunami nakkutilliisoq

Qaammataasanit assilisat ilaatinngagit nakkutilliinissamut tunngavissat matuma siuliani taaneqartut UNESCO-p maleruagassiai naapertorlugit ingerlanneqassapput, taakkunani amerlanerit pingaarutilinnut, misikkarissutsimut, pilerseqqinneqarsinnaasunut, uuttoruminartunut akikitsunut tunngasuummata.

Inuit sumiiffimmi eqqissisimatitami angalaarneranni nungullarnernut eqqakkanullu assersutit ersarinnerusut ukuussapput:

Allannguutip suussusia	Nalilik ulorianartorsiorti nneqartoq	Sumiiffik	Sunniut	Kikkut nakkutilliisuussappat, qanorlu ingerlanneqassava
Ornigarneqarner paasuni nunap nungullarnera	Sumiiffiup sunnerneqarsima nngissusia nunataatalu alianaannera asseqanngitsoq	Sermermiut Qooruat Sermermiuni itsarnisaqarfik Sumiiffik illoqarfimmut qanittumiittoq	Pisuinnaat aqquataasa pioreersut silinnerulernerisigut aammalu pisuinnaat aqquataannik nutaanik pilersitsinikkut ersiuteqarsinnaavoq Naasut ikinnerusut	Nunami nakkutilliisup aamma/imaluunniit site managersit marluusut nunamiit assilisaat Nunami nakkutilliisup aamma/imaluunniit site managersit marluusut qulimiguulimmiit assilisaat Nunami nakkutilliisup aamma/imaluunniit site managersit marluusut sumiiffimmi angalallutik allannguutininik nalunaarsuinerat Nunami nakkutilliisup aamma/imaluunniit site managersit marluusut pisuinnaat aqquataasa silissusaanni allannguutininik uuttortaanerat
Nunamiit ikummatissanik atuisoqarnera	Sumiiffiup sunnerneqarsima nngissusia nunataatalu alianaannera asseqanngitsoq Uumassusillit assigiinngissuteq arnerisa nalingat	Sermermiut Qooruat Sumiiffik illoqarfimmut qanittumiittoq	Naasut ikinnerusut	Nunami nakkutilliisup aamma/imaluunniit site managersit marluusut nunamiit assilisaat Nunami nakkutilliisup aamma/imaluunniit site managersit marluusut qulimiguulimmiit assilisaat Nunami nakkutilliisup aamma/imaluunniit site managersit marluusut sumiiffimmi angalallutik allannguutininik nalunaarsuinerat
Eqqakkat qimaannakkat amerlanerusut	Sumiiffiup sunnerneqarsima nngissusia nunataatalu alianaannera asseqanngitsoq	Sermermiut Qooruat Sermermiuni itsarnisaqarfik Sumiiffik illoqarfimmut qanittumiittoq Qimussit illerngi Qulimiguulimmi ut mittarfik	Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni eqqakkat amerlanerusut	Nunami nakkutilliisup aamma/imaluunniit site managersit marluusut sumiiffimmi angalallutik allannguutininik nalunaarsuinerat Nunami nakkutilliisup aamma/imaluunniit site managersit marluusut nunamiit assilisaat Nunami nakkutilliisup aamma/imaluunniit site managersit marluusut qulimiguulimmiit assilisaat.

Uumasunut sunniutinik nakkutilliineq

Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni pinngortitamut inuit sunniinerat pissutigalugu pinngortitami atortunilu nungullarnerit ersarissut nakkutigineqarnerisa saniatigut aamma sumiiffimmi uumasut allannguutaat nakkutigineqassapput. Sunniutilli taamaattut nakkutiginiarneqarnerat ajornakusoorneruvoq. GEUS-ip nakkutilliinissamut pilersaarutaani uppersararneqareersutut, assersuutigalugu timmissat nakkutigineqarnerat suliaavoq annertoq. Tassalu avataaniit immikkut ilisimasalinnik atortunillu motoorilinnik, taamaalillunilu aningaasaqarnikkut isumalluutinik annertuunik atuinani sumiiffimmi Ilulissat Kangerluattut angitigisumi timmissat immamilu uumasut miluumasut amerlassusaannik nakkutilliinissamut tunngavissanik pingaarutilinnik misikkarissutsimullu tunngasunik paasissutissarsiniarnissaq ajornakusoorpoq. Kisiannili uumasut akornusersorneqarnerannut tunngavissanik arlalinnik qinigaqartoqarsinnaavoq. Tunngavissanik ilanngussinissaq toqqartuinissarlu siunissami nakkutilliinermut pilersaarummi naliliiffigineqarumaarput.

Takussutissiami matuma kingulianiittumi maannakkut isumalluutigineqartut atorlugit uumasut allannguutaasa nakkutigineqarsinnaaneritut assersuusiortoqarpoq. Nakkutilliinissamut tunngavissat taakku Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni uumasut allannguutaannut tunngaviusinnaasunut tikkuussisinnaapput. Taanna atorsinnaappat allannguutit taamaattut qanoq iliorluni sukumiinerusumik annertunerusumillu misissorneqarsinnaanersut naliliiffigineqarsinnaassaaq.

Matuma kinguliani uumasunut sunniutinik nakkutilliinissamut pilersaarummi inuit sunniutaattut pingaarnertut naatsorsuutigineqartut pingasut pingaarnertut tunngavigineqarput; tassalu sumiiffimmi piniarneq/aalisarneq, qulimiguulimmik timmisartuussineq aamma imaatigut angallanneq.

Uumasut inuunerannut sunniutit	Nalillit sunnerneqarsi masut	Suut nakkutigineqassappat	Qanoq nakkutigineqassappat	Kikkut nakkutilliisuussa ppat
Aalisarneq, puisinniarneq timmiarniarner lu	Uumassusillit assigiinngissus eqarnerat Sumiiffiup aningaasaqarni kkut naleqarnera	Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni piniarnerup aalisarnerullu annertussusia Ilulissat Kangerluanni uumasut ikinnerusut / minnerusut takkuttarneranni sumiiffimmi piniarnermi uumassusillit pigineqartut qanoq annertutigisumik sinnerneqarnerusut.	Piniakkat amerlassusaasa angissusaasalu allanngornerat, uannga kisitsisit tunngavigalugit: Namminersornerullutik Oqartussani Piniarnermut Aalisarnermullu Naalakkersuisoqarfik Pinngortitaleriffik Aalisartut peqatigiiffii Piniarnermik nakkutilliisut	Site managersit marluk aamma Namminersorner ullutik Oqartussat kisitsisinik pissarsiniassapp ut taakkulu suliarissallugit
Qulimiguulimm ik timmisartuussi neq	Uumassusillit assigiinngissus eqarnerat Sumiiffiup aningaasaqarni kkut naleqarnera	Qulimiguulinnik timmisartuussineri nipiliornerup sumiiffimmi uumasunut sunniutai	Sumiiffimmi eqqissisimatitami uumasunik aalajangersimasunik nakkutilliinerit amerlassusaasa allanngortinnerat: Soorlu qulimiguulimmik timmisartortartup upernaakkut aasakkullu puisit sikumiittut amerlassusaannut allannguutit malugisai. Kiisalu sumiiffimmi uumasut piaqqiortut amerlassusaasa allanngornerat.. Sumiiffimmi qulimiguulinnik timmisartuussinerit amerlassusaasa ingerlaavartumik malinnaaffigineqarnera	Paasissutissat katersorneqartut site managersinit marluusunit ataqatigiissaarne qassapput
Sumiiffimmi imaatigut angallassineq	Uumassusillit assigiinngissus eqarnerat Sumiiffiup aningaasaqarni kkut naleqarnera	Sumiiffimmi imaatigut angallannerup uumasunut sunniutaat Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni imaatigut angallannerup annertussusia	Nunami nakkutilliisup aamma/imaluunniit site managersit marluusut qulimiguulimmiit assilisaat, tassanilu ilaatigut takornariartitsisartut aamma aalisartut/piniartut peqatigiiffiisa, ilulissat unerarfianni angalajuartut malugisaasa allannguutaat tunngavigineqassapput Sumiiffimmi takornariat imaatigut angallanneqartut amerlassusii Sumiiffimmi aalisartut amerlassusaat	Paasissutissat katersorneqartut site managersinit marluusunit ataqatigiissaarne qassapput

Atuisut misigisartagaannik nakkutillineq

Matuma siuliani nassuiarneqartutut ukiuni makkunani piffissami takornariat angalanerpaaffigisaanni, tassalu marsimiit septembarimut atuisut suli amerliartorput. Tamatuma kingunerisaanik Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni sumiiffiit ilarujussuini inuit angalasut amerliartortut takuneqarsinnaalersimapput tusarneqarsinnaalersimallutillu, tamatumunngalu ilaatigut Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni qulimiguulinnik timmisartuunneqarnissamik imaatigullu angallanneqarnissamik piumasaqartartut amerliartornerat pissutaavoq. Inuit sumiiffimmi angallattarnerini allannguutaasut atuisut ornigunnerminni misigisartagaannut sunniuteqartussaavoq. Atuineq annertuallaalerpat, sumiiffiit aalajangersimasut inooqatigiinnikkut tunniussinnaasaat sinnerlugit atorneqalissapput, taamaalillunilu atuisut misigisassa at annikinnerulissallutik. Taamatuttaaq umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut angalanerpaaffianni ilaatigut Sermermiut Qooruata angallavigneqarsinnaanera sinnerneqartussaavoq, soorlu pisinnaat aqqaataani ikaartarfiusami paasisutissiisarfimmilu inuit siuleriillutik utaqqisalissallutik. Tamatuma kingunerisaanik atuisut ornigunnerminni misigisassa at ajornerulertussaapput. Tamanna pissappat atuisut assigiinngitsut – soorlu takornariartitsisartut atuisullu allat, imaluunniit najugaqavissut takornariallu – akornanni soqutigisat aaqqiagiinngissutaasalersinnaapput.

Matuma kinguliani atuisut misigisartagaannik nakkutillinissamut tunngavissat pingaarnerit paasiuminarsarneqarput.

Sunniutit	Nalillit sunnerneqarsimasut	Sumiiffik	Suut nakkutigineqassappat	Kikkut nakkutilliisuussappat, qanorlu ingerlanneqassava
Sumiiffimmi atuisut amerlaner usut	Atuisut Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni iluaqutissaat Sumiiffiup sunnerneqarsimanngi ssusia nunataatalu alianaannera asseqanngitsoq Sumiiffiup aningaasaqarnikkut naleqarnera	Sermermiut Qooruat Sermermiuni itsarnisaqarfik Sumiiffik illoqarfimmut qanittumiittoq Qulimiguulinnut mittarfik (Isua) Ilulissat unerarfiat (eqqissisimatitsiner mut nalunaarummi killeqarfik C)	Atuisut sumiiffimmiinnerminni misigisassa at Sumiiffiup inooqatigiinnikkut atorneqarsinnaaneranani pisinnaasat sinnerneqarnersut Sumiiffiup atorneqarsinnaaneranani pisinnaasat sinnerneqarnersut Soqutigisallit aaqqiagiinngilersinnaa nerat	Najugaqartunut, takornarianut ilisimatusartunullu apeqqutit immersorlugit akisassat atorlugit nunamik nakkutilliisup managerillu marluk misissuinerat Sumiiffimmi atuisut assigiinngitsut oqaloqatigineqartarne ri tunngavigalugit nunamik nakkutilliisup akissuteqarnera Innuttaasunik ataatsimiititsinerit siunnerfiusunillu apersuinerit
Qulimiguul immik timmisart uussineq	Atuisut Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni iluaqutissaat Sumiiffiup sunnerneqarsimanngi ssusia nunataatalu alianaannera asseqanngitsoq Sumiiffiup aningaasaqarnikkut naleqarnera	Sermermiut Qooruat Sermermiuni itsarnisaqarfik Sumiiffik illoqarfimmut qanittumiittoq Qulimiguulinnut mittarfik (Isua) Ilulissat illoqarfia	Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni taamatullu Ilulissani qulimiguulimmik timmisartuussisarnep akornutaanera Soqutigisallit aaqqiagiinngilersinnaa nerat	Najugaqartunut, takornarianut ilisimatusartunullu apeqqutit immersorlugit akisassat atorlugit misissuinerit Sumiiffimmi atuisut assigiinngitsut oqaloqatigineqartarne ri tunngavigalugit nunamik nakkutilliisup akissuteqarnera Innuttaasunik ataatsimiititsinerit siunnerfiusunillu

Imaatigut angalaneg	Atuisut Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni iluaqutissaat Sumiiffiup sunnerneqarsimanngi ssusia nunataatalu alianaannera asseqanngitsoq Sumiiffiup anigaasaqarnikkut naleqarnera	Killeqarfik ilulissat unerarfiat (killeqarfik C)	Aalisartut taamatullu atuisut allat sumiiffiup imartaani angalanerminni misigisassaat Soqutigisallit aaqqiagiinngilersinnaa nerat	apersuinerit Najugaqartunut, takornarianut ilisimatusartunullu apeqqutit immersorlugit akisassat atorlugit misissuinerit Sumiiffimmi atuisut assigiinngitsut oqaloqatigineqartarne ri tunngavigalugit nunamik nakkutilliisup akissuteqarnera Aalisartut/piniartut peqatigiiffiannik ataatsimeeqateqarneri t Innuttaasunik ataatsimiitsinerit siunnerfiusunillu apersuinerit
Umiarsuit sinersorlut ik takornaria rtitsisartut	Atuisut Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni iluaqutissaat Sumiiffiup sunnerneqarsimanngi ssusia nunataatalu alianaannera asseqanngitsoq Sumiiffiup anigaasaqarnikkut naleqarnera	Sermermiut Qooruat Sermermiuni itsarnisaqarfik Sumiiffik illoqarfimmut qanittumiittoq Qulimiguulinnut mittarfik (Isua) Killeqarfik ilulissat unerarfiat (killeqarfik C) Ilulissat illoqarfia	Umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut pingaartumik innuttaasunut misigisaqartitsisarnissa at Sumiiffiup inoqatigiinnikkut atorneqarnermigullu pisinnaasai sinernerneqarsut Soqutigisallit aaqqiagiinngilersinnaa nerat	Apeqqutit immersorlugit akisassat atorlugit misissuinerit Sumiiffimmi atuisut assigiinngitsut oqaloqatigineqartarne ri tunngavigalugit nunamik nakkutilliisup akissuteqarnera Innuttaasunik ataatsimiitsinerit siunnerfiusunillu apersuinerit

Matuma siuliani takuneqarsinnaasutut atuisut sumiiffimmi misigisaasa ataatsimut nakkutigineqarnerisa saniatigut ajornartorsiutit aalajangersimasut attuumassutillit ingerlaavartumik misissorneqassapput. Tamanna pingaartumik najukkami innuttaasut sumiiffimmi atuinerannut tunngasinnaavoq, taakku takornarianut naleqqiullutik ulluinnarni inuunerminni najuinnartussaammassuk. Tamatumunnga tunngatillugu siunissami Ilulissani innuttaasut ilaatigut qulimiguullit nipiliornerannik misigisartagaat immikkut nakkutiginiarneqartussaavoq. Taamatuttaaq aalisartut umiarsuit sinersortaait takornariartitsisartut angallatillu Ilulissaniit takornarianik nassataqartut akornutiginerat misissussallugu pingaaruteqarpoq. Kiisalu umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut siunissami najukkami innuttaasut qanoq misigisarneraat immikkut eqqumaffiginiarneqassaaq.

Nunamik nakkutillineq

Nunamik nakkutillineq nunami allannguutini nakkutilliinissamut tunngasuuvuq, taakkununggalu nunami aamma sermimi apummilu allannguutit ilaapput. Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni Ilulissat Kangerluanni nunamik nakkutilliinermi pingaarnertut Kangerluup qinnguani sermip iigartartup inissisimanera sammineqassaaq. Ukiuni kingullerni sermip iigartartoq ilorpangaatsiarsimavoq, taamaattumillu sermip saava puttajunnaarsimavoq, kangerluup naqqaniilersimalluni. Tamanna sermip iigarnerani ilulissat katattartut angissusiinut annertuumik sunnuteqarnerlussimasutut isumaqarfigineqarpoq.

Sermip ilorparnera ilisimatusarnikkut annertuumik soqutigineqartoq malunnarpoq, ukiunilu amerlasuuni ilisimatusartunit annertuumik malinnaaffigineqarsimalluni. Sermip ilorparnera aamma nalillit, Ilulissat Kangerluata Nunarsuarmit Kingornuttagassaasa allattorsimaffiannut ilanngunneqarnissaanut innersuussinermi tunngaviusut pigiinnarnissaannut soqutiginaateqarpoq. Tassalu ilulissat Kangerlummi puttasut Ilulissat Kangerluata asseqanngitsumik alianaassuseqarneranut atatinneqarnissaat naapertuuttutut isumaqarfiginarpoq. Nunamik nakkutilliinermi eqqumaffigineqartariaqartoq pingaarutilik alla tassaavoq, sermip sinaata nikikkiartornerata misissorneqarnissaa. Ukiut kingulliit ingerlanerini sermeq ilorpariartorsimavoq, taamaattumillu Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni nunap ilai nutaat paasineqartuartersimapput. Sermip iigartartup sinaata inissisimaffia aammalu sermersuup sinna siunissami ilisimatusarnermi nunap inissisimaffianut, taamaalillunilu Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni mittarfiit inissisimaffissaattut kissaatigisanut naleqqiullugu pingaaruteqarput. Kiisalu paasissutissaq taanna Nunarsuarmit Kingornuttagassaannut tunngasoq avammut paasissutissiisarnermut tamarmiusumut attuumassuteqartoq qularnaateqanngilaq.

Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfiup Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni nunamik nakkutilliinermi qaammataasaniit assilissanik atuisinnaanermut periarfissat misissuiffigai. Qaammataasaniit assilisanit taakkunannga paasissutissat sermip nikerarnera pillugu ilisimatusarnermi paasissutissanik ilassuserneqartassapput, taamaalillunilu sumiiffimmi sermip aputillu pissusai eqqornerusunik ingerlaavartumillu nutarterneqartartunik paasissutissiivigineqarsinnaalissapput.

10 ILANNGUSSAT

Ilanngussaq 1: ILULISSAT KANGERLUANNUT

TAKORLUUKKAT

Ingerlatsinermut pilersaarummi matumani suleriaatsit, siunissami Ilulissat Kangerluanni ingerlatsinissamut tunngavigineqartussat nassuiaatigineqarput. Tunngavissani ukiuni tulluittuni Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni ineriartortitsinissamut anguniagassat arlallit atulersinniarneqarput. Anguniagassat taakku anguniarlugit ingerlatsinermut pilersaarummi matumani allassimasutut arlalinnik maleruagassiortoqarpoq suliniutissanillu pilersitsisoqarluni. Taakkuli saniatigut Namminersornerullutik Oqartussat aamma Qaasuitsup Kommunia Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu ilaatigut makkuninnga takorluugaqarput:

Nunani issittuni takornariarfiit “qorsorpaluttut” siuttuat

Nunarsuarmit Kingornuttagassaata, *Ilulissat Kangerluata ingerlanneqarnera* assersuutissatut maligassiuisussaavoq, aammalu Kalaallit Nunaanni nunallu issittut ataatsimut isigalugit pinngortitani allani ingerlatsinermi ilisimasanik katersiviusussaalluni. Nunarsuarmit Kingornuttagassaata najukkami inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut ineriartortitsinissaq suliffissanillu pilersitsinissaq tunngavigalugit suliaqartigineqarnissaata pingaaruteqarnera, tamatumalu peqatigisaanik avatangiisit, uumassusillit inooqatigiinnikkullu nungusaataanngitsumik atorineqarnissaa tunuliaqutaralugu tamakku ingerlanneqassapput. Tassalu Ilulissat Kangerluat nunani issittuni takornariaqarfinnut “qorsorpaluttunut” siuttuussaaq, CO₂-mik aniatitsiviunngitsumik, eqqagassanik isumaginninnissamik aammalu nukimmik ataavartumik atuinnissamik nukimillu sipaarutaasussanik aaqqiinnissamik aallussiviussalluni. Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni ingerlatsinermut najugaqartunut aammalu nuna tamakkerlugu pitsaasumik paasisutissiisarnissaq ilanngullugu sulinermit, Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni ingerlatsineq Kalaallit Nunaanni avatangiisit eqqumaffiginerullugit ineriartortitsinissamut kivitsissititut atorineqassaaq.

Umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut ingerlanneqarnerini nutaamik eqqarsarnissaq

Takornariaqarneq eqqarsaatigalugu umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisarnerat Nunarsuarmit Kingornuttagassaata pigiinnarnissaanik, kiisalu najukkami innuttaasut kissaataannut sumiiffiullu pisinnaasaanut naleqquttumik ineriartortitsinissamik qulakkeeriniarluni siunissami ingerlatsinermi annertunerpaamik eqqumaffigineqartariaqartussaavoq. Umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut atorlugit takornariaqartitsisarneq nunami aalajangersimasorujussuarmit katersuuttussaavoq, aammalu takornariat piffissami sivikitsumi nunamiittarneranni najugaqarfinni innuttaasunut annertuumik sunniteqartartussaallutik. Tamatuma saniatigut taamatut takornariartitsisarnermi najukkami innuttaasut aningaasatigut iluanaarutigisinnaasaat annikitsuaraasussaavoq, unnuisarnerit isertitsissutaasartussaannimmata, aammalu nerisassanik, angallanneqarnissamik, takornariartitsisoqarluni angalanissamik assigisaannillu piumasaqartarnerit annikitsuaraannaasussaammata. Tamatuma peqatigisaanik umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut atorlugit takornariartitsisarneri pisortat atorui, soorlu ikaartarfiit, talittarfiit, katersugaasiviit, pisortat

perusersartarfii, eqqaaviit, attaveqaatit il.il. pisariaqartinneqartartussaapput, taamaattumillu kommunimi oqartussaasut suliniuteqartuarnissaat suleqataatittuarnissaallu pisariaqartussaalluni. Tamanna tunngavigalugu sullissiviit, Ilulissat Kangerluanni umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut atorlugit takornariartitsisernerup ingerlanneqarneranut suleqataatinneqartut, ingerlatsinermi tunngavissanik nutaanik ineriartortitsinerмик atulersitsiniarnermillu qulakkeeriniarnermi suleqataanissaq siunnerfigissavaat. Tamatumani umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut atorlugit takornariartitsisernerup siunissami najukkami inuiaqatigiinnut aamma Nunarsuarmiut kingornuttagassaanni iluaqutaanerullutik ajoqutaannginnerullutillu atorneqarnissaat qulakkeerneqartussaavoq. Ingerlatsinermi nutaamik eqqarsarnissaq, kiisalu kommunimi inuussutissarsiutit killilersugaanngitsut qanittumik suleqatigineqarnissaat annertuumik pisariaqartinneqartussaavoq. Tamatumuunakkut pisortat ingerlatsineranni Nunami issittumi umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisernerup imminut nammassinnaasumik aningaasaqarnikkullu iluanaarutaanerusumik ingerlanneqarsinnaanerata qulakkeerneqarnissaanut, Ilulissat Nunarsuarmiullu Kingornuttagassaat piffissap ingerlanerani nunap iluani nunarsuarmilu maligassiuffiusussaapput.

Silap pissusianik ilisimatusarnermi nunarsuarmi qitiusoq

Ilulissat Kangerluanni ingerlatsinermi sumiiffimmi eqqissisimatitami nunarsuarmi ilisimatusarnerup ineriartortinneqarnerata ingerlaannarnissaanut siunissami periarfissat qulakkeerneqartussaapput. Taamaattumik ilisimatusarnermi atorlut siunissami ineriartortinneqassapput. Tassani Ilulissat Kangerluanni ilisimatusarfimmik, tikeraanik ilisimatusartunillu najugaqarfigineqarsinnaasumik, taamaallillunilu sullitat assigiinngitsut akornanni attuumassuteqarfiusunik atorluaaffiusinnaasumik sananissaq ilaatinneqassaaq. Tassalu Ilulissat Kangerluanni Ilisimatusarfik kalaallit taamatullu nunarsuarmi ilisimatusarfik Ilulissat Kangerluanni misissuinerminni aallaaveqarnissaannut sinaakkusiisussaavoq. Ilisimatusartut sumiiffinnit assigiinngitsuneersut aammalu immikkut ilisimasanik assigiinngitsunik aallaaveqartut tassani naapissinnaassapput, aammalu angusaminnik isumassarsiaminnillu akunnerminni imminnut immersorsinnaassallutik. Tamatuma saniatigut Ilulissat Kangerluanni Ilisimatusarfik ilisimatusartut angusaasa ilisimatusarnerup avataani inunnut ingerlateqqinneqarsinnaanissaannut atorulersugaassaaq. Tamanna Ilulissat Kangerluanni Ilisimatusarfiup katersugaasiviani ammasumi ingerlaavartumik saqqummersitsisarnikkut kiisalu oqalugiartarnikkut pisinnaassaaq. Kiisalu ilisimatusarnermi sulianut allaaserisat allaaserisallu sumiiffimmi ilisimatusarnermut tunngasut Ilulissat Kangerluanni Ilisimatusarfimmi toqqorsivimmut katersorneqassapput, aammalu ilisimatusartunit taamatullu pulaartinit nalinginnaasunit pissarsiarineqarsinnaassallutik. Tassalu Ilulissat Kangerluat matuma siuliani taaneqartut tunngavigalugit siunissami silap pissusianik ilisimatusarnermi silallu pissusiata allanngorneranut uppersaasiarnermi nunarsuaq tamakkerlugu qitiusussaavoq.

Ilanngussaq 2: EQQISSISIMATITSINERMUT

NALUNAARUT

**Ilulissat Kangerluata, Kangiata, eqqissisimatinneqarnissaa
pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr.
10, 15. juuni 2007-imeersoq**

Pinngortitamik illersuineq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 29-imi, 18. december 2003-imeersumi § 16, imm. 1, § 39, imm. 5 aamma 6, § 46, § 60, imm. 2 aamma imm. 4 naapertorlugit aalajangersarneqarpoq:

Siunertaq

§ 1. Ilulissat Kangerluata, Kangiata, nunaminertallu avatangiisaasut Ilulissat Kommuni inissisimasut nunatut eqqissisimatitassanngortinneqarput nunap kusanassusersuata, nunami pinngortitaassutsikkut oqaluttuarisaanermi, kulturikkut oqaluttuarisaanermi allallu pinngortitatut naleqassusiisa illersorneqarnissaat siunertaralugit. Eqqissisimatitsineq sumiiffiup pinngortitaassutsikkut nungullariartunnginnissaanut illersueqataassaaq.

Killiliineq

§ 2. Nuna eqqissisimatitaaq nunap assingani ilanngunneqartumi 1-imi nalunaarneqarpoq. Nunap eqqissisimatitap ilaa immikkoortunut pingasunut agguataarneqarpoq.

Imm. 2. Nunap ilaa immikkoortog A tassaavoq nuna Sermermiut eqqaanniittoq. Tamanna nunap assingani ilanngussami 2-mi nalunaarneqarpoq. Nunap ilaa immikkoortog B tassaavoq Ilulissat Kangerluata, Kangiata qinnguata ilaa. Tamanna nunap assingani ilanngussami 3-mi nalunaarneqarpoq. Nunap ilaa immikkoortog C tassaavoq Ilulissat Kangerluata, Kangiata paavata ilaa. Tamanna nunap assingani ilanngussami 3-mi nalunaarneqarpoq.

Tamanit tikinneqarsinnaanera atorneqarsinnaaneralu

§ 3. Kikkulluunniit nunamut eqqissisimatitamut appakaassinnaapput nalunaarutip matuma kingunerisaanik killilersuutaasut malillugit.

§ 4. Nunap eqqissisimatitap iluani tatsinik, kuunnik, kangerlunnik, sermip iigartartuinik nunamiluunniit eqqissisimatitami mingutsitsineq arlaatigulluunniit eqqagassanik, aalisarnermi atortukunik, nalunaarsuutini ilisimatusarnikkulluunniit atortunik qimatsinissaq inerteqqutaavoq.

Imm. 2. Nunap naasoqassusianik akornusiinissaq nunalluunniit qaavanik allanngortitsinissat inerteqqutaapput. Nunap naasuiniq tamanik naasulluunniit ilaannik katersinissaq inerteqqutaavoq, taamaattoq takuuk imm. 3.

Imm. 3. Naak imm. 2-mi inerteqquteqaraluartoq, aalisarnermut, aallaaniarnermut piniarnermullu atatillugu nerisassiornissami nunap naasuinik ikummatissanik katersinissaq ajornartitaanngilaq.

Tupertorneq aamma silami ikumatitsineq

§ 5. Nunap eqqissisimatitap iluani uninnganermi tupertorneq ikumatitsinissarlutaamaallaat ullup unnuallu ataatsip ingerlanerani uninngaaffigisamilu ataatsimi pisinnaavoq. Aammattaaq tupertorneq aamma silami ikumatitsineq matuma kingorna taamaallaat pisinnaavoq siullermik uninngaaffigisatut atorneqartumit minnerpaamik 100 meterinik ungasissulimmi, taamaattoq takuuk imm. 2.

Imm. 2. Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisortaqarfiup tusarniaavigineqareernerata kingornatigut, tupertornissamut atatillugu nunaminertat aalajangersimasut Ilulissani kommunalbestyrelsimit toqqarneqarsinnaapput. Tupertorfiginiagaq erseqqissumik nalunaaqutserneqassaaq.

Illuliorneq, sanaartorneq angalanerlu

§ 6. Nunap eqqissisimatitap iluani illuliorneq imaluunniit aalaakkaasunik allanik sanaartorneq kiisalu aqquserniornerit aamma amitsunik aqquserniornerit inerteqqutaapput, taamaattoq takuuk imm. 2 aamma imm. 3.

Imm. 2. Ilulissat Kommuniani kommunalbestyrelsimik tusarniaareermermi kingornatigut, Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisortaqarfik illuliornissamut allanillu aalaakkaasunik sananissamut akuersissuteqarsinnaavoq. Ilulissani kommunalbestyrelsimik tusarniaareermermi kingornatigut Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisortaqarfik, sananeqartussap annertussusaanik, suuneranik, sumiiffissaanik aammalu qanoq iluseqarnissaanik piumasaqaatinik akuersissutinut taamaattunut atorneqartussamik aalajangersaasinnaavoq.

Imm. 3. Ilulissat Kommuniani kommunalbestyrelsimik tusarniaareermermi kingornatigut, aqquserniornissamut aamma amitsunik aqquserniornissamut Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisortaqarfik akuersissuteqarsinnaavoq. Ilulissat Kommuniani kommunalbestyrelsimik tusarniaareermermi kingornatigut Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisortaqarfik akuersissutinut taamaattunut piumasaqaatinik aalajangersaasinnaavoq.

Imm. 4. Nunap eqqissisimatitap iluani qamutininik motorilinnik angalaneq, matumani qamuterallannik (snescooter), qamutininik illiniliuutinik aamma qamutininik qiterutaasalinnik angalaneq inerteqqutaapput.

Imm. 5. Imm. 4-mi inerteqquteqarnermi pineqanngillat angallavigineqarsinnaatitaasut pillugit, Ilulissat Kommuniani assartuutit motorinik ingerlatillit atorneqarneri pillugit immikkut ittumik nalunaarummi aalajangersakkat.

Imm. 6. Nunap eqqissisimatitap iluani sikkilerluni angalaneq inerteqqutaavoq.

Imm. 7. Aqquserngit amitsut ujaraaqqanik, qisunnik atortunilluunniit allanik naleqquttunik qallerneqarsinnaapput.

Imm. 8. Nunap ilaani immikkoortumi A-mi, takuuk ilanngussaq 2, taamaallaat piffissami 1. aprilimii 31. oktobarimut pisummik aqqusinertigut amitsutigut ilisarnarsaasikkatigut angalaneq ajornartitaanngilaq.

Timmisartumik angalanerit

§ 7. Nunap eqqissisimatitap iluani sumiiffimmi pineqartumi uumasqassuseq eqqarsaatigalugu 1000 meterinik appasinnerusumik timmisartornissat inerteqqutaapput.

Imm. 2. Imm. 1-imi inerteqquteqarnermit pineqanngillat akuersissuteqarluni aalangersimasunik timmisartuussisarnerit, annaassiniartarnerit ujaasisarnerillu kiisalu imm. 4-mi taaneqartunut mittarfinnut mikkiartortarnerit.

Imm. 3. Nunap eqqissisimatitap iluani nunamut mittarnerit inerteqqutaapput, taamaattoorli takuuk imm. 4.

Imm. 4. Ilulissat Kommuniani kommunalbestyrelsip tusarniareernerata kingornatigut Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisortaqaarfik summiiffinni erseqqinnerusumik taaneqartuni marlunni ukiumut ukiunulluunniit arlaqartunut mittarnissamut akuersissutinik tunniussisinnaavoq.

Imm. 5. Ilulissat Kommuniani kommunalbestyrelsip tusarniareernerata kingornatigut Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisortaqaarfik imm. 4-mi akuersissutinut piumasaqaatinik aalangersaasinnaavoq.

Imaatigut angalaneq, kisarsimaneq, uninngatitsineq aamma nunamut ikaassinerit

§ 8. Eqqissisimatitap ilaani immikkoortumi B-mi imaatigut angalaneq inerteqqutaavoq.

Imm. 2. Imm. 1-imi inerteqquteqarnermit ilaatinneqanngillat, inuussutissarsiutigalugu aalisarnermut, aallaaniarnermut piniarnermullu kiisalu annaassiniarnermut aamma ujaasinernut atatillugu imaatigut angalanerit.

Imm. 3. Eqqissisimatitap ilaani immikkoortumi C-mi angallatinik usitussutsikkut 1.000 Gross Registered Tonnes-inik anginerusunik imaatigut angalaneq tamarmi inerteqqutaavoq.

Imm. 4. Eqqissisimatitap iluani takornarianik imaatigut angallassineq aatsaat pisinnaavoq, Kalaallit Nunaanni pinngortitamik ilisimannittunik aamma pinngortitamik illersuineq pillugu inatsisinik ilisimasaqartunik ilisimasortanik atuinikkut.

§ 9. Eqqissisimatitap iluani kisarsimanissaq aamma angallatinik uninngatitsinissaq inerteqqutaapput, taamaattoq takuuk imm. 2.

Imm. 2. Imm. 1-imi inerteqquteqarnermit ilaatinneqanngillat aalisarnermut, aallaaniarnermut piniarnermullu atatillugu kisarsimanerit.

§ 10. Nunap eqqissisimatitap iluani nunamut ikaassineq inerteqqutaavoq.

Imm. 2. Imm. 1-imi inerteqquteqarnermit ilaatinneqanngillat, inuussutissarsiutigalugu aalisarnermut, aallaaniarnermut piniarnermullu atatillugu nunamut ikaassinerit. Inerteqquteqarnerli eqqissisimatitap ilaani immikkoortumi A-mi nunamut ikaassinermi atuutinngilaq.

Aqutsineq, nakkutilliineq aamma immikkut akuersissuteqartarnej

§ 11. Ilulissat Kommuniani kommunalbestyrelsimik tusarniaareernermi kingornatigut Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisortaqarfik nunamik eqqissisimatitamik aqutsineq pillugu pilersaarusiarnik suliaqassaaq.

§ 12. Ilulissat Kommuniani kommunalbestyrelsip nalunaarutip matuma eqqortinneqarnissaa nakkutigissavaa.

§ 13. Ilulissat Kommuniani kommunalbestyrelsimik tusarniaareernerup kingornatigut, Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisortaqarfiup nalunaarummi matumani § 5, imm. 1, § 7, imm. 1 kiisalu § 8, imm. 4-mi aalajangersakkanit immikkut akuersissuteqarneq nalunaarutigissavaa, tamanna eqqissisimatitsinermi siunertamut akerliunngippat.

§ 14. § 4, imm. 1-imi aamma imm. 2-mi, § 5, imm. 1-imi, § 6, imm. 1-imi, imm. 4-mi, imm. 6-imi, kiisalu imm. 8-mi, § 7, imm. 1-imi aamma imm. 3-mi, § 8, imm. 1-imi kiisalu imm. 3-4-mi, § 9, imm. 1-imi kiisalu § 10, imm. 1-imi, unioqqutitsinerit akiliisitsinermik pineqaatissiissutaasinnaapput.

Imm. 2. § 6, imm. 2-3-mi, kiisalu § 7, imm. 5-imi piunasaqaatinik aalajangersarneqartunik unioqqutitsinerit akiliisitsinermik pineqaatissiissutaasinnaapput.

Imm. 3. Unioqqutitsineq suliffeqarfimmit tamakkiisumik ilaannakuusumilluunnit naalagaaffimmit pigineqartumit, Namminersornerullutik Oqartussanit, kommunimit imaluunniit kommunit ataatsimoorfiannit, kommunalbestyrelsit aamma nunaqarfinni aqutsisut il.il. pillugit Inatsisartut inatsisaanni ilaasunit, aktiaateqarluni piginneqatigiiffimmit, piginneqatigiiffimmit, piginneqatigiinnikkut ingerlatseqatigiiffimmit imaluunniit tamatumunnga assingusoq unioqqutitsisuuppat, suliffeqarfik il.il. pineqartoq akisussaasunngortinneqarsinnaavoq, pinerluttulerineq pillugu inatsimmi akisussaasutut. Tamannattaaq atuuppoq Namminersornerullutik Oqartussat, kommuni imaluunniit kommunit ataatsimoorfiat, kommunalbestyrelsit aamma nunaqarfinni aqutsisut il.il. pillugit inatsisartut inatsisaanni pineqartumi unioqqutitsisuuppata.

§ 15. Nalunaarut 1. juli 2007 atuutilerpoq.

Imm. 2. Peqatigitillugu Ilulissat Kangerluata, Kangiata, eqqissisimatitassanngortinnera pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 7, 25. marts 2003-imeersoq atorunnaarsinneqarpoq.

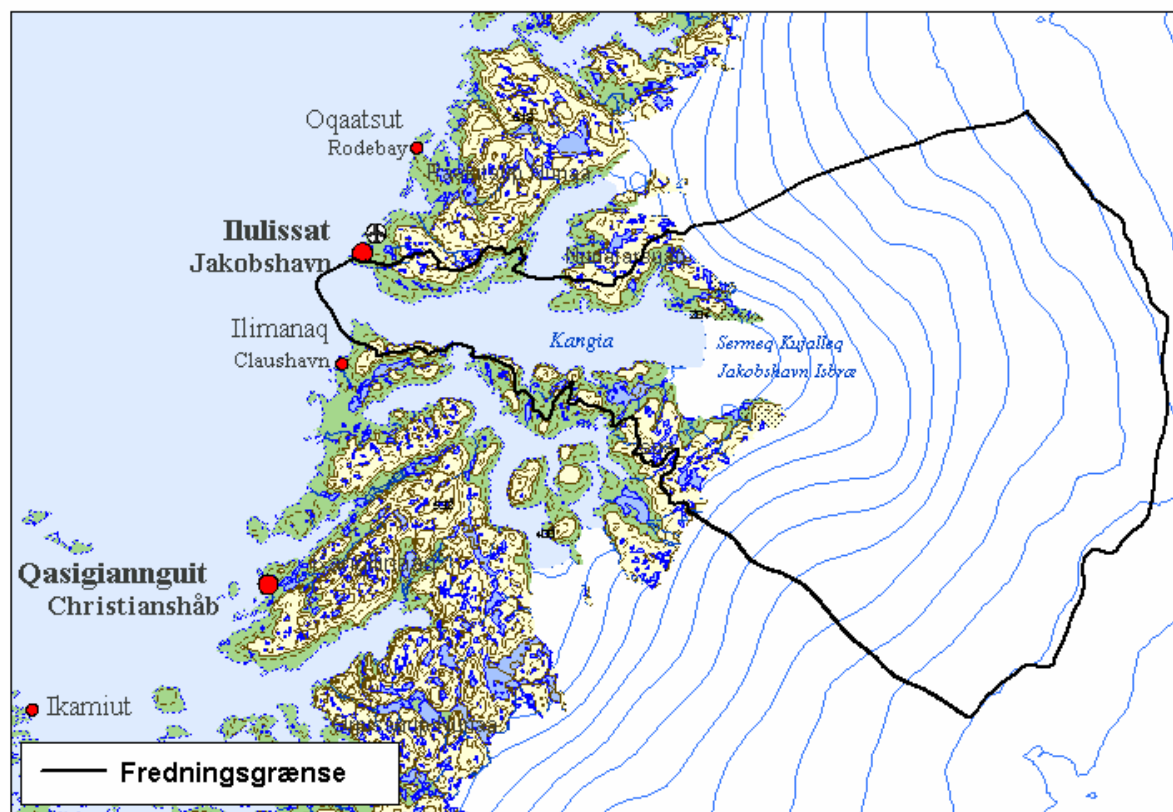
Namminersornerullutik Oqartussat, ulloq 15. juni 2007

Arkalo Abelsen

/

Alfred E.R. Jakobsen

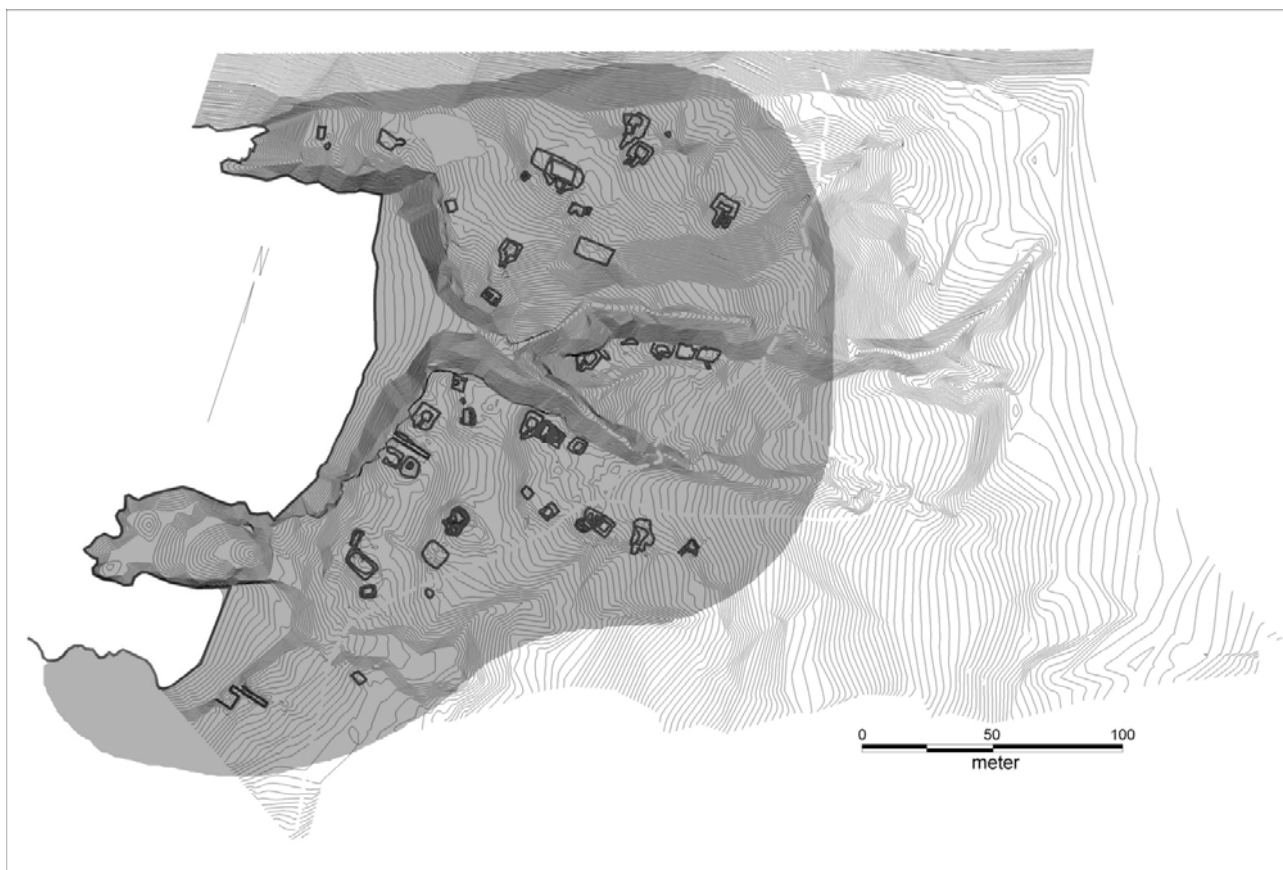
Eqqissisimatitsinissamut nalunaarummut ilanngussaq 2.1



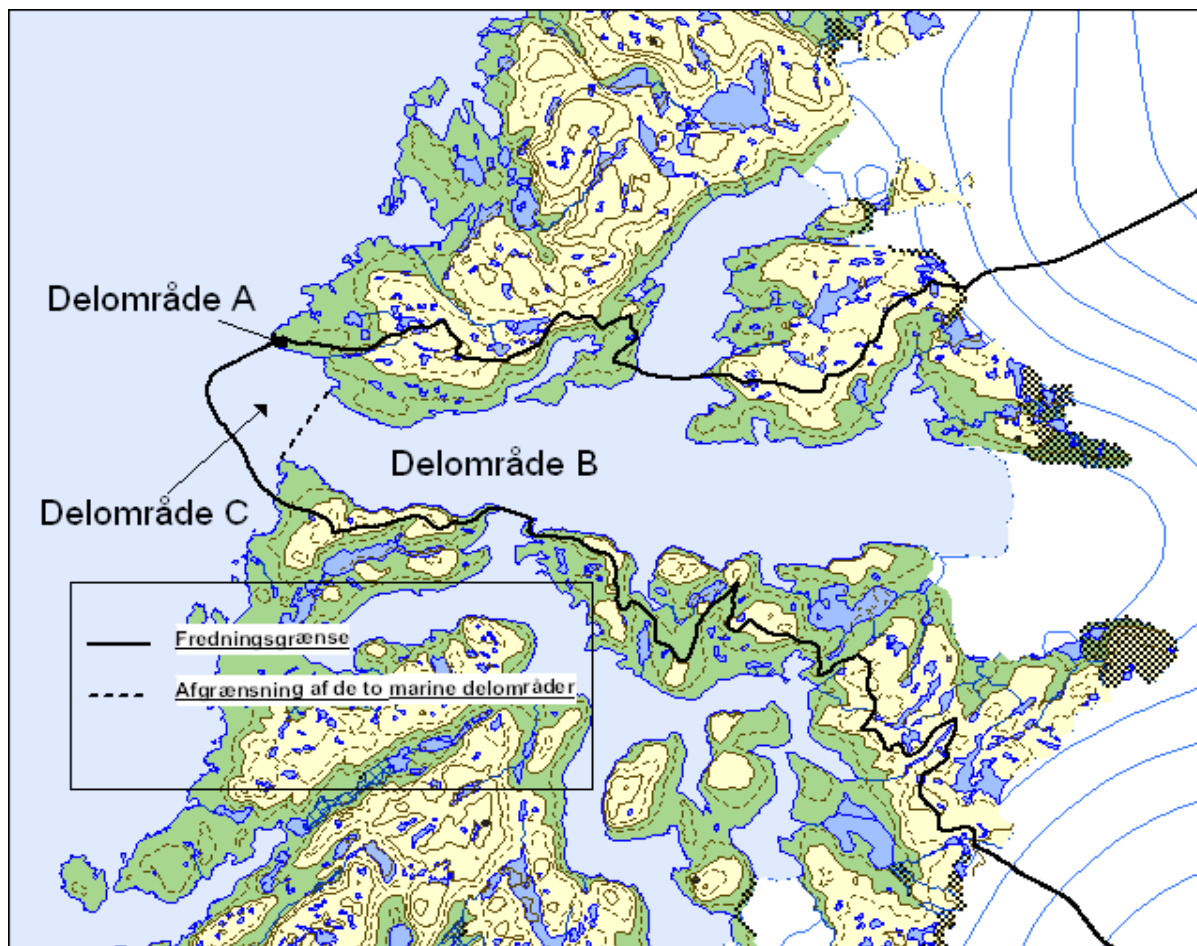
Eqqissisimatitsinissamut nalunaarummut ilanngussaq 2.2

Sumiiffiup ilaa A

Sermermiut



Eqqissisimatitsinissamut nalunaarummut ilanngussaq 2.3



Sumiiffiup ilaata B-p aamma sumiiffiup ilaata C-p akornanni killeqarfik imatut nalunaarsorneqarpoq:

Killeqarfik avannarleq: 51° 02' 32" W, 69° 10' 49" N. Killeqarfik kujalleq: 51° 05' 29" W, 69° 08' 14" N.

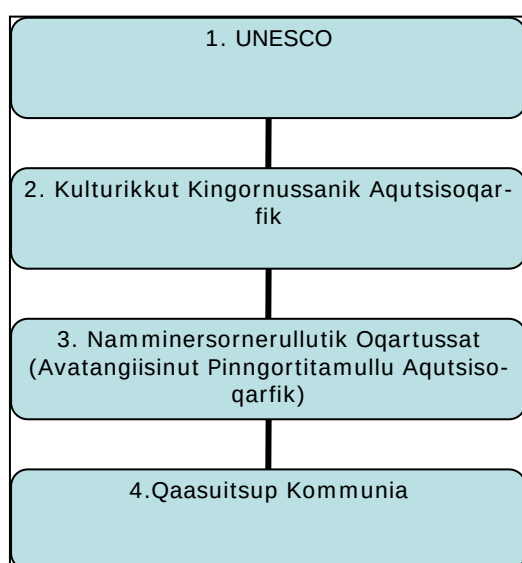
Ilanngussaq 3: SOQUTIGISALLIT AKORNANNI

ATAQATIGIINNEQ

Sumiiffimmi pitsaanerpaamik ingerlatsinissaq qulakkeerniarlugu akisussaaffiit agguagaanerat attaveqatigiinnissamullu aqutsissat illuatungeriinnut tamanut naammattumik nassuiarneqarsimanissaat pingaaruteqarpoq.

Akisussaaffiit agguagaanerat

Matuma kinguliani ilusiliami Ilulissat Kangerluanni ingerlatsinermi akisussaaffiit agguagaanerat takutinneqarpoq.



Ilusiliami akisussaaffiit agguarneqarnerat takutinneqarpoq.

1. Parisimi UNESCO-p allattoqarfia
2. Kulturikkut Kingornussanik Aqutsisoqarfik – Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni UNESCO-mut tunngatillugu pingaarnertut akisussaasuusoq, aammalu UNESCO-p allattoqarfianut attaveqartuusoq.
3. Namminersornerullutik Oqartussat – Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 10, 15. juni 2007-imeersoq naapertorlugu Nunarsuarmit kingornussaqaqfimmuut tunngatillugu nunap iluani akisussaasuusoq.
4. Qaasuitsup kommunia – sumiiffimmi eqqissisimatitami nakkutilliisussaataasooq.

Soqutigisallit

Ilulissat Kangerluannik soqutigisaqartut soqutigisaat assigiinngitsuupput, sulianut assigiinngitsunut atasuusut. Taakku sullissivinnut soqutigisaqaqatigiinnullu agguagaapput.

Sullissiviit:

- Ilulissat katersugaasiviat
- Nunatta Katersugaasivia

Soqutigisaqaqatigiit pingaarnerit:

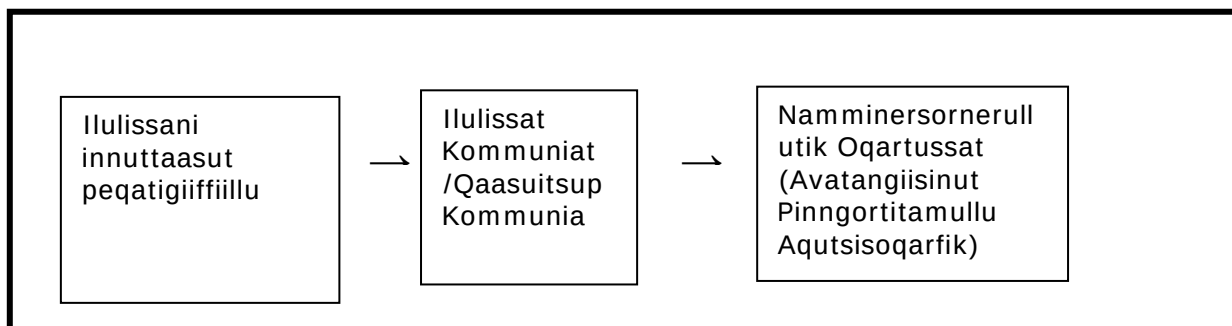
- Innuttaasut Ilulissani najugaqartut
- Imaatigut angallassisartut, timmisartuussisartut, unnuisarneq, qimussiussisartut il.il.
- Aalisartut / piniartut
- Sisorartartut peqatigiiffiat
- Qimussiussisartut peqatigiiffiat
- Ilisimatusartut
- Takornariat
- KNAPK (aalisartut piniartullu kattuffiat)
- Filmiliortartut
- VIP
- Air Greenland

Soqutigisaqaqatigiit akornanni attaveqaqatigiittarneq

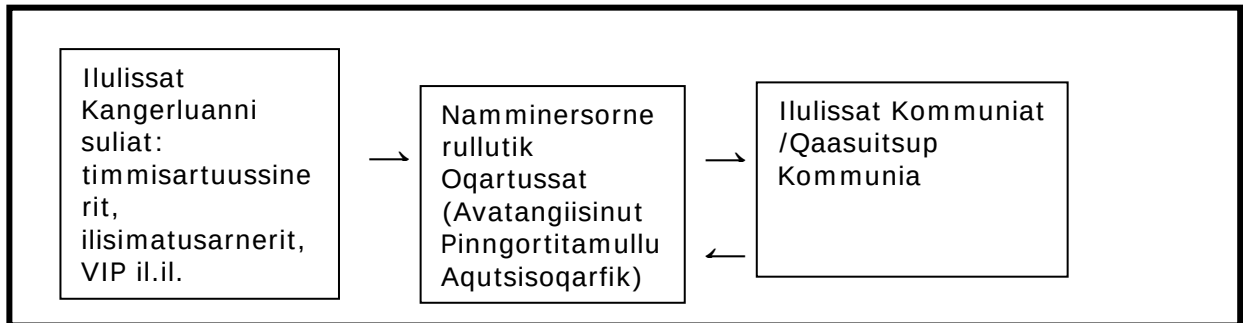
Ilulissat Kangerluat pillugu Allaffiup najukkami innuttaasunut ulluinnarni attaveqartarneq isumagisaraa, kiisalu Namminersornerullutik Oqartussat Nuummi aallaaveqarput, taamaattumillu soqutigisaqaqatigiinnut attaveqarneq pingaartumik allakkat aamma/imaluunniit oqarasuaat atorlugu ingerlataralugu.

Attaveqaqatigiittarnermi aqqutit nalinginnaasut:

Ilulissat Kangerluanni suliassanut immikkut akuerineqarnissamut allakkatigut qinnuteqaatit.



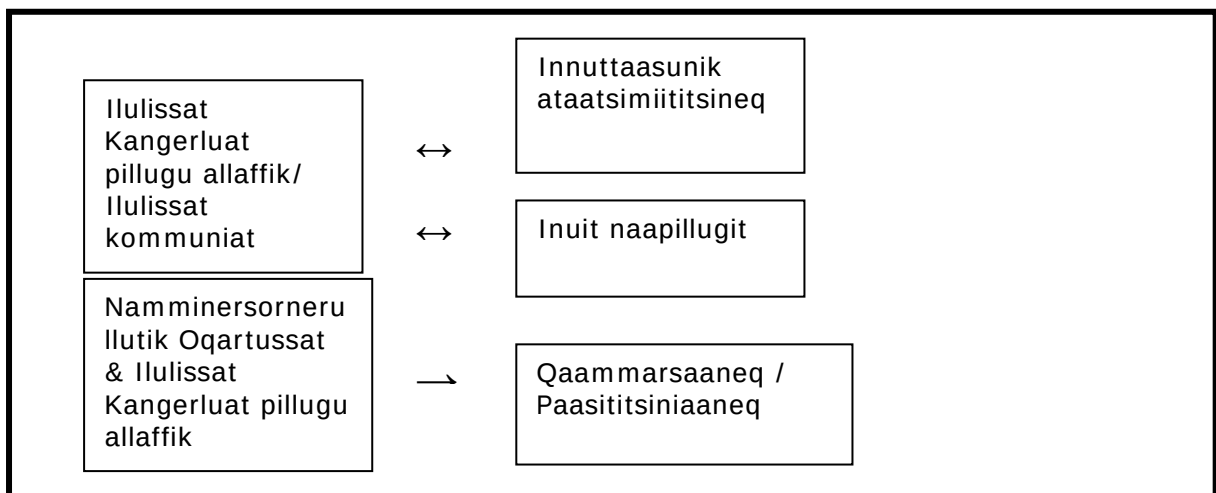
Ilulissani innuttaasut peqatigiiffiillu Ilulissat Kangerluanni suliaqarnissamut qinnuteqaatit Ilulissat Kommuniannut tunniussinnaavaat, tassanngaanniillu Namminersornerullutik Oqartussanut ingerlateqqinneqassapput. Ilulissat Kangerluanni ingerlatsinermut Namminersornerullutik Oqartussat nunap iluani akisussaasuupput.



Ilulissat Kangerluanni suliaqarnissamut nunarsuup sinneranit nunallu sinneranit qinnuteqaatit Namminersornerullutik Oqartussanut nassiunneqassapput. Namminersornerullutik Oqartussat Ilulissat Kommuniannut / Qaasuitsup Kommuniannut tusarniaanissamik qinnuteqaammik nassiussissapput. Ilulissat Kangerluanni ingerlatsinermut Namminersornerullutik Oqartussat nunap iluani akisussaasuupput.

Attaveqatigiittarnermi aqqutit nalinginnaasuunngitsut:

Attaveqatigiinnermi aqqutit nalinginnaanngitsut ilaatigut innuttaasunik ataatsimiitsinerit, inuit naapillugit aamma Ilulissat Kangerluat pillugu allakkatigut paasissutissiisarnerit (naqitaaqqat il.il.) aqqutigalugit ingerlanneqassapput.



Attaveqatigiittarnermi aqqutit nalinginnaasuunngitsut

Soqutigisallit Ilulissat Kangerluannut attuumassuteqarnerat:

Soqutigisallit Ilulissat Kangerluannut assigiinngitsunik attuumassuteqarput, ilaat sukisaarsaarnissamut tunngasuupput, allallu Ilulissat Kangerluanni suliani aningaasaqarneq pinngitsoorsinnaanagu (takuum matuma kinguliani takussutissiaq).

Soqutigisallit	Suliat	Aningaasanik isertitaqartarneq?
Najukkami innuttaasut	Sukisaarsaarnerit (sisorarnerit, pisuttuarnerit, qimussernerit, puisinniarnerit il.il.)	Naamik
Inuussutissarsiutigalugu aalisartut	Qaleralinnik aalisarnerit	Aap
Inuussutissarsiutigalugu piniartut	Puisinniarneq, imarmiunik timmisarniarneq	Aap
Takornariartitsisartut	Imaatigut angalanerit, timmisartornerit, qimussernerit, unnuinerit	Aap
Ilisimatusartut	Ilisimatusarnerit	Naamik
Takornariat	Pisunnerit, qulimiguulimmik angalanerit, imaatigut angalanerit,	Naamik
Sisorartartut peqatigiiffiat	Ujakkaarluni sisorarnerit	Naamik
Qimussiussisartut peqatigiiffiat	Qimussernerit	Aap
Filmiliortartut	Filminik immiussinerit	Aap
VIP	Qulimiguulimmik angalanerit	Naamik

Soqutigisallit Ilulissat Kangerluannut attuumassuteqarnerat.

**Oqartussaasut, Ilulissat Kangerluanni pissutsinut sunniuteqarsinnaasunik
aalajangiisartut allat:**

Siusinnerusukkut taaneqareersutut Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfiup Ilulissat Kangerluata ingerlanneqarnerani nunap iluani akisussaaffik tigummivaa. Kisiannili suliaasaqarfiit ilaat oqartussaasut allat arlallit pingaarnertut akisussaaffigaat. Taakkunani Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfik tusarniaaffiususanut ilaavoq. (matuma kinguliani takussutissiaq takuuk).

Oqartussaasoq	Suliassaqarfik
Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik (Namminersornerullutik Oqartussat)	Aalisakkanik piniagassanillu pisassiisarneq
Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut immikkoortortaqarfik (Namminersornerullutik Oqartussat)	Nunaminertanik tunniussisarneq
Upalungaarsimanermut Aqutsisoqarfik (Namminersornerullutik Oqartussat)	Imaani isumannaallisaaneq
Danmarkimi Søfartsstyrelsi	Imaatigut angallannerit tamarmik, umiarsuit sinersorluni takornariartaatit ilanngullugit
Statens Luftfartsvæsen	Silaannakkut angallassinermut maleruagassat
Dansk Polar Center	Angalasarnernut nalunaarut naapertorlugu akuersisarneq, 1. januar 2010 aallarnerfigalugu tiguneqartussaq

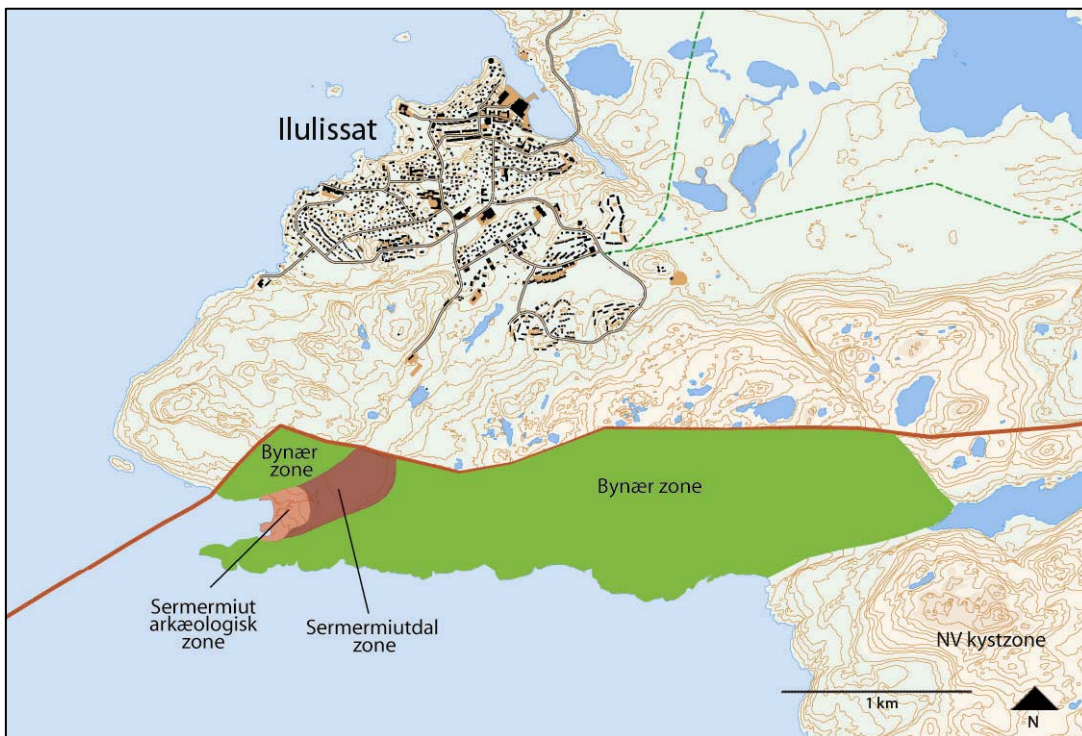
Oqartussaasut Ilulissat Kangerluannut sunniuteqarsinnaasut allat.

Ilanngussaq 4: AALLUTASSAQARFIIT

Siusinnerusukkut oqaatigineqareersutut eqqissisimatitsinissamut nalunaarummi killeqarfiit pingasuupput, taakkunanilu angalanissamut immikkut ittunik maleruagassaqarpoq. Tassani pineqartut tassaapput sumiiffiup ilaa A (Sermermiuni itsarnitsanut killeqarfik), kiisalu immami sumiiffiit B aamma C. Matuma kinguliani sumiiffiit A, B aamma C erseqqinnerusumik nassuiaateqarfigineqarput.

Taakku saniatigut sumiiffiit allat, sumiiffinnut maleruagassanik immikkut eqqumaarinniffiusut nassuiaatigineqarput. Tamatumunnga pingaartumik illoqarfimmut qanittumiinnerat, taamaattumillu sumiiffiit sinnerinut naleqqiullutik angallaviunerunerat pissutaavoq.

Illoqarfimmut qanittumi killeqarfinnut nunap assinga.



Killeqarfik illoqarfimmut qanittumiittoq (Ilulissat)



Inissisimaffik	Illoqarfimmut qanittumi killeqarfik Ilulissat kujatinnguaniippoq, Sermermiut Qooruata killeqarfiinut illugiinnut aporsimalluni.
Ilisarnaatit	Sumiiffimmi portunersat Ilulissat Kangerluannut nasiffiusinnaasut arlaqarput.
Tikikkuminassusia	Sumiiffik Ilulissaniit pisuinnarluni, sisorarluni qimusserluniluunniit tikikkuminartumiippoq. Sumiiffimmi pisuffissat nalunaarsukkat assigiinngitsut nassaassaapput.
Atorneqarnera	Killeqarfik taanna sumiiffimmi najugaqartunit takornarianillu, sukisaarsaatit assigiinngitsut atorlugit sumiiffimmik atuisunit ornigarneqarluarpoq.

Sermermiut Qooruat



Inissisimaffik	Sermermiut Qooruat Ilulissat illoqarfiata kujammut kangiani 1 kilometeri inorlugu ungasissusilimmiippoq. Killeqarfik 600 meterit missaannik isorartussuseqarpoq aammalu 200 meterinik silissuseqarluni.
Ilisarnaatit	Sumiiffimmiit ilulissat unerarfiannut isikkivigilluarpoq. Sermermiuni nuna katangalasuuvoq, tassalu nunap ilua sequnniaqqanik qalligaavoq, qaammatini aputeqanngiffiusuni immap tungaanut sisujartortuartunik.
Tikikkuminassusia	Sumiiffik Ilulissat illoqarfianniit tikikkuminartumiippoq. 2008-mi ikaartarfiusamik aqquserniortoqarpoq, taassumalu nuna nungullarnissaanut illersorpaa, tamatumalu peqatigisaanik inuit sumiiffimmi ajornannginnerusumik isumannaannerusumillu angalanissaat ajornarunnaarsillugu. Kiisalu aqqusernup ikaartarfiusap atulerneratigut inuit qamutininik kaamisartakkanik atuisut aneerussivillillu sumiiffimmi angalasinnaalerput.
Atorneqarnera	Sermermiut Qooruat Nunarsuarmiut Kingornuttagassaanni ornigarneqarluarnerpaavoq. Sumiiffik sumiiffimmi najugaqartunit takornarianillu, sukisaarsaatit assigiinngitsut, soorlu pisuttuarneq sisorarnerlu, atuarfiit tammaarsimaarnerat il.il. atorlugit sumiiffimmik atuisunit ornigarneqarluarpoq.

Sermermiuni itsarnitsanut killeqarfik (Eqgissisimatitsinissamut nalunaarummi killeqarfik A)



Inissisimaffik

Sermermiuni itsarnitsanut killeqarfik Sermermiut Qooruata isuanippoq, Ilulissat illoqarfiannit kilometerinik ikittunnguanik ungasissusilimmiilluni.

Ilisarnaatit

Sermermiuni itsarnitsanut killeqarfimmi itsaq Sermermiuni asimioqarfiusimasoq nassaassaavoq, taannalu ukiut 250-it matuma siornatigut Kalaallit Nunaanni asimioqarfiit annersarisimavaat. Illukut issumik ujaqqanillu qarmallit amerlangaatsiartut asimioqarfikumiipput, aammalu inuit ilivitoqaat asimioqarfiusimasup avataaniillutik. Taamaattumik sumiiffik tamanna Kalaallit Nunaanni itsarnisaqarfiit pingaarnersaattut taaneqarsimavoq. Illukut kangerliumaninnguami katersuussimapput. Sumiiffik isungutasuuvoq ivigaqarluarlunilu.

Tikikkuminassusia

Sumiiffik Ilulissat illoqarfianniit tikikkuminartumiippoq. Sumiiffik taamaallaat pisuinnarnit angallavigeqqusaavoq, pisuinnaallu aqquaat nalunaarsorneqarsimasut kisimik atoqqusaallutik.

Atorneqarnera

Sumiiffik takornariarpassuarnit innuttaasunillu amerlasuunit ornigarneqartarpoq. Pisuinnaat aqquaatannit nalunaarsorneqarsimasunit illukut toqqartorneqarsimasut takuneqarsinnaapput. Ataatsimulli isigalugu illukoqarfik inunnit nalinginnaasunit takujuminaappoq, sumiiffippiamilu illukoqarfimmi illukut suuneri qanorlu isumaqarneri suli qaammarsaatigineqarsimanngilaq nassuiarneqarsimananiluunniit.

Kangerluup killeqarfia – Eqgissisimatitsinissamut nalunaarummi immami killeqarfik B



Inissisimaffik	Kangerluup killeqarfia ilulissat unerarfiata sermillu iigartartup akornanniippoq, kangerluuvorlu iluliaqarluartoq.
Ilisarnaatit	Kangerluup killeqarfia 40 kilometerit missaannik isorartussuseqarpoq, 6-10 kilometerinik silissuseqarluni aammalu 100 meterit sinnerlugit itissuseqarluni. Ilulissat sermimit iigartartumit katattartut kangerlukkut silammut ajanneqartarput, aammalu ukiup qanoq ilinera silalu apeqqutaallutik ilulissat iluliamernillu puttasut amerlanerusarput ikinnerusarlutilluunniit.
Tikikkuminassusia	Killeqarfiup ilua taamaallaat qulimiguulik atorlugu (qulaavaalluni) tikinneqarsinnaavoq, imaluunniit qaqutigooraluartumik angallammik tikinneqarsinnaalluni.
Atorneqarnera	Aalisarnermut atatillugu inuussutissarsiutigalugu imaatigut angalanissaq kisimi Kangerluup killeqarfiata, Eqqissisimatitsinissamut nalunaarummi "immami killeqarfik B"-miittup iluani pisinnaavoq. Siku ajortinnagu kangerluup killeqarfia qimussimik aalisarfigineqarsinnaavoq.

Ilulissat unerarfiannut killeqarfik - Kangerluup killeqarfia –
Eqqissisimatitsinissamut nalunaarummi immami killeqarfik C



Inissisimaffik	Ilulissat unerarfia Kangerluup kangiata tungaaniippoq. Killeqarfik 6-7 kilometerinik silissuseqarpoq (A-K) aammalu 6-7 kilometerinik isorartussuseqarluni (K-K), imarlu taamaallaat 225-250 meterinik itissuseqarpoq.
Ilisarnaatit	Ilulissat annerit ilulissat unerarfiannut killeqarfiup iluani immap naqqanut sermip nassataanik issuusumut ikkarlittarput. Sumiiffik iluliarsuit pissutaallutik alianaatsorujussuuvoq.
Tikikkuminassusia	Sumiiffik angallatit minnerit (1000 GRT-t inorlugit angissusillit) atorlugit tikinneqarsinnaavoq. Sumiiffilli siku ilulissallu iigartartut pissutaallutik angallavigiuminaappoq. Sinerissamit avatangiisinit ilulissat unerarfiannut isikkivik alianaatsuuvoq.
Atorneqarnera	Sumiiffik pingaartumik qalerallinik aalisarnermut aamma takornarianik imaatigut angallassinermut atorneqartarpoq.

Ilannqussaq 5 SERMERMIUT QOORUANNI AQQUT
IKAARTARFIUSAQ NUNAP NUNGULLARNISSAANUT
ILLERSUUTAAVOQ.



Assini matuma siulianiittuni angalaartartorpassuit pissutaallutik Sermermiut Qooruanni nunap nungullarsimaneranik ajornartorsiutit takutinneqarput. Pisuinnaat aqquataat qutaarluusoq maralluttoorlu pissutaallutik orlullutik ajutoortartut arlaqarput.



Pisuinnaat aqquataata 2006-imi assilineqarnera.

Ukioq ataaseq qaangiuttoq assilineqaqqippoq, 2007-imi aasakkut.

Assini matuma siulianiittuni pisuinnaat aqquataasa sili-llartornerat, taamaalillunilu nunap nungullariartornera-

ta annertusiartornera takutinneqarpoq.



2008-mi Ilulissat illoqarfianniit Sermermiut Qooruat aqqusaarlugu ikaartarfiusamik aqquserniortoqarpoq. Aqqusineq ikaartarfiusaq sumiiffimmi nunap nungujartornissaanut illersuutaavoq. Aqqusineq ikaartarfiusaq sangujoraarpoq, nunamut sananeqarfimminut naleqqussagaalluni. Piffissap ingerlanerani aqqut qasertikkiartortussaavoq, avatangiisiminullu naleqqunnerulersussaalluni. Ikaartarfiusaq sananeqarmalli sulil orlulluni ajutoortoqanngilaq, sumiiffillu maanna aamma issiavinnik kaamisartakkanik atuisunit ilaqutariinnillu aneerussivilinnit ingerlaffigineqarsinnaalerpoq.

Ilanngussaq 6 ILULISSAT KANGERLUANNI

SULIAQARNISSAMUT IMMIKKUT

AKUERINEQARNISSAMUT QINNUTEQAATEQARNERMI

MALERUAGASSAT

Qinnuteqariaaseq

Qinnuteqarnissamut immersugassaq, uunga piniarneqarsinnaasoq: Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfik, Namminersornerullutik Oqartussat, Postboks 1614, 3900 Nuuk, atorlugu qinnuteqartoqaassaaq. Qinnuteqarnermi immersugaq najukkamut taaneqartumut utertinneqassaaq.

Immikkut akuerineqarnissamut suliat Namminersornerullutik Oqartussat Ilulissat Kangerluat pillugu Allaffimmut/Qaasuitsup Kommunanut tusarniaareernerminni aalajangiiffigisassavaat.

Immikkut akuerineqarnissamut qinnuteqarnissamut killissarititaq, immikkut akuersissuteqarnissamut pisariaqartitsiviusumik suliaqarnissap aallartinnissaa **qaammammik ataatsimik** sioqqullugu aalajangigaavoq.

Immikkut akuersissuteqartarnermi suleriaatsit

Ataatsimut isigalugu taamaallaat sulianut aqqissuussinernulluunniit, qinnuteqaammi siunertaasoq ersarissumik uppersararneqarsimassaaq, naliliinerlu malillugu taakku

- 1) nunarsuaq tamakkerlugu ilisimatusarnermik siuarsaataassapput, imaluunniit
- 2) nunap iluani aamma/imaluunniit najugaqarfimmi kalaallit soqutigisaannut iluaqutaassapput.

Taakku saniatigut taamaallaat suliassanut immikkut ittumik akuersissuteqartoqarsinnaavoq, suliassat:

- najukkami pinngortitamut, kulturikkut oqaluttuarisaanermut sukisaarsaartarfittullu atuinerlutik mingutsitsisunngippata, aseruinnngippata allatulluunniit ajoqusiinnngippata,
- atuisut allat sumiiffimmut ornigussinnaanerlutik akornusiinnngippata,
- piujuartussatut ilusiligaanngippata.

Nalinginnaasumik qinnuteqaatinut immikkut ittumik akuersissuteqartoqarsinnaanngilaq:

- sumiiffimmi miffissatut akuerisaasut avataanni qulimiguulik nunamut mittariaqassappat.
- nunami qamutit assakaasullit motorillit angalasariaqassappata.

Immikkut ittumik akuersissuteqartarnermut piumasaqaatit

Immikkut ittumik akuersissuteqartoqassappat, suliassat immikkut ittumik nakkutigisariallit immikkut ittumik akuersissuteqarfigineqartariaqartut

isummerfigineqassapput. Immikkut ittumik nakkutilliinissaq pisariaqartutut naliliiffigineqarpat, tamatumunnga atatillugu aningaasartuutissat tamaasa akilissallugit immikkut ittumik akuersissummik qinnuteqartup akiligassarai. Ilulissat Kangerluat pillugu allaffik /Qaasuitsup Kommunia nakkutilliisussamik toqqaassaaq, tamatumalu qanoq annertutiginissaa aalajangissallugu.

Ilisimatusarnermut, filmiliornermut assigisaannullu atatillugu immikkut ittumik akuersissuteqartoqarsimatillugu atortussat tunisassiarineqartut assilinerinik Ilulissat Kangerluat pillugu Allaffimmut/Qaasuitsup Kommunianut nassiussisoqarnissaa piumasarineqassaaq.

Suliap aaqqissuussinerulluunniit naammassinerata kingorna qaammatit 12-it ingerlanerini nassiussisoqassaaq.

Ilisimasassarsiornermi atortunik, uppersarsaasiornissamut atortunik atortunillu allanik sumiiffimmi eqqissisimatitami nappaagallarnissamut immikkut ittumik qinnuteqarsimatillugu, qinnuteqaatip atortut qanoq ililluni qaqugulu sumiiffimmiit peerneqarnissaannut nassuiaammik, kiisalu saliisimanermut uppersarsaatitut assimik nassiussisoqarnissaa piumasarineqassaaq. Uppersarsaatit Ilulissat Kangerluat pillugu Allaffimmut/Qaasuitsup Kommunianut nassiunneqassapput.

Immikkut ittumik akuersissuteqarnermi akissutitut nalunaarusiornissamut pisussaaffimik pissutsinilluunniit allanik unioqqutitsisoqarsimatillugu, kingusinnerusukkut qinnuteqaataasinnaasut itigartinneqarnerinik tamanna kinguneqarsinnaavoq.

Ilulissat Kangerluanni Nunarsuarmit Kingornuttagassaanni
suliaqarnissamut immikkut ittumik akuerineqarnissamik qinnuteqaat
Ilulissat Kangerluanni, Kangiani, eqqissisimatitsinissaq pillugu
Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 10, 15. juni 2007-imeersoq
tunngavigalugu

Suliassaq:	Piffissaq suliaqarfiussaq: Nalunaarusiamut / tunisassiamut ulluliussassatut naatsorsuutigisaaq:
-------------------	--

Inuit amerlassusaat (Atit tamakkerlugit):	Sumiiffik (Nunap assingani sumiiffilerlugu allanneqassaaq):
--	--

Maleruagassat suut saneqqunneqarnissaat qinnuteqaatigineqarpa:
(Ilulissat Kangerluanni, Kangiani, eqqissisimatitsinissaq pillugu
Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 10, 15. juni 2007-imeersoq
naapertorlugu)

Ilulissat Kangerluannut tassanngaanniillu angallat atorneqartussaag:

Qinnutegarnermut tunuliaqutag suliassallu itisilernegarnera:

Qinnuteqarnermi akisussaasoq:

Najugaq tamarmiusoq suliffiullu aqqa

Tlf.nr.:

Faxnr:

E-mail:

**Qinnuteqartoq siusinnerusukut Ilulissat Kangerluanni Nunarsuarmiut
Kingornuttagassaanni suliaqarnissamut immikkut ittumik
akuerineqarnissamik qinnuteqareersimava?**

Qaasuitsup Kommunanit akuerineqarpog:

Atsiorneq:

Ullog:

Namminersornerullutik Oqartussani Avatangiisinut Pinngortitamullu

Aqutsisoqarfimmit akuerineqarpog:

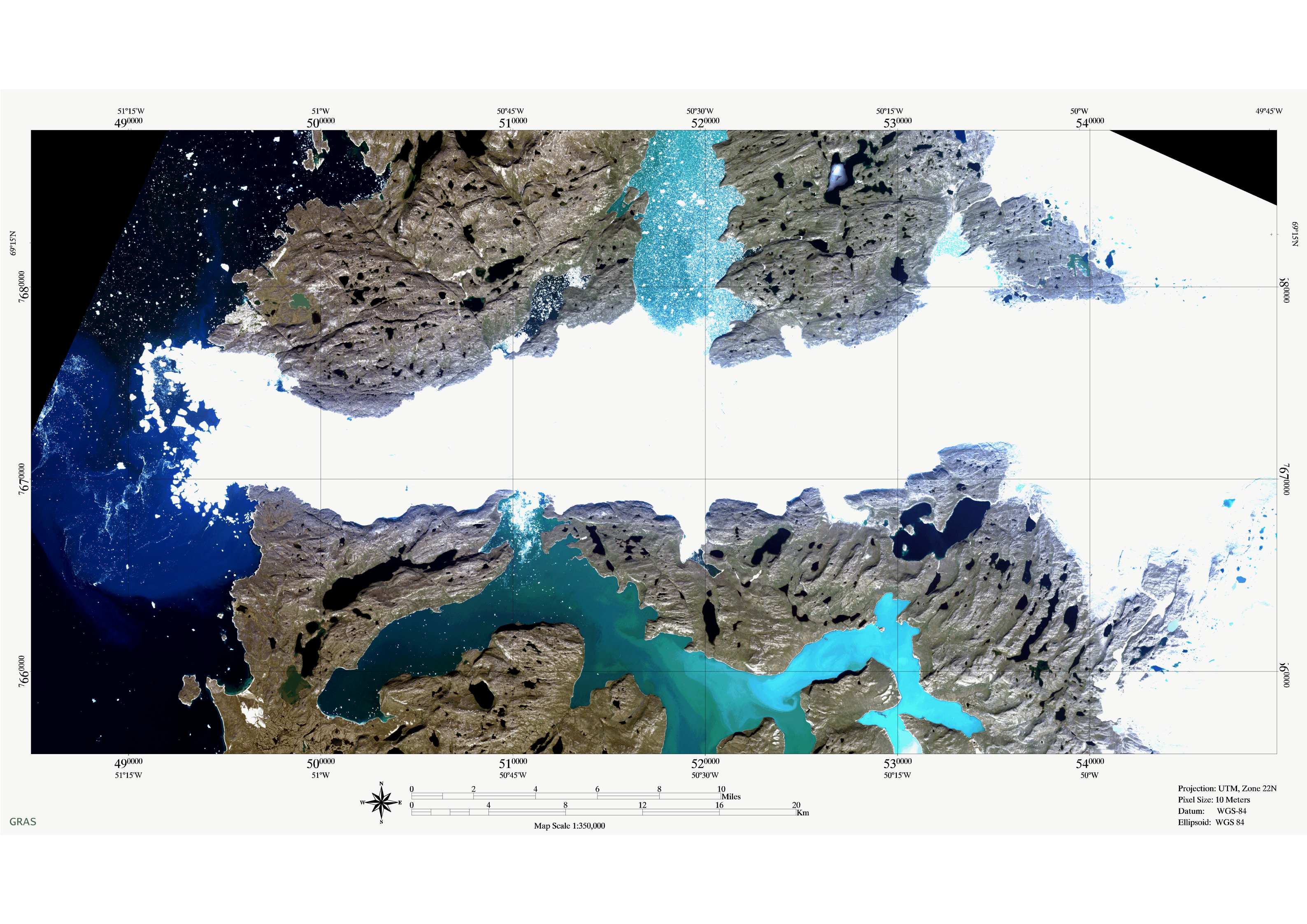
Atsiorneq:

Ullog:

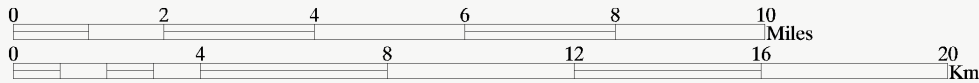


Immersugassaq immersoriigaq uunga nassiunneqassaaq:
Namminersornerullutik Oqartussat, Avatangiisinut Pinngortitamullu
Aqutsisoqarfik, Boks 1614, 3900 Nuuk, *suliassatut*
pilersaarutigineqartup aallartinnissaanut qaammat ataaseq sioqqullugu
tigusisussamit tiguneqareersimasussanngorlugu.

Apeqquutissaqartoqaruni Avatangiisinut Pinngortitamullu Aqutsisoqarfik tlf: 346718,
fax: 325286 imaluunniit e-mail nhlm@gh.gl. attaveqarfigalugit
saaffigineqarsinnaavoq.



GRAS



Map Scale 1:350,000

Projection: UTM, Zone 22N
Pixel Size: 10 Meters
Datum: WGS-84
Ellipsoid: WGS 84